

تنبیہ شوق

فہرست نسخہ لہائی خطی فارسی
کتابخانہ داکٹر نواز علی شوق، کراچی

تالیف

سید خضر نوشاھی

کافی پبلیکیشن - کراچی

۱۹۹۳ء

تَجِيْنَةُ شَوْقِ

فہرست نسخہ ہای خطی فارسی
کتابخانہ دکترا نواز علی شوق، کراچی

تالیف

سید خضر نوشاہی

نام کتاب : گنجینه شوق
مؤلف : سید خضر نوشاھی
کمپوزنگ : ندا کمپوزرس، کراچی
چاپ خانہ : زکی پریس کراچی
ناشر : کافی پبلی کیشن، کراچی
تعداد : ۵۰۰

تاریخ چاپ : ماہ ذیحجہ ۱۴۱۲ھ / زوئن ۱۹۹۲ء، چاپ اول
بہا : ۴۰ روپيا پاڪستاني

جاي فروش : Everyman Book Shop
25, Farid Chambers,
Abdullah Haroon Road
Karachi, Pakistan

تقدیم

حضور استاد دانشمند گرامی و محقق برجسته

آقای احمد منزوی

تقدیم می گردد۔

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار

توسعه فن چاپ اگرچه موجب پدید آمدن نهضت علمی گردید و علم و دانش را از انحصار خصوصی بیرون آورد و کتاب ها در دسترس همه قرار گرفت. اما در سوی دیگر ممکن است که وقتی توجه مردم زیاد به کتابهای چاپی معطوف شود، کتابهای خطی تا حدی فراموش گردد و بیم خطر زوال و نابودی این آثار احساس شود. بنا برین بر ما لازم می آید که حتی المقدور سعی کنیم تا این گوهر های گرانمایه که میراث علمی و فرهنگی ماست حفظ و نگهداری شود. برای ارزیابی فعالیت هایی که در طول قرون متمادی در کلیه زمینه های علمی، دینی، ادبی و اجتماعی و غیره در جوامع اسلامی انجام گرفته و برای پاسداری میان مسلمانان امروز با گذشته خویش، تهیه فهرست های جامع و دقیق برای تمام کتاب های خطی که در سراسر جهان وجود دارد خیلی لازم است.

به انگیزه همین احساس این ناچیز بیشترین اوقات خود را به تحقیق و جستجوی نسخه های خطی وقف کرد. و تاکنون از سیصد کتابخانه پاکستان (دولتی، عمومی، شخصی) را دیدار و از نسخه های خطی فهرست برداری کرده ام. کار های بنده در تمام مجلدات "فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان" تألیف دانشمند ارجمند استاد احمد منزوی منعکس شده است. و نیز دو مجلد فهرست نسخه های خطی جداگانه مرتب ساخته ام که بصورت مستقل از سوی "مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان، اسلام آباد چاپ و نشر شده است. نام آن دو فهرست بدینگونه است.

۱- فهرست نسخه های خطی فارسی کتابخانه دانشگاه پنجاب لاهور، "گنجینه آذر"

۲- فهرست نسخه های خطی فارسی کتابخانه همدرد کراچی.

برای من مایه بسی خوشوقتی و خوشحالی است که توانسته ام در ضمن فهرست نسخ خطی اثر سوم خود را بنام "گنجینه شوق" تألیف کنم و به ارباب علم و دانش و جوئیندگان فرهنگ و هنر و به دوستان اران عرفان و ادب تقدیم دارم.

گنجینه شوق

فہرست حاضر ”گنجینہ شوق“ کہ در دست خوانندگان گرامی می باشد۔ فہرستی ست از نسخہ های خطی فارسی کہ در کتابخانہ شخصی پروفیسور دکتور نواز علی شوق (C-49 استاف تاؤن، دانشگاه کراچی) نگہداری می شود۔ قبل ازین کہ دربارہ این فہرست سخن بگویم، لازم است کہ صاحب کتابخانہ را معرفی کنم۔

پروفیسور دکتور نواز علی شوق

آقای پروفیسور دکتور نواز علی شوق فرزند تاج محمد بہ تاریخ ۱۰ ژولیه ۱۹۲۰م پابہ عرصہ وجود نہاد۔ ایشان شخصی دانشمند، خوش اخلاق، مصنف و سرائندہ ای خوب در شعری سندی می باشد۔ از تاریخ ژانویہ ۱۹۷۲م تا حال در دانشگاه کراچی استاد و رئیس شعبہ سندی است۔ تاکنون ۱۴ کتاب بزبان سندی تألیف کردہ کہ ہمگی چاپ و منتشر شدہ است۔ و از دو کتاب بہ شرح زیر جایزہ ہمگی واقع شدہ اند۔

۱۔ ”سچل یادگار کمیٹی ایوارڈ“ بر کتاب فقیر محمد صلاح مرید سچل سرمست

۲۔ ”مقتدرہ زبان سندی ایوارڈ“ بر کتاب ”گیتن جی گلزاری“ (سرودہ های برای

خوردسالان)

علاوہ براین حدود پنجاہ مقالہ علمی و تحقیقی نوشتہ اند و در کنفرانس های متعدد بین المللی شرکت کردہ اند۔

کتابخانہ شخصی ایشان خیلی گرانہا است و بہ غیر از کتابہای چاپی (فارسی، سندی، عربی، اردو، انگلیسی، پنجابی و سرائیکی وغیرہ) و نسخہ خطی عربی، حدود سیصد نسخہ خطی فارسی دارد۔

آقای شوق بہ غیر از زبان سندی بہ زبان های دیگری مثلاً بلوچی، سرائیکی، اردو، فارسی، عربی و انگلیسی ہم تسلط دارند۔

مدرک تحصیلی ایشان: فوق لیانس (M.A) اردو، فوق لیانس (M.A) سندی، ایل ایل بی (L.L.B) و درجہ دکترائی (Ph.D) در زبان سندی است۔

فہرست حاضر

در این فہرست گزارش ۲۸۲ نسخہ خطی فارسی در ۲۱۵ عنوان دادہ شدہ است۔ فہرست نسخہ ها بہ ترتیب الفبای است۔ نام کتاب بانشان (●) و حروف درشت۔ و بعد

ازان موضوع کتاب به تفکیک نظم و نثر با خط باریک در علامت پرائنز ( ) آمده است. سپس نام نگارنده و سال تولد و مرگ و زندگانی و سال تألیف، آنگاه توضیح ابواب و فصول و عنوان ها داده شده است. سپس آغاز کتاب (اگر ابتدای نسخه افتادگی داشته است، از منبع دیگر نقل شده است و این قسمت از نسخه را در ضمن چگونگی نسخه آورده ام) پس از نقل آغاز نسخه منابع و مصادر را در علامت { } ذکر کرده ام تا خوانندگان محترم عند اللزوم درباره نگارنده و کتاب بتوانند به آن منابع مراجعه کنند. بعد از ذکر منابع و مصادر، چگونگی نسخه را بانثانی* مشخص کرده ام. درین قسمت شماره به اعداد انگلیسی ۱،۲،۳ شماره نسخه ایست که در کتابخانه با آن شماره نگهداری می شود. در چگونگی نسخه: نوع خط، نام کاتب، سال و تاریخ کتابت یا تخمین قدامت نسخه، تعداد برگ ها یا صفحه ها، و خصوصیات دیگر آن نسخه آورده ام.

نسخه های مهم و ارزنده درین فهرست

ارزش نهادن بریک کتاب و نسخه کار مشکلی ست. چون فکر و نظر و ذوق و سلیقه افراد مختلف است. بنابراین حکم پسند و ناپسند و با ارزش و بی ارزش بودن یک کتاب متفاوت است. نسخه های زیر را با توجه به کتابت نگارنده و نیافتن ذکر آنها در منابع دسترس این جانب مهم و کمیاب می دانم.

* باغیچه عیش (انشاء، بخط نگارنده)

* تاج الاسامی (فرهنگنامه)

* تحفه مرادی: مجرب الشفا (پزشکی)

* جامع المعائب (فقه)

* جامع المسایل (فقه)

* دستور العمل سلطان جهان: رساله تیر اندازی

* رساله الاسرار قانون فی الطب

* زیادة التحقیقات فی سماع الاموات (بخط نگارنده)

* شرح قصیده برده از بهیانی

* شرح مثنوی معنوی از سید میر

* الصبر والمصابره، رساله

- * ضابطہ خلاصہ الحساب (ریاضی)
- * قرآن مجید بخط عبدالرحیم (نسخہ زیبا)
- * قواعد الانشاء (انشاء، بخط نگارنده)
- * مجمع القواعد
- * مجموع لطایف (عرفان، منظومہ)
- * مکتوبات میان محمد عثمان (نامہ نگاری)
- * منتخب الفوائد (دستور زبان، عروض)
- * میزان الالفاظ (فرہنگنامہ)
- * نصاب ہفتم (فرہنگنامہ)
- * نفایس المآشر (تذکرہ سراینندگان)

تشکر

در تمام مراحل این کتاب از نگارش تا چاپ بعضی دوستان معاونت فرموده اند۔ از همه آنها تشکر میکنم۔ اما پرفسور دکتر نواز علی شوق نہ فقط گنجینہ های نسخ خطی را در اختیار بنده نهادند بلکه در تمام مراحل تهیه و تنظیم این کتاب مرا یاری کردند من از آنها بی نہایت سپاسگزارم، و از دوست گرامیم آقای احمد چاند را تشکر می کنم کہ بالطف و توجہ خاص حروف کتاب را با ماشین جدید (کمپیوتر) حروف چینی کردند۔

حرفِ آخر

در پایان لازم بہ ذکر است کہ اعتراف بکنم کہ بنده بہ زبان فارسی تسلط کافی ندارم و این فہرست در بعضی موارد شاید نارسائی ها و نواقص دارد۔ اما بہ اعتراف کم علمی و بی مایگی می بینم کہ از هدف دورنماندہ ام۔ یعنی باہمہ کم و کاستی می توان از این فہرست استنباط کرد کہ فرہنگ اسلامی و ادبیات فارسی در شبہ قارہ چقدر رواج و اہمیت و تأثیر داشته است۔ امید دارم کہ اہل علم و دانش اشتباہات را اصلاح فرمودہ و بہ دعای خیر این ناچیز را یاد کنند۔

احقر العباد

سید خضر نوشاہی

۲۶/۹-۳ ڈی ناظم آباد

کراچی-۷۴۶۰۰ سند (پاکستان)

روز عید الضحیٰ ۱۴۱۲ھ

۲ ژوئن ۱۹۹۲م

■ آداب فقر، رساله

رک: زیر عنوان "رسایل عرفانی" در همین فهرست

■ آئینه بدن نما: سراپا

■ ابیات علم میراث: فرائض نصیر

■ ابواب الجنان (اخلاق، فلسفه عملی، نثر)

از میرزا رفیع الدین قزوینی، متخلص به واعظ (م ۱۰۸۹ھ/۱۶۷۸م) دو جلد را خودش و جلد سوم را پسرش محمد شفیع نگاشته است.

آغاز: (جلد یکم) بهترین زلال مقالی که از سر خیل
کاروان فنون. (جلد دوم): زلال مقالی که سر چشمه ساز دل
که مجدول. (ج سوم) گل و ریحان صبر و رضا در بوستان.

{ن. ک: همدرد: ۷۹. مشترک ۴: ۲۲۱۰-موزه: ۲۹۰}

* 10. نستعلیق پخته، قرن ۱۲ هـ، عنوان و نشان

ها شنگرف، ناقص الطرفین، آغاز: و بر اولاد طیبین طاهرین
او باد که نقش بندگان کارگاه شرع و دین اند. با مهرهای:
"افوض امری الی الله عبده محمد هادی" (گ ۲۸) - "واتخذ الله
ابراهیم خلیل الله" (گ ۱۱۲). "من حسین حسین منی" (گ
۲۴۰-۲۴۳ گ).

■ ارشاد الطالبین (عقاید، فقه، نثر)

از اخوند درویش ننگر هاری (م ۱۰۴۸ھ/۱۶۳۸م). در

عقاید و مسایل شریعت و طریقت در چهار "باب" نگاشته است.

آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عدد سزای ذاتی را به قلب وحدت از غیب الغیوب که اعلاء تحیت اوست.

(ن.ک. موزه: ۱۹۶ - پاکستان مین فارسی ادب ۲: ۵۷۶)

* 2. نستعلیق، عبدالعزیز ولد محمد مقیم عرف سهام،

برای سیادت مآب میان شاه ناصر ولد میان سید پاینده محمد

(کذا)، ۴ جلوس محمد شاه، عنوان ها شنگرف، ۲۲۰ گ. در

پایان نسخه ۱۶ برگ بعنوان "فصل فی شرف السادات ها".

■ ارشاد المؤمنین: شرح عقاید نسفیه (عقاید، نثر)

متن از عمر نسفی.

شرح از برهان مسکین. در هرات در سال ۹۱۴ هـ /

۱۵۰۸ هـ نگاشته است.

آغاز: ربنا آتنا من لدنک رحمه ... وبعد چنین میگوید

فقیر المسکین ... برهان المسکین غفر الله تعالی ... از ارباب

عقول که هادیان منقول و معقول اند.

(ن.ک: موزه: ۱۸۲. گنج بخش ۲: ۴۸۰)

"ارشاد المسلمین"

* 40. نستعلیق، قرن ۱۲ هـ، عنوان و نشان ها شنگرف،

مجدول، کمندبندی، انجام افتاده، ۴۰ گ.

* 94. نستعلیق، اسماعیل، ۲۸ جمادی الاول ۱۲۰۲ هـ، بر

متن خط شنگرف کشیده است، آغاز برابر نمونه، ۷۰ گ.

■ اساس الاسلام (فقه، عقاید، نثر)

از آخوند در ویژه ننگر هاری (همان نگارنده ارشاد الطالبین ").

آغاز: الحمد لله ..... بدانیکه ای فرزندی که حضرت سالت پناه (ص) فرموده است که طلب کردن علم فریضه ست بر همه مسلمانان مردان و زنان آزاد و بنده.

{ ن.ک: گنج بخش ۴ : ۲۱۷۳ }

* 189. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، با مهر "محمد یوسف ۱۲۱۲هـ" ۲۴گ.

پس ازین نسخه دیگر در فقه حنفی میباشد، که در آن درباره عقاید و فرائض اسلام نوشته شده است، اول چند شعر بنویسد و سپس شرح کرده است. آغاز افتاده: هفتم آن یک شنودگر از من. زنده کردن بود پس از مردن. یعنی در ارکان ایمان علماء اختلاف کرده اند. خط این نسخه نستعلیق خوش، عنوان ها شنگرف. پس از اساس الاسلام.

■ اسرار نامه (انتخاب) (منظومه)

از عطار نیشابوری (۵۱۲هـ / ۱۱۱۸م - ۶۲۷هـ / ۱۲۲۰م)

آغاز: بنام آنکه از خاک آدمی کرد

ز کفگی و ز دوری عالمی کرد

{ ن.ک: مشترک ۷ : ۱۶۵ - همانجا ۹ : ۱۷۸۶ "سر

آغازش " }

* 27. نستعلیق خفی، (۲۷ ذی قعد ۱۰۴۴هـ) شماره سوم

در کلیات او، گ ۱۴۲ - ۱۷۲.

■ اسکندر نامه (منظومه)

از نظام الدین الیاس متخلص به نظامی گنجوی - در حدود ۵۴۰ تا ۵۹۸ هـ / ۱۱۴۵ تا ۱۲۰۱ م نگاشته است - پنجمین مثنوی از خمسه اوست.

آغاز: خدا یا جهان پادشاهی تراست
ز ما خدمت آید خدای تراست

{ ن. ک. : آذر: ۲۳۴ - همدرد: ۱۲۵ - موزه: ۵۹۲ - مشترک ۷ : ۱۰۰ - نیز بنگرید به شرفنامه بتصحیح وحید دستگردی، چاپ تهران }.

* 78. نستعلیق، ۵ جمادی الاول ۱۰۸۳ هـ، عنوان ها شنگرف، مجدول، بامهر "تاج محمد است عالم پزیر سایه ۱۱۲۸ هـ"، ۲۵۰ گ.

* 83. نستعلیق، سید محمد اخند زاده، پروز یکشنبه ۴ محرم الحرام ۱۲۶۴ هـ، محشی، عنوان ها شنگرف، ۲۵۳ گ.

* 111. نستعلیق، فرید، قرن ۱۲ - ۱۳ هـ، عنوان ها شنگرف، بامهرهای "ز نور محمد ست مهتاب"، "بنده خاکسار منسارام" (گ ۱۵۶)، ۴۶۱ ص.

■ اشعة اللّمعات (حدیث، نثر)

از شیخ عبدالحق محدث دهلوی. (م ۱۰۵۲ هـ / ۱۶۴۲ م) در مدت ۲۵ - ۱۹ هـ / ۱۶ - ۱۱۰ م در چهار جلد نگاشته است. ترجمه مشکوٰاة است.

آغاز: الحمد لله اکمل علی کل حال و فی کل حین ... اما بعد بنده مسکین عبدالحق بن سیف الدین دهلوی ... را بعد از

جوع حرمین. (موزه : ۸۰۹)

{ ن. ک: همدرد : ۱۷۲- موزه : ۸۰۹- گنج بخش ۴ : ۲۱۷۶ }

* 12 نستعلیق، قرن ۱۲- ۱۳هـ، عنوان و نشان ها

شنگرف، مجدول، کرم خورده اما قابل استفاده، جلد چهارم
ست، آغاز: کتاب الآداب، طیبی گفته ادب این است که واقع
بی شود بر هر ریاضت محموده، ۶۱۳گ.

* 53. نستعلیق، قرن ۱۲- ۱۳هـ، عنوانها شنگرف،

ناقص الطرفین، آغاز: نتواند کرد بر مثال صیرفی در نقد
درهم و دینار، کناره های بالایی نسخه آب دیده، ۲۲۷گ.

* 23. نستعلیق خفی، قرن ۱۳هـ، عنوان و نشان ها

شنگرف، ناقص الطرفین. آغاز: پس مفلس شد بگیر و مال
مین مال خود را بقدر آنچه مانده است از ثمن متفق علیه، ۷۵۴
ص.

* 108. نستعلیق و عربی هادر نسخ، شهباز، ۵ محرم

الحرام ۶هـ (؟) قرن ۱۳هـ، عنوان و نشانها شنگرف، جلد سوم
ست، آغاز: کتاب البیوع، بیع گاهی بمعنی عقد آید که اکثر
آن بر آمدن مال است از ملک یکی و در آمدن ملک دیگری، ۲۰۹
گ.

■ اصطلاحات (فرهنگ، نثر)

از حضرت مولائی شاه - نام نگارنده در ترقیمه چنین
آمده است: " نسخه اصطلاحات و من تصنیف قدوة السالکین
و زبدة العارفین حضرت مولائی شاه صاحب بمقام نیمچه."
مشمول بر ۲۸ "جلوه" هر جلوه متعلق به یک حرف
است. آغاز: بعد حمد آفریدگاری را که الفاظ تگون بکنایه

کاف و نون بر صحیفه کائنات نقش بسته ... اول جلوه الف
آب حیات و آب حیوان باصطلاح سالکان کنایه از عشق
حقیقی و باصطلاح شاعران لب دهان معشوق.

{ در منابع در دسترس نسخه دیگری ازین نیافتم }

* 45. نستعلیق، (غلام حسین همان نویسنده 'چراغ
هدایت')، ۵ اکتبر ۱۸۳۲ م، واژه ها شنگرف، ۳۱ گ.

■ اغراض الطیبیه و المباحث العلائیه (طب، نثر)

از میر سید اسماعیل جرجانی (۴۳۴ - ۵۲۱ هـ / ۱۰۴۲ -
۱۱۳۷ م) - نخست ذخیره خوارزمشاهی را در ۵۰۴ هـ / ۱۱۱۱ م
نگاشت و سپس برای پسر خوارزمشاه آن را گزیده و در پنج
بخش به نام "اغراض الطیبیه ... ساخت."

{ ن. ک: همدرد: ۱۷ - مشترک: ۱: ۴۸۶ - موزه: ۸۴ - این
کتاب از روی نسخه مکتوبه ۷۸۹ هـ از طرف بنیاد فرهنگ
ایران در سال ۱۳۴۵ خ چاپ شده است. }

* 68. نستعلیق خوش، نام کاتب محو شده، حسب
فرمایش سردار خوشدل خان در دوران پادشاهی امیر دوست
محمد خان غازی در دار السلطنه کابل، ۲۸ ذی الحج ۱۲۷۷ هـ،
عنوانها شنگرف، در آغاز فهرست مطالب. آغاز: (بخش دوم)
از کتاب اغراض طبی، این بخش ازین کتاب مشتمل است بر
نام و حد بیماری ها که اندر هر عضوی بمشارکت عضوی
دیگر افتد، ۵۹۸ ص.

■ افسانه عقل: حسن و دل

■ اکبر نامه (تاریخ-منظوم)

از ملا حمید اللہ کشمیری متخلص بہ حمید (۱۲۶۴ھ / ۱۸۴۷م) بن مولوی حمایت اللہ در ۱۲۶۰ھ / ۱۸۴۴م سروده است. وقایع جنگ اول میان افغانان و انگلیستان.

آغاز: خدا یا جهاندار اکبر توئی

کرم گستر و بنده پرور توئی

{ن.ک: آذر: ۲۸۹- موزه: ۷.۲- مشترک ۱۰: ۶۳۱- نیز

بنگرید اکبر نامه چاپ کابل ۱۲۲۰ھ}

* ۱۷۴. نستعلیق، محمد اسحاق ولد حاجی محمد امین

میرزا عبدالرحمان خان ولد حاجی رحمت خان، قرن ۱۳ھ،

۵۷۶.گ.

■ الہی نامہ : کلمات خواجہ عبداللہ انصاری

■ انوار سہیلی (داستان، نثر)

از حسین واعظ کاشفی (م ۹۱۰ھ / ۱۵۰۴م) از عربی بہ فارسی ترجمہ کردہ است.

آغاز: حضرت حکیم علی الاطلاق جلت حکمہ کہ

وظایف لطایف

{ن.ک: آذر: ۲۱۱- مشترک ۶: ۹۷۰- موزه: ۶۷۱- ہمدرد:

{ ۱۱۲

* ۸۵. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، عنوان ہا شنگرف، ناقص

الآخر، ۲۶.گ.

■ انیس الطالبین (تذکرہ، نثر)

از صالح ابن مبارک بخاری۔ در ۷۸۵ھ / ۱۲۸۳م در خدمت خواجہ علی الحق والدین المشتہر بہ عطار رسانید (دیباچہ)

بنگرید بہ: مشترک ۸.۸:۱۱ در آنجا استاد احمد منزوی در بارہٴ این نگارندہ بر رسی کردہ است و نام نگارندہ "صالح (الدین) بن مبارک بخاری" نوشتہ است. اما در نسخہٴ ما صالح ابن مبارک آمدہ است.

مشمول بر چہار "قسم"

۱. تعریف و لایت.

۲. در شرح ابتدا احوال حضرت خواجہ ما قدس سرّہ و ذکر سلسلہ خواجگان.

۳. در بیان صفت احوال و اقوال حضرت خواجہ ما و شرح طریق درویش و نسبت سلوک، ایشان و نتائج صحبت و کیفیت.

۴. در ذکر سائر کرامت ملت و ظہورات و مقامات و احوال و آثار از حضرت خواجہٴ مادر محلی طلاطم امواج و لایت بظہور آمدہ.

آغاز: حمد بی منتہا حضرت خدای را جل جلالہ و عمہ احسانہ کہ محامد اولین و آخرین فاتحہ تمحید اوست و محامید متقرّبان علا اجد تمجید اوست.

{ن. ک: مشترک ۸.۸:۱۱ - موزہ: ۷۶۶}

* 134. نستعلیق، میر نظام الدین ساکن مزار شریف

شاہ اولیاء، بفرمان سید ابراہیم طورہ سلطان پوری، ۱۲ شوال

۱۳۲۶ھ، عنوان ها شنگرف، ۱۲۴ گ.

■ اوراد و عملیات

کتابیست بصورت بیاض، دارای: اوراد و عملیات و نودونہ نام باری تعالیٰ و جز آنها. بدون دیباچہ.
* 82. نستعلیق و نسخ، قرن ۱۲ھ، نشان و عنوانها
شنگرف، آغاز: یا کافی الموسع لما خلق من... اسناد اسم
پانزدهم اینست. اگر کسی در دست شده باشد و به هیچ تدبیر
خلاصی نیابد این اسم را بخواند، ۱۲۵ گ.

■ باغ ارم : بهرام و بهروز (داستان، منظومه)

از کمال الدین بن شیر علی فرزند استاد محمد سبزو
متخلص به بنائی هروی، نخست حالی تخلص می کرد. در سال
۹۱۸ھ / ۱۵۱۲م بنام سلطان یعقوب آق قویونلو سروده است.
مثنوی ست فلسفی در داستان بهرام و بهروز.
آغاز: ای وجود تو انس کل وجود
هستی و بوده و خواهی بود
مالک الملک جل سلطانہ
خالق الخلق عمہ برہانہ

...

نام او شد نہان باغ ارم
تا کہ روشن کند چراغ ارم
{ ن. ک: مشترک، ۷: ۶۳۶ - موزه: ۵۴۷ }
* 118. نستعلیق، غرہ شهر جمادی الاخری، ۱۲۹ھ،
عنوانها شنگرف، ۲۴۰ گ.

■ باغیچہ عیش (انشاء، نثر)

از مولوی عبداللہ عیش فطرت۔ در ۱۱۴۴ھ نگاشته است۔ مشتمل بر مقدمه و سه "باب" باب اول: در مراسلات و توقیعات از سلاطین به سلاطین می نویسند۔

باب دوم: در محاورات۔ مشتمل بر دو فصل: ۱۔ در مرافعات، ۲۔ مراسلات و رقعات۔

باب سوم: در وثائق شرعیہ و تمسکات۔

آغاز: خدایا خداوندا بوحدانیت و یکتائی آنست تقدیس مآبت اقراریم... و صفات کبریائی جنابت معترف و از دو روئی بیزار، هر که هست و هر چه هست... آفرید گاری بر حق به تنزیه و تقدیس سزاواری مطلق بسطوت و جلال اعلان شاهنشاهی۔

{در منابع در دسترس نسخه دیگری از آن نیافتم}

* 142. شکسته خوش، بخط مؤلف، ۲۶ شوال ۱۱۴۴ھ،

بسیار جالب، مجدول کمند بندی ۵۳ ص۔

■ بدیع البیان: نصاب تجنیس الالفاظ

■ براهین قاطعه در ترجمه صواعق محرقه

(کلام، عقائد، نثر)

متن از شیخ شهاب الدین احمد بن حجر الهیثمی (م)

(۹۷۳ھ/۱۵۶۶م)

ترجمه از کمال الدین بن فخرالدین جهرمی۔ در ۹۹۴ھ

۱۵۸۶م برابر متن، مشتمل بر چند "مقدمه" و ده "باب" و

خاتمه است.

آغاز: الحمد لله الذي فضل بنينا محمد (ص) ... بعد از سپاس و ستایش ملک علام و درودنا محدود بر سید انام بروی (همدره: ۶۶)

{ن.ک: همدره: ۶۶ - مشترک ۱۱۲۱: ۲}

* 47. نستعلیق خوش، قرن ۱۲هـ، عنوان و نشان ها شنگرف، آغاز (یک برگ افتاده) من مشکوة اقواله و افعاله انوار الهدایه والاهتداء بعد از سپاس و ستایش ملک علام و درودنا محدود بر سید انام. ۴۶۲ گ.

■ بوستان (اخلاق، ادب، نظم)

از سعدي شیرازی، در ۶۵۵هـ / ۱۲۵۷م سروده است. در ده "باب".

آغاز: بنام جهاندار جان آفرین
حکیمی سخن در زبان آفرین

{ن.ک: آذر: ۲۳۸ - همدره: ۱۲۱ - مشترک ۲۶۲: ۷ -

موزه: ۵۴۷}

* 38. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، عنوان ها شنگرف، محشی، بادومهر "عبدالله" و "عزیز" ... مورخ ۱۱۵۲هـ، نسخه کامل.

* 24. نستعلیق، شیخ احمد ولد میان غلام رسول عرف آوان ساکن وان بهچران والی، برای پاسخ خاطر میان غلام حسین ولد نور محمد سیال، ۲۶ جمادی الثانی ۱۲هـ (؟)، قرن ۱۲هـ، عنوان ها شنگرف، آغاز افتاده: می حرف وحدت کسی نوش کرد. که دنیا و عقبی فراموش کرد، ۱۴۷ گ.

* 17. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، آغاز برابر نمونه، ۲۳۴ ص

* 88. نستعلیق خوش، قرن ۱۲-۱۳ھ، جاي عنوان ها خالي مانده، ناقص الاخر، آغاز برابر نمونه، جلد چرمي، ۱۱۴ گ.

■ بهار دانش (ادب، نثر)

از شيخ عنایت الله کنبوه لاهوري (۱۰۱۷ھ-۱۰۸۲ھ/ ۱۶۰۸-۱۶۷۱م) - در سال ۱۰۶۱ھ / ۱۶۵۱م نگاشته است.
 آغاز: (ديباچه): فاتحه كتاب مستطاب آفرينش و پيرايه صحيفه دانش - (متن) پيرايه ده ديباچه سخن حمد حکيمي ست که ملک معني.
 { ن. ک: آذر: ۲۱۳ - همدرد: ۱۱۲ - مشترک: ۶: ۱۰۰۷ - موزه: ۶۷۱ }

* 67. نستعلیق، ۱۲۰۵ھ، عنوان ها شنگرف، ۲۵۴ گ.

■ بهرام و بهروز: باغ ارم

■ بياض (چند دانشي، نظم و نثر)

داراي: آثار قيامت، صفت کوثر و درخت طوبي، صفت کوه قاف و آفرينش، رساله امام جعفر صادق (ع)، فرمودات: حضرت رسول کریم (ص)، حضرت جنید بغدادی (رح)، حکایات ليلى و مجنون، ديباچه تذکرة الاولياء، نقل از کتاب دليل الاحسان، شعرهاي حافظ، عطار، بو علي شرف قلندر، حکايت از منطق الطير، از تفسير حسيني، از لباب الاخبار، حکايات از کتاب ارشاد الطالبين، نقل از انيس الواعظين،

حدیث قدسی، نقل از ده مجلس و جز آنها.

* 163. نستعلیق خوش، قرن ۱۲ - ۱۳ھ، عنوانها

شنگرف، جدول سه راه شنگرف و سیاه، آغاز: نقل است از پیغمبر (ص) گفت آن روز که برادر م عیسی علیه السلام که از آسمان فروز آید قدش اوسط باشد و مویش سیاه و رویش چون ماه شب چهارده باشد، ۵۲گ، ۱۱ س.

■ بیاض (عرفان، نثر)

دارای: شجره‌های سید مصطفی القادری، غلام دستگیر، بزبان عربی - طریقہ ذکر نفی اثبات، ذکر و اذکار، شجره مبارک حضرت خواجگان عالیہ نقشبندیہ شیخ عبدالخالق و عبدالغفور، شجره صدیقیہ، ملفوظات حافظ عبدالغفور پشاورى.

* 206. نستعلیق و نسخ، بخامہ مختلف، با مهرهای

"خاک درگاه شاه جیلانی، نور صاحبزاده غلام ربانی ۱۲۹۹ھ"، "غلام ربانی" - آغاز: هذه شجرة اصلها اصیل و فرعها نبیل و حاملها رجل رجیل اسئل الله تعالی ان یرزقه الاستقامت بحرمة محمد (ص)، ۶۱گ.

■ بیسر نامه (منظومه)

از عطار تونی - از سراینندگان قرن نهم هجری، نه عطار نیشاپوری.

آغاز: ابتدا کردیم بی سر نامه را

مشک سا کردیم نوک خامه را

{ن. ک: مشترک ۷: ۶.۹ - آذر: ۲۴۲ - موزه: ۵۵۲}

* 168. نستعلیق خوش، میر سید علی ولد میر سید باقر، یوم دوشنبه، ربیع الثانی ۱۲۶۰ھ، همراه دیوان مغربی، ۱۰ گ.

■ پند نامہ (اخلاق، نظم)

از عطار نیشابوری (۵۱۲-۶۲۷ھ/۱۱۱۸-۱۲۳۰م).

آغاز: حمد بی حد خالق معبود را

کز عدم آورد هر موجود را

حمد بی حد آن خدای پاک را

آنکه ایمان داد مشیت خاک را

{ن. ک: مشترک ۷: ۱۷۰- آذر: ۲۴۳- همدرد: ۱۲۲}.

* 186. نستعلیق معمولی، ۱۲۰۸ھ، شماره سوم در

مجموعه گ، ۸۷ ب- ۱۰۳

■ پند نامہ حضرت محمد مصطفیٰ (ص)

(اخلاق، نثر)

از ناشناس - پند و اندرز های منسوب به نبی کریم (ص) -

نثر روان، نامبوب - ن. ک: آغاز.

آغاز: پند نامہ حضرت محمد مصطفیٰ (ص) که یاران

را نصیحت می فرمودند که عمل کند با این الفاظ که

رستگاری دنیا و دین است و خوشنودی حق تعالی باین است -

اول ای یاران پیاموزید که فائده دین و دنیا است و با عالمان

مجلس کنید و پند دنیا هم نشنوید که در دین محکم شوید - ای

یاران کلام الله بخوانید و بشنوید که از دوزخ امان یابید.

* 201. نستعلیق، ۲۰ ماہ صفر (؟) قرن ۱۲ھ، ۶ ص.

■ تاج الاسامی (فرہنگ عربی بہ فارسی، نثر)

از ناشناس - ن. ک: آغاز -

آغاز: الحمد لله المحمود بجميع الاوصاف والاسماء
المدوح بانواع الكرم والنعماء و الصلوة علي رسول محمد ذي
الدرجة السماء و علي آله مفتاح الخيرات و مصابيح الظلماء -
باب الالف، آء شجرة الواحدة آه الآباء ني والواحدة آباء ه
الآباء اسم موضع الآء بر خرما و ميوه هاهر درختي و غله
زمين والاحتى .... ب: الاب بدر الابوان پدر و مادر و في لغة
تثنيه الاب ابان ابين مادر و پدر والجمع ابون و ابين ..... باب
الياء: الياء دست اليرنا بضم الياء واليوناء مقصور مهموز
بهمزة الف الحنات الهيماء بيابان بي آب كه راه نيابند دروي.

{ در منابع در دسترس نامي از اين كتاب بدست نيامده

است، نسخه مهم است }

* 147. نسخ خوش، (شمس علي)، ۲۴ محرم الحرام ۲۸

جلوس (عالمگيري؟) موافق ۱۰۹۵ھ (ص.ع)، عنوان ها
شنگرف، پس از اين كتاب تاج المصادر است - نام كتاب در
ترقيمه آن آمده است، ۱۵۴ گ.

■ تاج المصادر (فرہنگ، نثر)

از ابو جعفر احمد بن علي المقرئ البيهقي، (ديباجه)،

(متولد در حدود ۴۷۰ھ و متوفي ۵۴۴ھ).

مصادر قرآن و حدیث و دواوین عرب را جمع کرده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین، حمداً یقو
حمد الشاکرین، نحمدہ علی السراء والضراء و نشکر علی
الشده والرخاء و ندفع به بوائق الزمان و طوارق الحدثان ...
قال ابو جعفر ... اما بعد فان هذه مصادر هذبت فارسیتها
و عرضت علی کتب الائمة عربیتها.

{ ن.ک: کشف الظنون ۱: ۲۶۹ - الذریعه ۲: ۲۰۵ }

* 147. نسخ خوش، شمس علی، (۱۰۹۵ هـ)، همراه تاج
الاسامی پس از او، عنوان ها شنگرف، ۱۷۳ گ.

■ تجوید و قرأت (ناشناخته)

از ناشناس، درباره مخرج و تجوید قرآنی.

* 184. نسخ و نستعلیق، صالح شیخ سریلی در سریل،

۱۰۳۶ هـ، شماره دوم در مجموعه، پس از "تیسیراً لحفظ
الطالبین"، آغاز افتاده: اختلاف راویان عاصم که ابو بکر و
حفص است رحمهم الله و کیفیت وصل و وقف ایشان بدانیکه
همه اختلافات ایشان را بیان کردن ضروری نیست، ۱۲۵ گ.

■ تحفة الاحرار (منظومه)

از عبدالرحمان جامی. در ۸۸۶ هـ / ۱۴۸۱ م، در بیست

"مقاله" سروده است. مثنوی عرفانی و اخلاقی است.

آغاز: (دیباچه): حامداً لمن جعل جنان کل عارف مخزن

اسرار کماله

آغاز (متن): بسم الله الرحمن الرحيم

هست صلاي سرخوان كريم

{ن.ک: آذر: ۲۴۴ - موزه: ۵۵۶ - مشترک ۷: ۵۲۵}

* 42. نستعلیق، سید احمد در شجاع آباد، برای خان

صاحب محمد اکبر خان، ۱۰ رمضان المبارک ۱۲۴۲ھ، عنوانها
شنگرف، جدول، ۶۲ گ.

■ تحفة السالکین: تحقیقات

■ تحفة العاشقین (عرفان، نثر)

از ناصرالدین چشتی. روزگارش بدست نیامد. مشتمل

بر سه "باب"

۱. در بیان شناختن راه شریعت و سلوک درویشی

۲. در بیان شناختن نقلها و حکایت های درویشان

۳. در بیان شناختن راه شریعت و در بیان آفریدن

تمام عالم و سایر مخلوقات

آغاز: زبان را گشایم بحمد خدا

همودستگیر و همو راهنما

حمد و ثنا بر حضرت باری تعالی را عدم بدم آورده ...

بعد از حمد و درود نامعدود فقیر حقیر کمترین از خادمان

چشت اهل بهشت ... ناصرالدین.

{ن.ک: مشترک ۳: ۱۲۳۸}

* 196. نستعلیق معمولی، قرن ۱۳ھ، در مجموعه

شماره ۲، گ ۴-۱۲

* 194. نستعلیق معمولی، ملا اختر، قرن ۱۳-۱۴ھ، در

■ تحفه مرادی : مجرب الشفاء (طب، نثر)

از محمد طبیب حسینی آملی بروزگار ابوالفتح شاه مراد (دیباچه). در دو "نوع" و دو "مقاله".

نوع ۱. تدبیر حفظ صحت و نگاه داشتن آن.

نوع ۲. شناختن آن احوالی که بر بیمار پدید آمد.

مقاله ۱. اندر تدبیر حفظ صحت در شانزده "فصل".

مقاله ۲. در اشارت کردن بعلاج بیماری ها در ۱۸

فصل

آغاز: الحمد لله الذي خلق السماوات والارض.... اما بعد چنین گوید سرگشته وادی مهجور محمد طبیب حسینی آملی که چون از مطالعه فارغ شدم.

[در منابع در دسترس نسخه دیگری از آن نیافتم. اما بنگرید به مشترک ۱: ۷.۱ "لذت العیش ناصر شاهی" از محمد طبیب که تشابهی نام این نگارنده دارد، و در مشترک دو نسخه بعنوان "مجرب الشفاء" آمده است که ازین جداگانه است].

* 41. نستعلیق پخته، قرن ۱۲هـ، عنوان ها شنگرف،

انجام ناقص، ۳۱ گ.

■ تحفه نصایح (فقه، منظوم)

از یوسف گدا معروف به راجو قتال، در سال ۷۵۷هـ /

۱۲۵۶م سروده است. قصیده راییه است در احکام و آداب

فرائض و سنن، در ۴۵ "باب".

آغاز: حمدي بگويم بي عدد مر خالق جن و بشر
 کرده معلق آسمان هم اختران شمس و قمر
 {ن.ک: همدره: ۱۲۲ - مشترک ۷: ۳۲۵ - موزه: ۸۱۷}
 * 173. نستعلیق، سيد علي خواجه، ۲۲ ربیع الثاني
 ۱۲۷۲ھ، بروز پنجشنبه، جدول، بامهر کاتب "سيد علي
 ۱۲۷۶ھ" و "عبدۀ سيد علي" و مهر "فضل احمد"، ۱۶۴گ.
 * 193. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، ۹۵گ.

■ تحقیقات: تحفة السالکین (عرفان، نثر)
 از خواجه محمد پارسا بخاري بلخي (۷۵۶-۸۲۲ھ/
 ۱۳۵۵-۱۴۱۹م) از خلفاي خواجه بهاء الدين نقشبند (۷۹۱ھ/
 ۱۲۸۹م) که ازوي لقب، پارسا گرفته است.
 آغاز: الحمد لله الذي اخترع ماهيات الاشياء، بفيض
 وجوده ... وبعد، ما يبين رمزا الاقطاب في اثبات القديم سبحانه
 من طريق.

{ن.ک: مشترک ۲: ۱۳۴۳}
 * 137. نستعلیق، غلام نبي ولد حاجي عزيز محمد قوم
 مہمند هروي الاصل، دو شنبه ۲۶ رمضان المبارک ۱۲۸۳ھ،
 مطابق ۲۷ جدي ۱۳۴۴ شمسي، در دو جلد صحافي شده،
 ۱.۱ص.

■ التحقيق في مسئلة السماع والغناء
 (عربي، نثر)
 از ملا محمد عبدالعليم مسكين ملتاني.
 آغاز: والله هو الغني والمغني وهو السميع العليم

السماع مسموع السلف الكرام.

* 109. نسخ، قرن ۱۴ هـ، در مجموعه ص ۲۴ الف تا ۲۵

الف.

■ تذكرة الاولياء (تذکره، نثر)

از شیخ فرید الدین عطار، در ۱۱۷۶ هـ / ۱۲۳۰ م نگاشته است.

{ن. ک: آذر: ۷۲۴- موزه: ۷۷۱- نیز بنگرید تذکره الاولیاء بتصحیح دکتر محمد استعلامی، کتاب فروشی زوار، چاپ چهارم، زمستان ۱۳۶۳ خ}

* 130. نستعلیق و نسخ، به دو خامه، ۱۲۲۵ هـ، عنوانها شنگرف، بامهر "واله ابن میر محمد صالح" (گ ۱۶۴ ب)، ۲۱۴ گ.

■ تذكرة الشعراء (تذکره، نثر)

از امیر دولت شاه سمرقندی (م ۹۰۰ هـ / ۱۴۹۴ م). در سال ۸۹۲ هـ / ۱۴۸۶-۸۷ م تألیف کرده است. تذکره سرانندگان در یک "مقدمه" و هفت "طبقه" و یک "خاتمه".
آغاز: تحمیدی که شاهباز بلند پرواز اندیشه بساحت و فضایی کبریایی آن طیران نتواند نمود.

{ن. ک: موزه: ۷۹۹- تاریخ تذکره های فارسی ۱: ۲۶۴}
* 127. نستعلیق خوش، (۱۲۵۹ هـ)، یحیی، حسب الامر میر محمد عثمان، بامهر او "محمد عثمان ۱۲۵۹ هـ" و بامهر "یار چهارم حیدر است". نسخه کامل و خوب.

■ ترغیب الصلوٰۃ (فقہ، نثر)

از محمد بن احمد (بن) زاهد. بنام ابوالمظفر محمد شاه،
قبل از قرن ۱۰ھ / ۱۶م. در مسایل نماز از دیدگاه اهل سنت
نگاشته است.

آغاز: الحمد لله الذي جعل الصلوة وسيله الي النجات و
سببا لرفع الدرجات.

{ن. ک: همدرد: ۱۶۶ - موزه: ۸۱۹ - گنج بخش ۴: ۲۲.۱}
* 29. نستعلیق، سید علی، بروز جمعہ دهم ربیع الثانی،
۱۲۷۴ھ، عنوانها شنگرف، جدول، کمندبندی، ۲۸۷گ.

■ ترکہ و تجهیز و تکفین (فقہ، میراث، نثر)

عنوان و نام نگارنده در دیباچه و خاتمه نیامده است،
عنوان آن از موضوعش گرفته شده است.

آغاز: اعلم ان اذا مات الانسان الاول ما يبده من التركة
تکفینه و تجهیز و ما يحتاج اليه... یعنی شخصی مرده است
وارث از وی یک پدر مانده است. پس از وی مال که مانده
باشد تمامی مال را پدر می کرد.

{از منابع یر دسترس نام این نسخه شناخته نشده}.
* 172. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، عنوان و نشانها شنگرف،
ه. ک. پس ازین سه برگ منظوم در مسایل جنازه و کفن و جز
آنها.

■ ترکیب شرح مائة عامل : عوامل النحو

■ تزویج العشق و الحسن: حسن و عشق

■ تعبیر نامه: خواب نامه (علوم غریبه، نثر)

تعبیر خوابها بروایت مهتر یوسف (ع)

آغاز: باب تعبیر خواب معجزه یوسف علیه السلام.
فصل اول در دیدن پیغمبر علیه السلام و دیدن پادشاهان و
شنیدن بانگ نماز و اقامت، دیدن فرشته و قیامت.

{ن.ک: گنج بخش ۴: ۲۳۲۶}

* 196. نستعلیق معمولی، ۱۲۴۰ هـ، گ. ۲۰-۲۸-در

مجموعه شماره ۴

■ تعریف عصمت شهر تبریز (منظومه)

از میرزا جم، میرزا محمد علی جم دهلوی، در کلفون
نسخه چنین نوشته شده است. "تعریف عصمت شهر تبریز
میرزا جم گوید" [بنگرید: فرهنگ سخنوران: ۱۳۴-در آنجا دو
تن ازین تخلص یاد شده اند. یکی میرزا محمد علی جم دهلوی و
دیگری محمد شریف جم مشهدی. بنظرم این نسخه از جم
دهلوی است. چون در فرهنگ سخنوران لفظ "میرزا" بانام
"جم دهلوی" آمده است.]

آغاز: شنیدم از شجاعت مردی

بمیدان نهر رستم نبردی

{ن.ک: فرهنگ سخنوران: ۱۳۴}

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، ص ۱۵۹-۱۶۲ در مجموعه.

■ تعلیم سلوک (عرفان، نثر)

از احمد ابن اسماعیل ابدالی قندهاری نقشبندی مجددی (دیباچه) بروز عید مبارک رمضان ۱۲۲۴ھ / ۱۸۰۹م، بفرمان نور محمد قندهاری، در طریق و سلوک نقشبندیہ نگاشته است. نام کتاب و نگارنده در دیباچه آمده است.

آغاز: الحمد لله ... بعد از تکمیل تحمید الہی و درود موفور حضرت رسالت پناہی میگوید فقیر پر تقصیر احمد ابن اسماعیل ابدالی قندهاری طاب الله تعالیٰ سراًهما جعل الجنة مثواهما که مطلب اعلیٰ و مقصد اسنی.

[ن. ک: مشترک ۲: ۱۳۵۵ در آنجا تاریخ نگارش این اثر

یاد نشده]

* 96. نسخ خوش، ۲۱ شعبان ۱۳۱۱ھ، نشان ها قرمز،

۵۹۱.

■ تفسیر چرخي

از یعقوب بن عثمان غزنوی چرخي (م ۸۵۱ھ / ۱۴۴۷م). به سال ۸۵۱ھ / ۱۴۴۷م تالیف کرد. تفسیر سورہ فاتحہ و پارہ ۲۹ و ۳۰ است.

آغاز: لك الحمد يا من بیده الملك ... و بعد فيقول العبد الفقير ... يعقوب ابن عثمان بن محمود بن محمد الغزنوي.

[ن. ک: موزه: ۳ - مشترک ۱: ۲۳ - "ابدالیه" از چرخي،

پیشگفتار محمد نذیر رانجها، اسلام آباد، ۱۳۹۸ھ / ۱۹۷۸م].

* 75. نستعلیق و نسخ، قرن ۱۳ھ، بر آیات قرآنی خط

شنگرف کشیده است، سورہ والناس افتاده، ۲۰۷ گ.

* 210. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، آب دیدہ، بر آیات قرآنی خط شنگرف کشیدہ است، ناقص الطرفین، آغاز: ... بسیار باشد ... نزدیک باشد این دوزخ، انجام از سورہ والعادیات افتادگی دارد، ۱۶۱ گ.

■ تفسیر حسینی: مواہب علیہ

از کاشفی بیہقی، کمال الدین حسین بن علی سبزواری، واعظ شہرہرات (م. ۹۱۰ھ / ۵-۱۵۰۴م)، بہ نام میر علی شیر نوائی (۸۴۴-۹۰۷ھ / ۱۴۹۱-۱۴۹۴م) در سال ۹۹-۸۹۷ھ / ۱۴۹۱-۹۴م نگاشته است.

آغاز: بعد از تمہید قواعد محامد الہی.

{ن. ک: آذر: ۲- ہمدرد: ۱- موزہ: ۱۰- مشترک: ۱: ۷۴}

* 13. نسخ، محمد عابد بن مالک، ۱۵ جمادی الاول

۱۰۹۴ھ، آیات قرآنی شنگرف، جدول، سر لوح طلائی و لاجورد، بامہر "وما توفیقی الا باللہ" ۴.۸ گ.

* 11. نستعلیق، ۱۰۸۹ھ، جدول، آیات قرآنی و نشانہا

شنگرف، صفحہ اوّل و چند برگ از میان و آخر تازہ نویس، آغاز: گہایقص، در مذهب صوفیان از مواہب الہی، جلد ثانی است، ۲۲۲ گ.

* 19. نستعلیق و متن بہ نسخ معرب، جلال منور، ۱۹

شوال ۱۱۰۷ھ، جدول، نصف آخر، ۳۲۹ گ.

* 50. نسخ خوش، قرن ۱۲ھ، ۲۲ ربیع الثانی ۳۷

جلوس معلّی (؟) بر آیات قرآنی خط شنگرف کشیدہ است، جدول، با یاد داشتی سید نصیر (ترقیمہ)، و حاجی محمد ماہ

بن حاجي محمد بن عسکري (ص.ع) جلد ثاني است، نسخه کامل.

* 51. نستعليق و نسخ، حامد بن ... القادري، ۱۵ محرم ۱۰۴۴ھ، بروزگار شاهجهان بادشاه، مجدول، عنوانها شنگرف، جلد ثاني، قطع بزرگ، نسخه کامل.

* 212. نسخ و نستعليق، قرن ۱۰-۱۱ھ، آغاز (یک برگ از آغاز افتاده): بخشندۀ وجود بار دیگر در آخرت بعد از فنا جهانيان الرَّحيم بخشايندۀ بار دیگر در آخرت و در آوردن ايشان.

■ تفسير سورة فاتحه

از شيخ جلال الحق والشرع والدين (کلفون).
آغاز: بسمله. منقول است از حضرت شيخ جلال الحق والشرع والدين قدس سره العزيز در تفسير سورة فاتحه الكتاب چه فضيلت دارد و چه مقدار ثواب حاصل مي شود و عظمت بغايت بزرگ است... الحمد، پنج حرف است، حق تعالي بر بندۀ خویش پنج وقت نماز فرموده است. و آن فرض عين است.

* 162. نستعليق و نسخ، قرن ۱۳ھ، شماره دوم در مجموعه، گ ۲۶-۲۷ ب.

■ تفسير قرآن

نام نگارنده در نسخه نيامده است. تفسيري است: سورة فاتحه، آية الكرسي، سورة ياسين، سورة فتح، الرَّحْمَن، جمعه، النبا، النازعات، عبس، الكورت، الانفطار، الانشقاق،

البروج، الطارق، الاعلي، الغاشية، الفجر، ... سورة الفتح،
انجام ناقص از سورة الفتح.

أغاز: اعوذ پناه مي گيرم و التجامي نمايم بالله بمعبود
بحق و خداوند مطلق من الشيطان از شر و سوسه ديو فريبنده
سرکش يا دور مانده از رحمت پيغش، الرجيم رانده شده از
رياض جنان ... سورة الفاتحة الكتاب ... الحمد، هر ثناء و
آفريني که از ازل تا ابد موجود و معلوم بود و هست و خواهد
بود جمله بتمام و کمال لله مر خدای را که هستي او موصوف
است بهمه اسماء و صفات کماليت.

* 202. نستعليق خوش، متن قرآني نسخ شنگرف، قرن

۱۲هـ، مجدول زرد و سرخ و سیاہ چهار راه، با یادداشتي: "از
مال عزيز خان ساکن زينه کدل في محله قطب الدين پوره من
محله نو مسجد بقيمت پنج روپيه هر بستگي خريده شده،
بتاريخ غرة ماه رمضان، عنوان ها شنگرف، ۱۸۷گ.

■ التقرير في كيفية وضع الميت للغسل علي السريير (عربي، نثر، فقه)

از ملا عبدالعليم مسكين ملتاني.

أغاز: اللهم الهني بالصواب في ما يقال في استغناء
وضع الميت وقت الغسل من الجواب اعلم من ان المسنون.

* 109. نستعليق، (عبدالعزيز، ۱۳۲۴هـ) ص ۲۵.

■ تيسيراً لحفظ الطالبين (تجويد، نثر)

نام نگارنده و نام کتاب در ديپاچه نيامده است. اما
عنوانش از ديپاچه گرفتم. شامل پنج "باب"

۱. در بیان مخارج حروف.

۲. در بیان ادغام و قلب.

۳. در بیان ترقیم و تفخیم.

۴. در بیان مدات.

۵. در بیان رعایت وقوف.

آغاز: بسمله. الحمد لله... بدان اسعدك الله في الدارين
که خواندن قرآن و دانستن آن بر جمیع مومنان دین است بلکه
فرض عین است چرا که قرات رکني از ارکان نماز است...
در رساله آورده شد. مشتمل بر پنج باب بر سبیل اختصار
تیسراً لحفظ الطالبین. باب اول.

{ در منابع در دسترس بدین نام کتابی نیافتم }

* 184. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، ۴ ص، در آغاز نسخه درین

شماره.

■ جامع العجائب (فقه، نثر)

نام نگارنده و نام کتاب در دیباچه نیامده است. اما در
ترقیمه نام نسخه "جامع العجائب" نوشته شده است.
آغاز: الحمد لله... حدیث روی عن عوارف بن مالک
(رض) عن النبي عليه السلام قال رسول الله (ص) من تعلم كلمة
من العلم فكانما... اگر کسی یک مسئله از علم شریعت
بیاموزد بدان عمل بکند هم حق تعالی او را هزار رکعت نفل
ثواب بدهد.

{ در منابع در دسترس کتابی بدین نام نیافتم }

* 157. نستعلیق معمولی، قرن ۱۴-۱۳هـ، ۱۶ گ.

البروج، الطارق، الاعلي، الغاشيه، الفجر، ... سورة الفتح،
انجام ناقص از سورة الفتح.

أغاز: اعوذ پناه مي گيرم و التجامي نمايم بالله بمعبود
بحق و خداوند مطلق من الشيطان از شر و سوسه ديو فريبنده
سرکش يا دور مانده از رحمت بيغش، الرجيم رانده شده از
رياض جنان ... سورة الفاتحة الكتاب ... الحمد، هر ثناء و
أفريني که از ازل تا ابد موجود و معلوم بود و هست و خواهد
بود جمله بتمام و کمال لله مر خدایي را که هستي او موصوف
است بهمه اسماء و صفات کماليت.

* 202. نستعليق خوش، متن قرآني نسخ شنگرف، قرن
۱۲هـ، مجدول زرد و سرخ و سیاہ چهار راه، با یادداشتي: "از
مال عزيز خان ساکن زينه کدل في محله قطب الدين پوره من
محله نو مسجد بقيمت پنج روپيه هر بستگي خريده شده،
بتاريخ غرة ماه رمضان، عنوان ها شنگرف، ۱۸۷گ.

■ التقرير في كيفية وضع الميت للغسل علي
السريير (عربي، نثر، فقه)
از ملا عبدالعليم مسكين ملتاني.

أغاز: اللهم الهني بالصواب في ما يقال في استغناء
وضع الميت وقت الغسل من الجواب اعلم من ان المسنون.
* 109. نستعليق، (عبدالعزيز، ۱۳۲۴هـ) ص ۲۵.

■ تيسيراً لحفظ الطالبين (تجويد، نثر)
نام نگارنده و نام کتاب در ديباچه نيامده است. اما
عنوانش از ديباچه گرفتم. شامل پنج "باب"

۱. در بیان مخارج حروف.

۲. در بیان ادغام و قلب.

۳. در بیان ترقیم و تفخیم.

۴. در بیان مدات.

۵. در بیان رعایت وقوف.

آغاز: بسمله. الحمد لله... بدان اسعدك الله في الدارين
که خواندن قرآن و دانستن آن بر جمیع مومنان دین است بلکه
فرض عین است چرا که قرات رکني از ارکان نماز است...
در رساله آورده شد. مشتمل بر پنج باب بر سبیل اختصار
تیسراً لحفظ الطالبین. باب اول.

{ در منابع در دسترس بدین نام کتابی نیافتم }

* 184. نستعلیق، قرن ۱۲ هـ، ۴ ص، در آغاز نسخه درین

شماره.

■ جامع العجائب (فقه، نثر)

نام نگارنده و نام کتاب در دیباجه نیامده است. اما در
ترقیمه نام نسخه "جامع العجائب" نوشته شده است.
آغاز: الحمد لله... حدیث روی عن عوارف بن مالک
(رض) عن النبي عليه السلام قال رسول الله (ص) من تعلم كلمة
من العلم فكانما... اگر کسی یک مسئله از علم شریعت
بیاموزد بدان عمل بکند هم حق تعالی او را هزار رکعت نفل
ثواب بدهد.

{ در منابع در دسترس کتابی بدین نام نیافتم }

* 157. نستعلیق معمولی، قرن ۱۴-۱۳ هـ، ۱۶ گ.

■ جامع الفوائد: طب یوسفی: شرح علاج الامراض
(طب، نثر)

از یوسفی هروی، یوسف بن محمد بن یوسف (م
۹۵/هـ / ۴۴-۱۵۴۳م). در ۹۱۷هـ / ۱۵۱۱م نگاشته است.

آغاز: حمد نا محدود حکیمی را که بقانون حکمت و
کامل صناعت رافع انواع امراض و دافع اصناف اعراض.

{ ن. ک: همدرد: ۲۵ - آذر: ۲۲ - موزه: ۱.۴ - مشترک: ۱

{ ۵۳۶

* 123. نستعلیق، احمد، ۲ ذی قعد ۱۵۱۱هـ، عنوانها سرخ،

۴۸ گ.

* 124. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، عنوانها قرمز، ۶۱ گ، آغاز

برابر نمونه.

■ جامع المسایل (فقه، نثر)

از ملا محمد قاسم ولد ملا عالم جان بخاری.

آغاز: الحمد لله حمده و نستعینه والصلوة علی رسولہ

محمد و آلہ و اصحابہ اجمعین بدانکہ این نسخه مشتمل است

بر مسایل کثره. مسئله اول در بیان طهارت، و این نسخه را

"جامع المسایل" نام نهاده شد.

{ در منابع در دسترس نسخه دیگری از آن پیدا نشد. }

* 144. نستعلیق، سید علی خواجه ولد خواجه شاه،

۱۲۷۲هـ، عنوانها قرمز، جدول، با مهر "فضل احمد" ۱۲۸ گ،

در انجام نسخه ۸ برگ از همین کاتب در مسایل نماز است.

■ جُنُگ (منظوم)

مجموعه کلام سراینندگان زیر:

علی، بیدل، واقف لاهوری، ہلالی، حافظ شیرازی،
محتشہ، بابا فروغی، رفیق، ناصر علی، ازل، سعدی، ابن امین
(کذا)، شوکت، سلمان، قدسی، فخری، خسرو، نظامی گنجوی،
غنی، مسعود، رنجوری، مخفی، انوری، شاہ شجاع، مستان شاہ،
عرفی، خاقانی، مستسقی، طغرا، مبتلا، ساقی، مسکین، ثابت،
محمود غزنوی، نالان، حیدر علی، ملہم، غیاثی، مظهر، کبیری،
میرزا احمد علی اصفہانی: طالب، ولی کاملی و جز آنها.

آغاز: الہی شوخی برق تجلی دہ زبانم را

قبول خاطر موسیٰ کلامانکن بیانم را

* 190. نستعلیق خوش شکستہ آمیز، چلیپا، قرن ۱۳ھ،

۲۳. ک.

■ چاہ وصال لیلیٰ و مجنون (منظومہ)

از میرزا سند شیرازی.

نام سراینده و عنوانش در نسخہ چہین آمدہ است: "چاہ
وصال لیلیٰ مجنون من کلام میرزا سند شیرازی بہ وجہ
نمودن عشق بر چاہ".

آغاز: بیا ساقی عشق آفرینم

خط جام تو سر لوح جبینم

{ ن. ک: آذر: ۲۵۱ - مشترک: ۷: ۹۴۹ }

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، ص ۸۱-۸۷ در متن و

ہامش.

■ چراغ هدايت (فرهنگ، نثر)

از سراج الدين علي خان آرزو شاهجهان آبادي (۱۱۰۱ - ۱۱۶۹ھ / ۱۶۹۰ - ۱۷۵۵م) در ۱۱۴۷ھ / ۳۵ - ۱۷۳۴م نگاشته است. آغاز: اما بعد حمد و اوضح جميع لغات و صلوة بر افصح و افضل موجودات ميگويد فقير ... سراج الدين علي آرزو تخلص که اين نسخه مسمي به "چراغ هدايت" در معني دفتر دوم است از کتاب سراج اللغه.

{ن. ک: آذر: ۱۴۴ - موزه: ۳۲۹ - نيز بنگريد به احوال و

آثار آرزو از خانم دكتور ريحانه خاتون، چاپ دهلي، هند }

* 44. نستعليق پخته، غلام حسين احسن ساکن اتاوه

در قصبه نمچه من متعلقات ميوار، ۱۷ ربيع الثاني ۱۲۴۸ھ،
بروز جمعه، عنوان و نشان ها شنگرف، ۱۱۷ گ.

■ چهل حديث

نام گرد آورنده در نسخه نيامده است. مشتمل بر چهل

"باب"

۱. در فضيلت علم و علماء

۲. در فضيلت بسم الله

۳. ...

۴. فضيلت درود

۵. فضيلت ايمان

۶. فضيلت وضو

۷. فضيلت مسواک و خلال

۸. فضيلت بانگ نماز

۹. ...

۱. فضیلت روز جمعہ

۲. فضیلت استغفار

۳. فضیلت مادر و پدر

۴. فضیلت صبر

آغاز: بسملة. الحدیث: قال نبی (ص) روی علی (بن) ابی طالب (رض) قال رسول اللہ (ص) ... امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب (رض) روایت می کند که پیغامبر (ص) گفت صبر سه است. صبر بفرمانی خدا تعالی عزوجل، و صبر بر مصیبت یعنی رنجی که بمردم رسد.

* 162. نستعلیق و نسخ، قرن ۱۲ھ، عنوانها شنگرف،

شماره چهارم در مجموعه گ ۵۵ تا ۶۰، ناقص الآخر.

■ حدیث شیعه اثنا عشریه

شاید از ملا محمد باقر مجلسی (م ۱۱۱۰ھ / ۱۶۹۸م)

* 3. نستعلیق و نسخ (به چند خامه)، عبدالله، در روز

پنجشنبه، ۱۶ جمادی الاولی ۱۲۲۷ھ، در مسجد دارالسلطنة

طهران، با مہر "کتابخانه شخصی حاج جلیل راحل". آغاز

افتاده: و بوذر و مقداد که ایشان را هیچ تزلزل و شکی در

خواطرہم نرسید و قلبی از صحابہ برگشتند، ۷۰۰ ص.

■ حسن و دل : افسانہ عقل : عقل و سلطنت : عقل و

عشق (داستان، نثر)

از فتاحی نیشابوری (م ۸۵۲ھ / ۱۴۴۸م)

آغاز: سپاس بیقیاس مر حضرت صمدیت را و ثنای

بی منتهای مر حضرت احدیت را که هژده هزار عالم در طرفت
العین بیافرید.

{ ن. ک: آذر: ۲۱۶- در باره نگارنده بنگرید به مشترک ۴:
[۲۳۷۱

* 107. نستعلیق، قرن ۱۲ هـ، عنوان و نشان ها
شنگرف، شماره ۵ در مجموعه، ۸ گ.

حقیقت چهار پیر و چهارده خانواده فقر زیر
"رسایل عرفانی" خواهد آمد.

■ حکایت پیره زال (داستان، منظوم)

در نسخه عنوانش چنین آمده است: "حکایت پیره زال
که دختر را شوهر داده بر تمثیل خنده". بنگرید: آذر: ۲۵۲
"حکایت زفاف دختر پیره زن به همین سر آغاز که از امیر
والهی قمی است. و به نقل از ان: مشترک ۸: ۱۴۱۴ "داستان
زفاف دختر پیره زال و در منزوی ۴: ۲۹۲۲ به همین سر آغاز و
در همین زمینه داستان منظوم از سید احمد سند بعنوان
"سمند و بیدل" آمده است.

آغاز: در کشور شام پیره زالی

از قامت خم شده هلالی

{ ن. ک: آذر: ۲۵۲- مشترک ۸: ۱۴۱۴- منزوی ۴: ۲۹۲۲ }.

* 131. نستعلیق، قرن ۱۲ هـ، ص ۹۹-۱۰۱، در متن و

هامش. پسر از سوز و گداز نوعی.

■ حکایت خریدن سپاهی : ساده دل
 از سلیم تهرانی ؟ در نسخهٔ ما عنوانش "حکایت
 خریدن سپاهی آمده است" در مشترک ۹: ۱۸۸۲ به همین
 سرآغاز منظومه بعنوان "ساده دل" از سلیم تهرانی دانسته
 شده است.

آغاز: ساده دلی را از پی راه دور
 گشت خری همچو مسیحا دور

[ن.ک: مشترک ۹: ۱۸۸۲]

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، ص ۱۰۱-۱۰۲ در متن و

هامش پس از حکایت پیره زن.

■ حکایت چهار رفیق (داستان)

از نعمت خان عالی. در کلفون نسخه عنوانش چنین
 نوشته شده است. "حکایت چهار رفیق و سفر رفتن آنها من
 کلام نعمت خان عالی".

آغاز: چهار کس بود بهم یکرنگی

کورو کل بود خصی و بنگی

[ن.ک: مشترک ۶: ۱۳۵۳ "داستان چهار کس رفیق"

ناشناخته و "داستان چهار نفر کورو کل و خصی و بنگی" که
 با مصرع ثانی جور است.]

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، ص ۱۰۳-۱۰۷ در متن و

هامش، بدنبال سوز و گداز.

■ حکایت راز نامه موسی علیه السلام

از ناشناس که نام خود را در دیباچه نیاورده است.
 آغاز: فرمان شد که ای موسی می خواهی پیشتر از
 همه خلق ترا در بهشت برم. موسی گفت بلی.
 { ن. ک: مشترک ۶: ۱۱۴۷، همانجا ۶: ۱۳۹۴ }
 * 200. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، در مجموعه بدنیاں داستان
 ملکہ روم، گ ۸۶-۱۹۷.

■ حکایت شیخ شبلی : داستان شبلی در بغداد
 (داستان، منظوم)

از سامی؟ بنگرید: آذر: ۲۵۲ در آنجا "داستان شبلی در
 بغداد" از سامی آمده است. عنوان نسخه اینطور نوشته شده
 است: "حکایت شیخ شبلی و دیدن جوان بیمار و دختر
 ترسیان".

آغاز: شبلی آن پیر طریق ارشاد

از قضا می گذشت در بغداد

{ ن. ک: مشترک ۸: ۱۴۱۵ - آذر: ۲۵۲ }.

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، ص ۱۰۷-۱۱۰ شماره ۴ در
 مجموعه بدنیاں سوز و گداز.

■ حکایت الصالحین (عرفان، اخلاق، نثر)

از رکن الدین قریشی. در ۱۰۶۰ هـ / ۱۶۵۰ م نگاشته
 است. در آن میسراید:

نوشته جیه رکن الدین بیهوار

خدایش رساند بدار القرار

چو خاطر بتاریخ گشت آزمود

ز هجرت یک هزار و شصت نمود (خاتمه)

نام کتاب در کلفون و خاتمه آمده است. مشتمل بر ۲۰

باب "و در هر باب ده حکایت آمده است.

آغاز: سپاس بی قیاس مر حضرت صمدیت را که

شاق خود به محبت ذاتیه بر تمام مخلوقات برگزیده با خطاب

استطاب فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر ممتاز گردانید.

{ ن. ک: مشترک ۶: ۱۰۰۶ - در آنجا استاد منزوی

میفرماید که "بایستی این نگارنده از مردم سند باشد" }

* 132. نستعلیق، لطف الله، ۹ ذیحج ۱۱۶۸ هـ، عنوان و

نشان شنگرف، جدول، بر حاشیه آن شعرهای بزبان سندي از

شاهم عبداللطیف بتایي واز سرایندگانی دیگر قبل از شاه

لطیف سندي، ۱۹۱ گ.

■ حیدر بیگ، نامه (داستان، نظم)

نام سراینده در نسخه نیامده است. داستان عشقی

"حیدر بیگ" از غلامان "شاه عباس دوم" (۱۰۵۲-۱۰۷۷ هـ /

۱۶۴۲-۱۶۶۶ م) است. رفتن او به نخجیر و دیدن و دلباختن

دختری که بعداً معلوم می شود "سیمین" دختر قاضی کشمیر

است. و جنگها .... و در پایان وصال به محبوب.

آغاز: الا ای طوطی نطق شکر خای

به زندان قفس تاکی کنی جای

{ ن. ک: مشترک ۸: ۱۴۱۰. }

* 196. نستعلیق معمولی، قرن ۱۲ هـ، در مجموعه

شماره ۲۷، ۷ گ، ناقص الآخر.

■ حیرت الفقہا (فقہ، نثر)

از علاء مفتی بخارایی (علاء الدین بخارایی)، که بر ۲۲ تن استاد، علم فقہ خوانده. ده سال در بخارا فتویٰ داده، و بیست و دو سال بوده که در خراسان جواب فتویٰ می‌داده است. در دیباجه سال ۶۹۵ھ را تحریر کرده است.

أغاز: الحمد لله... اما بعد چون حق سبحانه خواست که بعد از تاریخ سنه خمسہ و تسعین و سته مایه دین مبین محمد که بهترین ادیانست مهجور گذشته بود و اهل اسلام را که مقهور گردیده بودند و هر یک... این کتاب را حیرت الفقہا. {ن.ک: گنج بخش ۴: ۲۲۱۶}.

* 59. نستعلیق، ملا همراه خواجه ابن ملا محمد موسیٰ خواجه، موضع بناکندمن تومان، ذیحج ۱۲۶۱ھ، ۱۵۲ گ. نام کتاب در دیباجه حیرت الفقہ، و در ترقیمه حیرت الفقہا و خجلا الفضلا نوشته شده است. اما در آنجا کسی تصحیح کرده است و نام کتاب "شرح العقاید" نوشته است. تاهم این نسخه "حیرت الفقہا" است.

■ خسرو شیرین (مثنوی)

از نظامی گنجوی. دو مین مثنوی از "پنج گنج" اوست. به سال ۵۷۶ھ / ۸۱ - ۱۱۸۰م سروده است.

أغاز: خداوندا در توفیق بگشای
نظامی را ره تحقیق بنمای

{ن.ک: آذر: ۲۵۵ - مشترک ۷: ۸۸ - موزه: ۵۶۹}

* 37. نستعلیق، مرزا مشرف مزاری ابن میرزا

عبدالرحمان جاروب کش حضرت شاہ مردان مرتضیٰ علی
کرم اللہ وجہ، رمضان المبارک ۱۲۵۵ھ، ۲۰۰ گ، جلد چرمی
منقش.

■ خلاصۃ الاحکام (فقہ، نثر)

از محمود احمد بن محمد بن ابوالقاسم بن احمد طایفی
حسینی، برای فرزند خود، در سال ۷۵۵ھ / ۱۲۵۴م نگاشته
است.

در دو "باب" و ۴۵ فصل.

آغاز: الحمد لله... بدان اسعدک الله تعالیٰ فی الاول
والآخر و رزقک الله تعالیٰ متابعه شریعت الحمیری و موافقه
البتول الزهرای (رض) که از خوانندان علم.

{ ن. ک: گنج بخش ۴: ۲۲۱۸ - همدرد: ۱۶۸ - موزه: ۸۲۵ }

* 95. نستعلیق معمولی، عبدالغفور ولد اخند ملا محمد

عطا، ۱۲۰۲ھ، ۵۱ گ.

■ خلاصۃ التجارب (طب، نثر)

از بهاء الدین نوربخشی رازی ترشیتی (م ۹۲۶ھ /

۱۵۲۰م) خلیفہ پدر خود سید شاہ قاسم نوربخشی (م ۸۸۱ھ /

۱۴۷۶م)، در سال ۹۰۷ھ / ۱۵۰۱-۲م نگاشته است.

در ۲۸ "باب".

آغاز: حمد بلا احصی حکیمی را کہ بکمال حکمت و
وفور عنایت و قدرت ماہیت اشرف انسانی را از خزانه جود
خلعت وجود پوشانید... اما بعد چنین معروض می دارد خادم
الفقراء الملة والدين.

{ن.ک: مشترک ۱: ۵۵۲ - موزه: ۸۸} .
* 121. نستعلیق، قرن ۱۳ - ۱۲ هـ، ۳۱ گ.

■ خلاصه اللغات (فرهنگ، نثر)

از اسماعیل بن لطف الله الباخري، پیش از ۹۱۶ هـ
۱۵۱۰ م نگاشته است.

مشمول بر ۲۸ "کتاب" بعدد حروف تهجي و هر کتابي
مشمول بر سه "باب".

آغاز: الحمد لله الذي انزل القرآن العربي لوضح الحجج
والبيانات و صير لغت العرب احسن الالفاظ واللغات و صلوة
علي سيد العرب والعجم محمد المويد بالمعجزات... اما بعد همي
گويد محرر اين تركيب و مقرر اين ترتيب العبد الفقير الي الله
الغني اسماعيل بن لطف الله.

{ن.ک: موزه: ۸۲۵ "خلاصه الاسلام" از همين نگارنده
در آنجا آقای عارف نوشاهي بحواله "نفيسي ۲: ۸۱۴" مي
نويسد كه خلاصه اللغات را پیش از ۹۱۶ هـ / ۱۵۱۰ م نگاشته
بود. }

* 72. نستعلیق، شهر سبزي، در ولايت بلخ به روضه
شاه مردان در زير آستان فيض آثار و در مدرسه حضرت
خواجه خيران در زمان سردار محمد افضل خان. ۱۲۷۶ هـ،
عنون و نشان ها شنگرف. نسخه كامل.

■ خلاصه المقامات (تذکره، نثر)

از ابوالمكارم بن علاء الملك جامي. در احوال و مناقب
نباي خود شيخ احمد ژنده پيل، در ۸۴۰ هـ / ۱۴۳۶ م نگاشته

است.

مشمول بر سه "مقاله" و "۲۴" باب "و یک" فصل " .
آغاز: حمد و ثنای بی منتها که مطیعان حریم حرم
سدرۃ المنتهی ... آن بعجز و قصور اعتراف نمودند که لا
حصی ... سپاس بی قیاس .

{ ن. ک: آذر: ۴۲۱ - گنج بخش ۴: ۲۱۱۴ } .

* ۱۱۴. نستعلیق، حسب الخواش خواجه محمد، ۷

جمادی الاولیٰ ۱۲۱۹ هـ، عنوانها شنگرف، ۱۱۴ گ.

■ داستان شاه سرانندیپ و درویش

(داستان، نثر آمیخته به نظم)

نام نگارنده در دیباجه نیامده است. داستان "شاه
سرانندیپ" است بنام "عارض شاه" که فرزند بی نداشت به
خدمت درویش می رسد و به دعای او فرزند دار می شود. به
نثر آمیخته به نظم و غزلهایی از احمد جام و قطعه و مثنوی با
سربندهای "القصه".

آغاز: راویان اخبار و ناقلان آثار آبرو محدثان
داستان کهن و خوش چینان خرمن سخن چنین روایت کرده
اند که در شهر یمن پادشاه بود که نام او فرخ فال بود و از عمر
او هشتاد سال گذشته بود و همین پادشاه مذکور چهل حرم
داشت.

{ ن. ک: همدرد: ۱۱۷ "قصه شاه سرانندیپ" - مشترک ۶

: ۱۱۳۴ } .

* ۱۹۷. نستعلیق، قرن ۱۲ هـ، عنوانها قرمز، آغاز برابر

نمونه، ۴۸ گ.

* 177. نستعلیق شکسته آمیز، ملاحیدر ساکن لہو کرد،
قرن ۱۲ھ، مجدول، عنوانها شنگرف، آغاز افتاده: خواهد شد
و بادشاه دلگیر شده بنشست بود چون شب پرسد جنگ در
آمده، ۴۵ گ.

* 139. نستعلیق معمولی، ملا محمد اسلم، قرن ۱۴ھ،
عنوانها شنگرف، آغاز برابر نمونه، ۱۲۱ گ، سپس ۱۵ برگ
بخط همین کاتب غزل شمس تبریز و احوالش.

■ داستان ملکہ روم: ملکہ روم و فقیہ

از ناشناس. بنگرید مشترک ۶: ۱۱۸۶ در آنجا چهار نام
ازین کتاب بدینگونه آمده است: ملکہ روم و فقیہ، داستان
ہزار مقالہ، داستان ہزار مسئلہ، دختر قیصر روم. نام
نگارندہ در آنجا ہم ناشناختہ مانده است.

آغاز: سپاس آفرین آن پادشاهی را کہ گیتی را پدید
آورد... راویان اخبار... چنین روایت کرده اند کہ سلطان
روم پادشاهی بود.

{ ن.ک: مشترک ۶: ۱۱۸۶ }.

* 200. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، در مجموعہ پس از
"نورنامہ"، ۸۶ گ.

■ داستان ناشناختہ

داستانی است با عنوانهای: القصہ، قصہ پادشاه، قلندر،
غزل، ہمہ غزل ہا سرودہ ی سید علی می باشند، در مقطع غزل
تخلص سید علی آمده است. مثلاً

بعد ازان دست امان از سيد علي
از فرا قش مي زخم سر در بيابان اي پدر

این چنین مجنون سرگردان شدي سيد علي
کردي روي شمع پيکر این چنین پروانه ام

خوب کردي نام پرسيدي زمن سيد علي
من ملامت نيستم آرام جان گم کرده ام
نام هاي افسانه نوي در داستان : صيفل شاه، پري پيکر،
شاه زاده، شاهزاد خسرو و جز آنها.
{ ن.ک: مشترک ۷: ۸۵۲ "زيبا و نگار" از رضايي که
مماثلت به این دارد}.

* 197. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، عنوانها قرمز، آغاز
افتاده: روزي شه که آمد بر دلم فکر ديگر. گر نیارم بر زبان
ترسم که مي سوزد جگر، ۷۰گ. در همین شماره بدنبال این،
داستانی ديگر است که بعنوان "داستان شاه سرانديپ"
گذشت.

■ در المجالس (فلسفه عملي اخلاق، نثر)،

از سيف ظفر نوبهاري (م سده ي هفتم هجري) نام
نگارنده در نسخه ها گوناگون آمده است. مشتمل بر ۲۳
"باب".

آغاز: حمدي که غایت عنایت الهي بر زبان عارفان
رود، و ثنایي که از متوالي الهامات خدایي (مشترک)
{ن.ک: مشترک ۴: ۲۳۲۱ - آذر: ۱۰۲ - موزه: ۲۰۱}.

* 107. نستعلیق، بروز چہار شنبہ، ۲ رجب المرجب ۲۵ جلوس عالمگیر، آغاز افتادہ (از دیباچہ): و گوش دولت ازل تا ابد بگوش انسانیت دولت محبان را در ہر ایوان عرش و فلک چنان گرفتند. فہرست مطالب در دیباچہ آمدہ است. در مجموعہ شمارہ ۲، ۱۳۰ گ.

■ در الفرائض (فقہ، نظم)

از عبدالنبی (بن عبدالرحمان بن جلال الدین) ساکن موضع سوک (بخش گجرات، استان پنجاب) روز آدینہ ۲۷ شوال ۱۰۸۱ھ / ۱۶۷۰م، بہ روزگار شاہ عالمگیر (۱۰۶۸-۱۱۱۸ھ) بہ انجام رساندہ است. (خاتمہ و ترقیمہ). در خاتمہ می سراید:

روز آدینہ مبارک نام
ختم شد والسلام والاکرام
شہر شوال بیست و ہفت تمام
ختم کردم بفضل ذوالاکرام
در خلافت شہر مبارک نام
شاہ عالمگیر یافت نظام
آغاز: خاصہ حق، محمد محمود
کہ عیان شد، طفیل او بہ وجود (مشترک)
{ ن. ک: مشترک ۷: ۹۰۸ }

* 136. نستعلیق، محمد عظیم، ۶ ربیع الثانی ۱۱۷۳ھ، آغاز افتادہ:

چون عیان کردمت بفضل خدا
یاد کن ای جوان روشن رای

باز گویم شمار اهل اصول
 نشنو از من کنون بسمع قبول
 بر حاشیة آن کتاب منظوم بزبان پنجابی از عبدالله در
 علم فرائض است، که جداگانه معرفی شده است و بر جای
 خود خواهد آمد. ۶۲ گ.

■ درة الفرید فی التجوید (تجوید، نثر)

از حافظ کلان (بن بدرالدین قادری) به نام ابوالغازی
 عبد (عبید) الله بهادر خان شیبانی (۹۹۱-۱۰۰۶ هـ / ۱۵۸۲-۱۵۹۷
 م)

أغاز: الحمد لله... بعد از حمد حضرت حق جل و علا و
 درود مخصوص بنطق و ما ینطق عن هوا... المعروف به حافظ
 کلان بعز عرض می رساند.

{ ن. ک: مشترک ۱: ۱۱۶ - موزه: ۱۵ - گنج بخش ۱: ۸۹ }.

* ۱۴۶. نسخ خوش، ۷ شوال ۱۰۱۷ هـ، عنوانها شنگرف،

۷۹ گ. با مهر "عبدالرحمان عباسی ۱۱۷۳ هـ" (ص. ع) و مهر

"مهر کتابخانه امیر عبدالرحمان" در آخر دو رساله در باره

اعداد و شمار حروف و آیات قرآنی. ۴۲ + ۷ (۴۹) گ.

■ دستور العمل سلطان جهان : رساله تیر

اندازی (پیشه ها و آداب پیشه وران، نثر)

از قلیچ الله بن محمد قلیچ خان بنام نواب کامیاب

بروزگار محی الدین محمد دارا شکوه در ۱۰۵۰ هـ (دستور

العمل سلطان جهان) نگاشته است. (دیباچه) مشتمل بر ۱۱

"ضابطه"

۱. در بیان اقسام قبضه.

۲. در تعریف کشش کمان و طریق کمند و گذار و در آمد و کشیدن و کشادن.

۳. اوصاف و اقسام تیر بر های تیر و جوبه تیر و پیکان تیر، مشتمل بر دو فائده و یک نکته.

۴. در صفت کمان و شناخت کمان و ساخت و قدر کمان و نگهداشت کمان، مشتمل بر دو نکته و سه فائده.

۵. در طریق وزن کردن کمان و وزن کردن تیر کزود در بیان آنکه چند من کمان را از کدام قسم تیر چند من می باید.

آغاز: سبحان ربك رب العزت عما يصفون و سلام علي المرسلين ... حمد نامتناهي و سپاس و ستایش کماهی مر کردگاری را تعالی شانہ کہ دریافت او از دائره قوسین ممکنات بیرون است.

{ در منابع در دسترس نسخه دیگری از آن نیافتم، نسخه خیلی مهم و نادر است }.

* 74. نسخ، ۱۴ شعبان سنه یکم جلوس ۹، قرن ۱۲ هـ عنوانها شنگرف، ۱۰۰ گ. با مهر "عبدہ عطا محمد" (گ ۶۸ ب)

■ دیوان ابن یمین

از فخر الدین محمود بن یمین الدین فریومذی طفرایی متخلص به ابن یمین (م ۷۲۲ یا ۷۲۴ هـ / ۱۳۲۲ یا ۱۳۲۳ م). از وست:

ابن یمین بدرگه او سر نهاده است
هرگز سرش مباد ازین آستان جدا

گفت ای ابن یمین از خود گذر
گر تو داری تاب این رخسار ما
آغاز: ای خداوند قادر یکتا
مبدع کون و خالق اشیاء.

{ ن.ک: همدرد: ۱۲۷ - مشترک ۷: ۲۸۲ - گنج بخش ۲:

{ ۱۴۰۸

* ۸۴. نستعلیق، (حاجی عبدالرحیم ابن القباد بن
عبدالرحیم، ۱۰۸۸ھ)، همراه کتاب "مجلس افروز" گ ۱-۴۷.
مجلس افروز "جداگانه معرفی شده است.

■ دیوان بیدل

از ابوالمعانی میرزا عبدالقادر بیدل ابن عبدالخالق
عظیم آبادی متخلص به "بیدل" (م ۱۱۲۳ھ / ۱۷۲۰م).
آغاز: ای موجزن بهار خیالت ز سینها
جوش پری نشسته برون ز آبگینه ها.

{ ن.ک: پیشگفتار چاپ کلیات بیدل از سید عارف

نوشاهی. مشترک ۸: ۱۰۲۲ - موزه: ۴۷۹ - آذر: ۳۲۹ - همدرد:
{ ۱۱۲۹

* ۸۹. نستعلیق خوش، بلخی بیچاره، صفر المظفر
۱۲۷۲ھ، مجدول طلائی، صفحه اول منقش نانویس مانده، ۲۱۳
گ.

■ دیوان حافظ

از خواجه شمس الدین حافظ شیرازی (م ۷۹۱ھ / ۱۳۸۹م)،

آغاز: الا یا ایها الساقی ادرکاساً و ناولها
که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها
{ ن. ک: همدرد: ۱۳۹ - آذر: ۲۴۶ - موزه: ۴۸۴ - مشترک: ۷ :
۴۴۷ - نیز برای چاپ ها و منتخبات آن در شبه قاره بنگرید به
: پیشگفتار چاپ "دیوان حافظ با ترجمه اردو، قاضی سجاد
حسین"، از اکبر ثبوت }.

* 36. نستعلیق، ملا محمد رجب ابن نارپوته، قرن ۱۲
هـ، با یادداشتی ۱۲۹۷ھ، ۲۸۳ ص.

* 160. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، اندکی از انجام افتادگی
دارد، بادیباجه منثور، ۱۹۶گ.

* 165. نستعلیق، قرن ۱۱ھ، آغاز افتاده: روی خوبت
... نیز آه - باز گردون نگذرد حافظ خموش - رحم کن بر جان
خود پرهیز کن از نیز ما. ۵۱۲.

■ دیوان خاقانی

از خاقانی شروانی (۵۲۰.. ۵۹۵ھ / ۱۱۲۶-۱۱۹۸م)

دارای: قصاید، غزلیات، قطعات و جزآننها.

{ ن. ک: آذر: ۲۲۷ - موزه: ۴۹۲ - مشترک: ۷ : ۴۶ }.

* 104. نستعلیق خفی، قرن ۱۱ھ، ۴۲۴گ.

آغاز افتاده:

... گر تو دانی دل راز آلائش دنیا

که دنیا سنگ استنجاب و آلودی شیطانیش

■ دیوان خسرو دهلوی : غرة الڪمال

از امير خسرو دهلوي (۶۵۱-۷۲۵ھ / ۱۲۵۳-۱۳۲۵م)

آغاز: الحمد لله... آن قادري كه خاك را از لطف عميم
جان بخشيد و به تشریف لقد کرمنای بني آدم گردانيد... معزز
ساخت و بدولت وصال وهو معكم بنواخت...

آغاز (منظوم): چون آفتاب روشن توحيد ذوالجلال

بنمود رخ ز مطلع ايزد... بجمال

{ن.ک: آذر: ۳۵۳- مشترک ۷: ۲۱۴- نیز بنگرید به

پيشگفتار چاپ "کليات غزليات خسرو" از اقبال صلاح
الدين، ۱۹۷۲م}.

* 116. نستعلیق خوش، قرن ۱۱ھ، عنوانها شنگرف،

سر لوح رنگين و مطلا، مجدول طلايي، کمندي بندي، انجام
افتاده، جلد چرمي، ۲۰۵ گ.

■ دیوان صالح

از کسی که صالح و صالحا تخلص میکرد. از وست:

صالح دلت محبتي ديگر کسان نمي کشد

مهر و وفاي همان شاه بجان خريده ايست

خاک قدم اهل درد صالح

مي شو که همانها مي فروشند

صالحا داراي اميد از رحمتي بي منتها

چنگ اندر دامني شاهنشاهي مختار کش

{ ن. ک: فرهنگ سخنوران : ۲۲۶ تا ۲۲۸ سراینده گانی بسیار بدین نام و تخلص واضح نیست که این سراینده از آنها کدامی ست. نیز بنگرید : مشترک ۸ : ۱۴۳۸ }.

* 97. نستعلیق معمولی، قرن ۱۲ - ۱۴ هـ، غزلیات به ترتیب ردیف، ۲۵ گ. آغاز افتاده: ابراهیم راهستی اگر دوست ... دست پسر را گرفت بسوی بیابان شتافت - کار بحلقش نهاد ... حضرت اسحاق کو یعقوب کنعان چه شد - گریه شبها نماید کلبه احزان گذشت.

■ دیوان عطار

از عطار نیشاپوری. یاد او در ضمن " کلیات عطار " خواهد آمد. شامل غزلیات و رباعیات.

آغاز: ناحیت دل گرفت لشکر غوغای عشق
بس تو اگر عاشقی، عاشق بیدار باش
{ ن. ک: مشترک ۷ : ۱۸۵ }.

* 27. نستعلیق خفی، (۱۰۴۴ هـ)، شماره پنجم در کلیات او، گ ۲۱۷ - ۲۵۵.

■ دیوان قاسم

از سید معین الدین علی معروف به قاسم انوار و متخلص به قاسم و قاسمی (۷۵۷ - ۸۳۷ هـ / ۱۳۵۶ - ۱۴۳۳ م). از اوست:

قاسم جو غرقه بحر سماعت ای فقیه
از منع در گذر که بدست اختیار نیست

بگو ناصح ما بیش ازین مجال مگوي
که قاسمي بهمه حال مست و حيرانست

قاسم از گشتگان غمزۀ تست
قلب روي فداک يا سیدی

{ ن. ک: کلیات قاسم انوار بتصحیح سعید نفیسی،
تهران ۱۴۳۷ ش - موزه: ۵۲۰ - مشترک ۷: ۴۹۲ - فرهنگ
سخنوران: ۴۶۲ "قاسم تبریزی" }

* 203. نستعلیق، قرن ۱۲ - ۱۳ هـ، مجدول، شعر تخلص
به شنکرف، ناقص الطرفین. آغاز (افتاده): گریبان می درم
هر دم که دامن در مکش از ما - که ما مشتاق دیداریم داند عاشق
شیدا، ۹۹ گ.

* 128. نستعلیق، ملا الله بخش ابن محمد مراد بن ملا
جمیل بن محمد الف ساکن پانیاب، روز دوشنبه، ماه ذیقعده،
۱۲۰۲ هـ یا ۱۲۲۰ هـ، دارای غزلیات و رباعیات با تخلص قاسم و
قاسمی، ۱۵۶ گ. ازوست:

نشنید هر که گوش و دلی داشت قاسمی
گکبانگ وصل او که بکون و مکان رسید
آغاز (شاید یک یا دو برگ از آغاز افتاده)
تویی اصل همه پنهان و پیدا
بافعال و صفات و ذات اسماء

■ دیوان کمال

از کمال الدین مسعود خجندی (م ۸۰۲ هـ منبع حسن
ماہتاب جمال). در آن می سراید:

نام کمال خواجه که درویش خوانده
درویش خوانده بغلط پادشاه را

رہبري چو کمال کن رہ را
سالها رفته اند و پایان نیست

آغاز: یار بگزید بی وفائی را
رفت و برید آشنائی را

{ ن. ک: دیوان کمال الدین مسعود خجندی، بتصحیح و
اهتمام عزیز دولت آبادی از انتشارات کتابفروشی تهران
۱۳۳۷ خ - مشترک ۷: ۴۷۹ و مشترک ۹: ۲۲۲. }
* 158. نستعلیق شکسته آمیز، قرن ۱۴ هـ، ۲۲ گ.

■ دیوان مغربی

از محمد شیرین مغربی (م ۸۰۹ هـ / ۷-۱۴۰۶ م).

آغاز: خورشید رخت چو گشت پیدا
ذرات دو کون شد هویدا

{ ن. ک: موزه: ۵۲۱ - مشترک ۷: ۴۸۰ - آذر: ۳۷۵ -
فرهنگ سخنوران: ۵۵۶. }

* 168. نستعلیق خوش (میر سید علی) یوم یکشنبه، ۱۳
شعبان ۱۲۶۱ هـ، در دارالسلطنت کابل، بدنیال بیسرنامه عطار
گ ۱۱-۱۰۲.

■ دیوان نعیمی

از سید فضل الله نعیمی (م ۷۹۶ هـ / ۱۳۹۴ م). دارای

غزلیات به ترتیب ردیف. ازوست:

زین نازکک ندیمی وز نر می حلیمی
آخر رسد نعیمی کارت بجای نازک

گفتمش ای نگار من بهر تو چیست کار من
گفت نعیمی زار من شعر حسن حسن حسن

همه انعام تو شد ورنه نعیمی بکجاست
که شود مرغ خوش الحان تو سبحان الله

آغاز: صبا وقت صبوحی خوش صلا در داد مستان را

دهی صبح از لب ساقی .....

ز بوی دفتری گل در چمن خوش نغمه داودی

ز شوق از دل بر آرد عنده لب .....

{ ن. ک: فرهنگ سخنوران: ۶۱۳-مشترک ۷: ۴۷۵

(ذکر فضل الله نعیمی) .

* ۱۴۵. نستعلیق، قرن ۱۳-۱۴ هـ، ۱۶۴ گ.

■ دیوان وصفی

از سراینده ای با تخلص "وصفی". در فرهنگ

سخنوران: ۹۴۶ هفت تن با این تخلص یاد شده است.

دارای غزلیات به ترتیب ردیف، ترجیع بند، واسوخت،

تعریف سراپای معشوق، حکایات، تاریخ وفات اشرف خان:

(تا که آمدند از هاتف غیب - شد سوی باغ خلد اشرف خان =

۱۲۳۲ هـ)، مخمس، رباعیات، وجز آنها. ازوست:

رسیـــــد جان بلب و صفی حزین از غم
فـــــان اگر تونیای بجان سپاری ما

از آن روزی که دیده آهوی چشمی ترا و صفی
گرفته پیش ای شوخ پری روراه صحرا را

وصفی ز غمش جان دادی ای همنفسان او
آرید سر خاکش یگروز فلانی را

* 192. نستعلیق خوش خفی، عنوان و تخلص بخط
سرخ، قرن ۱۳هـ، آغاز افتاده؛ گلزار هشت روضه خلد برین
بود. در پیش گلشن کرمت ... گیاه، ناقص الآخر از رباعیات،
۱۳گ.

- رسالۃ الاسرار قانون فی الطب (طب، نثر)
مترجم مولوی حکیم امام الدین معالج خاندان شاهی
(یادداشتی تازه روی نسخه) مشتمل بر ده "مقاله".
۱. در تدبیر امور طبیعت مشتمل بر پنج فصل.
۲. در تشریح، مشتمل بر دو فصل.
۳. در احوال بدن انسان و اسباب و علامات چگونگی
بدن در پنج فصل.
۴. در نبض و قاروره که عبارت است از بول، در شش
فصل.
۵. در تدبیر تندرستان و علاج بیماران مشتمل بر چند
فصل.

۱. در قوای اشربه و اطعمه و کیفیت دوا در چهارده

فصل.

آغاز: این رساله مرتب گشت بر ده مقاله، مقاله اول در امور طبیعت باید دانست که طبیعت چیست؟ بعضی گفته اند که طبیعت قوتیست در بدن انسان که تدبیر بدن میباشد.
(در منابع در دسترس بدین نام کتابی نیافتم).

* 187. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، عنوانها شنگرف، ۷۹ گ.

■ رساله دانستن بیماری های مردان و زنان

(طب، نثر)

از ناشناس. بدون دیباچه.

آغاز: بدانکه باب دانستن بیماری های مردان و زنان. چون کسی بیمار شده باشد.

* 162. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، شماره سوم در مجموعه،

گ ۲۸-۵۴

■ رسایل عرفانی

مجموعه ایست به شرح زیر.

۱. "اشعار فارسی" (گ ۱-۷) پس از ذکر چهار پیر و

چهارده خانواده

با ترجیع بند: که جز او نیست در سرای وجود

بحقیقت دگر کسی موجود

آغاز افتاده: آفتاب وجود کرد اشراق - نور او سر بسر

گرفت آفاق.

۲. "رساله در بیان سلسله خواجهگان" (گ ۸-۱۲).

از ناشناس که بخواهش جانی بیگ سلطانی نگاشت
است. ن. ک: آغاز

آغاز: الحمد لله الذي خلق الانسان من صلصال كالفخار
... اما بعد سبب تصنيف این نسخه آن بود که محب و مخلص
درویشان جانی بیگ سلطانی ... در مجلس از سالک طریقت
... مقبول حضرت پادشاه ... استدعای بیان سلسله حضرت
خواجگان ... کرده اند:

۳. "رسالة دوم در بیان سلسله" (گ ۱۲-۱۳)

آغاز: بدان ای طالب صادق که حضرت خواجگان علیه
الرحمة این چهار کلمه را بطریق اصلی و رکنی ساخته اند.
۴. "رسالة وجودیه" (گ ۱۳-۲۰)

از خواجگی احمد کاسانی (م ۲۱ محرم ۹۴۹ هـ / ۱۵۳۴ م).
نگارنده آداب السالکین.

آغاز: الحمد لله ... قوله عليه السلام وجودك ذنب لا
يقاس عليه ذنب دیگر آنست که بنده را باید که ظاهر خود را
آراسته دارد.

{ ن. ک: مشترک ۲: ۲۱۰۰ به فرق معمولی }.

۵. "آداب فقر، رساله" (گ ۲۰-۲۵)

از عبدالله انصاری؟

آغاز: سپاس بیحد و ستایش بیعدد خدای را که سینه
آدم را که گنجینه بی نهایت که آن داشت شریف خودش بود،
ساخت.

۶. "رسالة عرفانی ناشناخته" (گ ۲۴-۲۶)

از کسی که نام خود و نام رساله در دیباچه و خاتمه
نیاورده است. نثر روان نامبوب با عنوانهای: قال داؤد علیه

السلام، بيت، قوله تعالى، قوله عليه السلام، قال النبي عليه السلام.

أغاز: الحمد لله الذي جعل آدم خليفة في الارض والصلوة والسلام علي رسوله محمد المبعوث البيان قال داود عليه السلام يا رب لم خلقت الحق قال الله تعالى كنت كنتراً... هيچ چیز در دنیا نبود.

۷. "رسالة عرفاني" (گ ۳۵-۴۰)

از ناشناس، نثر روان، نامبوب.

أغاز: الحمد لله الذي غفر ذنوب آدم من الذنوب... بدان اي طالب صادق که آدم را خلق کرد و به بهشت فرستاد و آدم هم جنس خود را طلب میکرد.

۸. "رسالة در مسایل بیعت، پیری مریدی" (گ ۴۱-۵۵)

از ابوالیس سمرقندی و ابوالحکم سمرقندی (دیباچه،

کذا)

در مسایل بیعت طریقت و غیره

أغاز: الحمد لله... بدان اي درویش فقیر الحقیق ابوالیس سمرقندی و ابوالحکم سمرقندی (کذا) در کتاب کشف الاسرار آورده است که در تفسیر... و در تفسیر قاضی حسین و در مشکوة.

۹. "حقیقت چهار پیر و چهارده خانواده فقر" (گ ۵۶-۵۸)

(۵۸)

از ناشناس، حقیقت چهار پیر و چهارده خانواده فقر باید دانست که چهار خلیفه ایشان را چهار پیر گویند و برحق اند.

* 207. نستعلیق، سید پیرجان، ۲۲ صفر ۱۲۷۹ هـ، ۵۸ گ.

پس ازین رساله فقیري است به نثر و انتخاب از کتاب عین الایمان در بیان شناخت اولیاء اللہ و سپس دو صفحہ در نظم بخط سید علی خواجہ محرزہ ۱۶ جمادی الاولی ۱۲۹۶ھ.

■ رقعات بیدل (انشاء، نثر)

از میرزا عبدالقادر بیدل. یاد او در ضمن دیوان بیدل گذشت. مجموعه نامہ های اوست نامبوب.

آغاز: عجز مراتب حمد و ثناء تسلیم بارگاہ صمدی کہ خامہ را در معرکہ آغاز ثنائیش از نقطہ سپر انداختن است.
{ن. ک: آذر: ۱۴۴ - مشترک ۵: ۲۹۴}.

* 64. نستعلیق، ۱۱ شوال ۱۲۵۵ھ، عنوانها شنگرف،

۵۶۷.

■ روضة الصفا في سيرة الانبياء والملوك والخلفا (تاریخ، نثر)

از سید محمد بن امیر برهان الدین خاوندشاه بن کمال الدین محمود بلخی، معروف به میرخواند (۸۳۷-۹۰۳ھ / ۱۴۲۳-۱۴۹۸م). تاریخ عمومی از آغاز آفرینش تا روزگار نگارنده، در هفت جلد و یک خاتمه.

{ن. ک: موزه: ۷۳۰ - آذر: ۴۰۶ - مشترک ۱۰: ۹۸}.

* 31. نسخ خوش، قرن ۱۱-۱۲ھ، عنوانها شنگرف،

ناقص الطرفین. آغاز (افتاده): رسول علیه الصلوة والسلام در نظر ایشان آمد از یاقوت سرخ و آن حضرت در نماز یافتند. بامهر "العبد حسن علی ۱۱۱۶ھ" (گ ۸۹ الف) مهر دیگر "هو - سعادت ملوک" (گ ۱۲۴)، ۳۲۹.

* 52. نستعلیق، بفرمان دیوان بیگی ابن نور محمد میر
 آخور باشی در بلده میمنه، ربیع الثانی ۱۲۷۱ھ، ۱۹۰گ، جلد
 هفتم است.

■ روضة الواعظین (مواعظ، اخلاق، فلسفه عملی، نثر)
 از معین مسکین فراهی (م ۹۰۷ھ / ۲ - ۱۵۰۱م)، در ۲۱
 شوال ۱۰۵۰ھ (خاتمه) نگاشته است. بنگرید به مشترک ۴ :
 ۲۳۵۲ در آنجا تاریخ نگارش ۸۶۲ھ و از نسخه دیگر تاریخ
 تالیف ۸۹۲ھ گفته است. اما در خاتمه نسخه ما تاریخ نگارش
 ۱۰۵۱ھ آمده است که شاید تاریخ کتابت بود که از ان این
 نسخه نقل شده بود. چون قبل ازین تاریخ نگارنده این کتاب
 فوت شده بود.

آغاز: ربنا آتنا من لدنک رحمه ... و بعد می گوید عبد
 ضعیف مسکین ... معین المسکین ختم له ولجميع المسلمين
 بالخیر که این فقیر بی بضاعت باوجود عدم استطاعت.
 { ن. ک: مشترک ۱ : ۲ در باره نگارنده - موزه : ۱ -
 مشترک ۴ : ۲۳۵۲ - گنج بخش ۲ : ۹۳۴ }.

* 17. نستعلیق خوش، محمد اکرم، ۱۲۱۳ھ، بفرمایش
 ملکه عالیہ افغانستان، گ ۱ - ۲۳۶، در مجموعه.

■ روضة الواعظین (اخلاق، نثر)
 از ملا کلان سمرقندی واعظ. اسم کاملش در مشترک ۴ :
 ۲۳۵۵ سعدالدین بن دا ملا عبدالغفار آمده است. پخواهش
 دوستان در دوازده "مجلس" بنام عبیدالله خان (عبدالله ازبک
 ۹۹۱ - ۱۰۰۶ھ) نگاشته است.
 آغاز: اما بعد زره حمد خدا و درود بر محمد مصطفی

(ص) جنین گویند بند گان و داعی مسلمانان تراب اقدام العلماء و خادم المساکین ... ملا کلان غفر الله و لوالديه مدت مدید و عهد بعید در ملازمت استادان نام دار .
 { ن.ک: مشترک ۴ : ۲۳۵۵ " ذکرش " }
 * 188. نستعلیق خوش، قرن ۱۲ھ، ۲۷۸ ص.

■ زبده التحقیقات فی سماع الاموات (عقاید، عربی)

از عبدالعلیم ملتانی. بتاریخ الحادی و العشرین من جمادی الاولی یوم الثلاثاء ۱۲۲۳ھ. نگاشته است. (خاتمه).
 آغاز: اللهم اعني ما هو التحقيق في سماع الاموات و انت السميع العليم تيمنا بذكره الاعلى و الصلوة على نبيه المصطفى ... بسمله ... اعلموا ايكم الله سبحانه و ايابي ان اقوله صلي الله عليه وسلم.
 * 109. نسخ، (عبدالعزيز، ۱۲۲۴ھ) ص ۱۸ الف تا ۱۹ ب
 بر هامش.

■ ساده دل : حکایت خریدن سپاهی

■ ساقی نامه میرزا ابراهیم ادهم و قسمیات آن (منظومه)

آغاز: خدا یا بسر جوش خم است
 که دارد بلب کز می هر که هست
 { ن.ک: مشترک ۷ : ۹۲۵ " میرزا ابراهیم ادهم " - موزه :
 .{ ۲۲۷

* 131. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، ص ۱۶۲-۱۶۸ در متن و

هامش.

■ سبحة الابرار (منظومه)

از عبدالرحمان جامي. در سال ۸۷۷ھ / ۱۴۸۲م در يك مقدمه و چهل "عقدہ" سروده است.

آغاز: (مقدمه): المنه لله که بخون بگرفتيم

یک چند چو غنچه عاقبت بشگفتيم

آغاز: (نثر): ... سبحان الله اين گوهر هاست که در

نیسان.

{ ن. ک: أذر: ۲۶۴- موزه: ۵۸۰- مشترک ۷: ۵۵۰. }

* 69. نستعلیق، ۱۲۸۰ھ، عنوانها شنگرف، جدول، دو

راه شنگرف، ۱۰۲ گ.

■ سراپا: آئینه بدن نما (منظومه)

از مهري عرب بن ساعد جبل عاملي، مدّاح شاه سلیمان

صفوي (۱۰۷۷-۱۱۰۵ھ)، متخلص به "سید" و "مهري". در

نسخه نام کتاب "سراپاي مهري عرب در تعريف قد معشوق"

آمده است.

آغاز: اي بت چابک شیرين حرکات

جلوه موج تو چون آب حیات

{ ن. ک: أذر: ۲۶۵- موزه: ۵۸۲- مشترک ۸: ۹۶۴. }

* 131. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، ص ۱۱۹-۱۲۴ در متن و

هامش، و سپس "ذکر نامه شکایت آمیز بجهت معشوق من کلام

نظامی "ص ۱۲۴-۱۲۷ در متن و هامش. آغازش: ای مهر
سپهر بیوفائی - پیمان شکن اینچنین چرائی.

■ سراپا (منظومه)

از ملا محمد توفیق کشمیری. زاده در سرینگر کشمیر
در ۱۱۰۸ھ / ۱۶۹۶م در ۸۹ سالگی در ۱۲۰۱ھ / ۱۷۸۶م درگذشته
است.

آغاز: آفرین باد پرین صانع بیچون چرا
که سراپای تو آراست بدین ناز و ادا
{ ن.ک: مشترک ۸: ۱۱۷۹ - موزه: ۵۸۱ - آذر: ۲۶۴ }.

* ۱۳۱. نستعلیق، قرن ۲۱ھ، در مجموعه ص ۱۲۷-۱۳۱،
در متن و حاشیه پس ازین غزلیات، ص ۱۲۱-۱۲۲، و سپس ص
۱۲۲-۱۲۸ ترجیع بند سعدی با سرینرها:

ای سرو بلند قامت درست
وہ وہ کہ شمایلت چه نکوست
{ ن.ک: مشترک ۹: ۱۷۳۷ "سراغازها" }.

بعد ازین در همین مجموعه "ترجیع بند میان نورالعین
واقف لاهوری" ص ۱۲۸-۱۴۵.

آغاز: ای زلف تو عنبرین کمندی
در عهد تو هر دلی به بندی

■ سلسلهٔ خواجگان، رساله در بیان ....
رک: زیر عنوان "رسایل عرفانی".

■ سلسلۃ الذهب (منظومہ)

از جامی، در وزن "ہفت پیکر" نظامی گنجوی، بنام سلطان حسین میرزا بایقرا (۸۷۳-۹۱۱ھ / ۱۴۶۸-۱۵۰۵م) در سہ دفتر در سال ۸۷۶ھ / ۲-۱۴۷۱م بہ شیوہ حکایت و تمثیل سرودہ است، در پیرامون ۷۲۰۰ بیت.

آغاز: لله الحمد قبل كل كلام

بصفات الجلال والاکرام

{ ن. ک: مشترک ۷: ۵۲۸- موزہ ۵۸۵- آذر: ۲۶۶ }.

* 18. نستعلیق، عبدالرحمان، قرن ۱۲ھ، عنوانها

شنگرف، جدول، ۱۸۸ گ.

■ سلک گہر: نصاب تجنیس اللغات

■ سوز و گداز (منظومہ)

از ملا محمد رضا نوعی شیرازی (۹۷۰-۱۰۱۹ھ / ۱۵۶۲-۱۶۱۱م) مثنوی عشقی است در برابر خسرو و شیرین.

آغاز: الہی خندہ ام را نالکی دہ

سر شکم را جگر پر کالکی دہ

{ ن. ک: آذر: ۲۶۹- موزہ: ۵۸۶- مشترک ۷: ۷۷۹ }.

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، ص ۸۷-۹۹ در متن و

ہامش.

■ سیف الملوک و بدیع الجمال (داستان، نثر)

از ناشناس، داستان عشقبازی سیف الملوک و بدیع

الجمال. برخی از نام داستانی: پادشاه، سرانندیپ، بدیع الجمال، مصر، ملکزاده پسر شاه مصر، پسر پادشاه قلم، دختر ملک سرانندیپ، ملک شہپال، ملک خاتون، سیف الملوک، صالح بن حمید، دختر پادشاه یمن جهان آراء، سلطان بخت غلام عاصم پادشاه.

آغاز: راویان اخبار و ناقلان آثار چنین روایت میکنند کہ در زمان حضرت سلیمان (ع) پادشاهی بود عاصم بن صفوان و خداوند عالم جل شانہ ہر چیز کہ در دنیا آفریدہ بود پادشاه عاصم را از ان منصب دادہ بود، بغیر از فرزند کہ نداشت.

{ ن. ک: مشترک ۶: ۱۱۶۱ در آنجا دربارہ این کتاب بتفصیل سخن رفتہ است. آذر: ۲۱۹ - موزہ: ۶۷۹ - گنج بخش ۳: ۱۲۶۶. }

* 177. نستعلیق شکستہ آمیز، قرن ۱۲ھ، عنوانها قرمز، جدول، ناقص الآخر، ۹۰ گ.

■ شرح اربعین (حدیث، عربی)

* 162. نستعلیق و نسخ، قرن ۲۱ھ، شماره یکم در مجموعه گ ۱-۲۶، آغاز افتاده از حدیث دوم.

■ شرح الفیه ابن مالک (دستور زبان، نثر)

متن از ابن مالک، جمال الدین ابو عبدالله محمد بن عبدالله (م ۶۷۲ھ / ۱۲۷۳م) در نحو زبان عربی ہزار بیت. شرح از قزوینی (محمد مقیم بن حاجی صفی قزوینی).
آغاز: بسم اللہ ... جار مجرور بسم متعلق است بہ

محذوف با تعین لیکن خلاف در مقدر است که آن اسم است.
{ ن. ک: گنج بخش ۲: ۱۰۸۸ }.

* 16. نستعلیق شکسته آمیز، فیض احمد ولد شیخ
محمد بن شیر محمد در شهر رامپور، ۱۲۴۲ھ، با مهر کاتب
"فیض احمد ۱۲۴۲ھ"، ۲۰۶ گ. آغاز برابر نمونه.
* 117. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، عنوانها شنگرف، آغاز
افتاده: من کسر او باد کذا مکف را، ان کان ما یکف بعد متصل
او بعد حرف او بحرفین.

■ شرح بداية النهاية: نور ساطع (فقه، اثنا عشریه)
متن بداية النهاية از محمد بن الحسن الحر العاملي (م
۱۱۰۴ھ / ۱۶۹۲م)، شرح از مراد کشمیری (دیباچه).
آغاز: ابتدا می کنم بنام خدای رحمت کننده در دنیا
مؤمنان را و کافران را و در آخرت مؤمنان و بس الحمد لله ...
جميع حمدها مخصوص خداست که تربیت کننده عالمهاست ...
و بعد چنین گوید فقیر حقیر قليل البضاعت و كثير التقصير
مراد کشمیری این شرحیست بر بداية الهدایه.
{ ن. ک: گنج بخش ۴: ۲۱۹۰ }.

* 151. نسخ خوش، اوائل ذیقعد ۱۰۹۱ھ، عنوانها
شنگرف، جدول، با مهر "شیر محمد ۱۲۴۷ھ" (خاتمه) و مهر
"میر محمد کاظم رضوی" (ص. ع). ۱۱۵ گ.

■ شرح بیست باب در معرفت تقویم
(نجوم، فلکیات، نثر)

متن از مولانا نظام الدین عبدالعلی بیرجندی کہ این کتاب در تقویم، در بیست باب، در ۸۸۲ھ / ۹ / ۱۴۷۸م بہ انجام رسانده است.

شرح از مظفر منجم گنابادی بن محمد قاسم در سال ۱۰۰۵ھ (= استکمل الکتاب) نگاشته است.

آغاز: حمد و ثنای بی ریب دریا قدیری را سزا است کہ کلک صنعت او اوراق افلاک را بر مقتضای انا ربنا السماء الدنيا بزینة الكواكب بارقام ثوابت و سیار مرقوم و مصور ساخت.

{ ن. ک: مشترک ۱: ۲۴۸ - موزه: ۴۳ }.

* 183. نستعلیق، علی نقی ابن ابی محمد الاسترآبادی

با مہراو، قرن ۱۲ - ۱۳ھ، عنوان و نشان ہا شنگرف، ۱۲۶ گ.

■ شرح سکندر نامہ : شرح شرفنامہ نظامی
متن از نظامی گنجوی.

شرح از خیر الدین محمود خوشحال (دیباچہ)
آغاز: حمد دارای کہ بسکندر شوکتان کشور
سخندان را کہ در مرز بوم خطہ روم سخن سخنی سکہ
سخنوری چون نقش بر موم زدہ.
{ ن. ک: مشترک ۷: ۱۴۹ }.

* 66. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، بر متن خط کشیدہ، ۱۰۱ گ.

■ شرح عقاید (عقاید، نثر)

آغاز: (از دیباچہ افتادہ) اہل سنہ و جماعہ مشتمل بر
فواید شریفہ و معانی لطیفہ و توضیح کلام و مبین مرام.

* 76. نستعلیق، محمد ضیاء در کابل در بادشاہی محمود شاہ، غرہ شہر صفر المظفر ۱۲۲۵ھ، ۲۴۴ ص.

■ شرح عقاید نسفیہ : ارشاد المؤمنین

■ شرح علاج الامراض : جامع الفوائد

■ شرح فتوح الغیب : مفتاح الفتوح

■ شرح قصیدہ امالی : عقاید الاسلام (عقاید، نثر)
متن از امام سراج الدین علی بن عثمان اوشی فراغانی
حنفی (م ۷۵ھ / ۱۱۷۹م). شرح از محمد اویسی. نام کتاب در
کلفون و عنوان "عقاید الاسلام" نوشته شده است.

آغاز: (متن) يقول العبد في بدء الامالي

لتوحيد بنظم كاللالي

آغاز (شرح): بدء آغاز کردن را گویند و امالی جمع
املاء است و آن بیان کردن را گویند و مراد از آن توحید علم
توحید است و علم ایمان را نیز گویند و لالی جمع لؤلؤ است
و آن جواهر را گویند. یعنی میگوید این بنده که مصنف این
کتابیست محمد اویسی.

{ ن. ک: گنج بخش ۳: ۱۶۹۳ }.

* 138. نستعلیق، شمس الدین ولد ملا عبدالرحمان ولد

ملا محمد ولد ملا ولي ولد ملا علي ولد ملا محبت، ۲۵ جمادي الاخری ۱۲۹۷ھ، یوم پنجشنبه، ۲۸ گ. در آخر این نسخه بخامه همین کاتب "اسامی دوازده امام" و "اسناد مناجات جنید بغدادی" آمده است در ۴ گ.

■ شرح قصیده برده

متن از بوصیری (م ۶۹۴ھ / ۱۲۹۵م)

شرح از ابوالفتح صدر الملت والدين البهباني. در تاسع عشر من ذيقعد ۸۱۳ھ نگاشته است. (دیباچه).

آغاز: قوله امن تذكر جيران بذي سلم .. اللغة المتذكر یاد آوردن الجار همسایه الجيران جماعة ذو خداوند السلم.

{ در منابع در دسترس نام نگارنده این شرح را نیافتم. برای بوصیری بنگرید: كشف الظنون ۲ : ۱۳۳۱.}

* 161. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، عنوان و نشان ها شنگرف، ۳۶ گ.

■ شرح قصیده برده

متن از بوصیری (م ۶۹۴ھ / ۱۲۹۵م). شرح از ناشناس. مع دیباچه منثور فارسی در خواص قصیده برده.

آغاز: الحمد لله الذي ناصر العباد بقدرت و جلاله القادر المحمود في كل فعاله الرازق من خزائن نعمه و نواله ... اما بعد بدانکه نصرک الله تعالی، که قصیده برده مشتمل بر صد و شصت بیت ... (متن) : امن تذكر ... (شرح) : ایا از یاد کردن همسایگان که ساکن اندر ذی سلم. ای زیاد محبت یارانت اندر ذی سلم.

{ ن. ک: مشترک ۸: ۱۴۹۵ شماره ۲۰۷۷ باهمین سر

آغاز}.

* 43. نستعلیق خوش، ملا فیض محمد بارکزائی ساکن

توابع بلده قندهار، ۱۲۷۶ هـ، محشی با ترجمه پشتو و دو

ترجمه فارسی بین السطور، ۳۱ گ.

■ شرح کافیہ (دستور زبان، نثر)

متن "کافیہ" از جمال الدین ابو عمر عثمان بن عمر

نحوی مالکی المعروف به ابن حاجب (۵۷۰ - ۶۴۶ هـ / ۱۱۷ -

۱۲۴۹ م) گزارش از ناشناس.

{ ن. ک: مشترک ۱۳: ۲۵۴۴ "ابن حاجب" }.

* 185. نسخ، قرن ۱۱ هـ، آغاز افتاده: وضع باشد

دلالت باشد پس بعد از ذکر وضع احتیاج بذکر دلالت نباشد.

عنوان ها شنگرف، ۸۳ گ.

■ شرح مثنوی معنوی

متن از جلال الدین مولوی بلخی، شرح از سید میر.

روزگارش بدست نیامده است.

آغاز: الحمد لله ... اما بعد این ما کریبیست برموارد

مثنوی که از قلم داعی رقم می یابد بانصاف تلقی باید نمود ...

بشنو از نی ... ترغیب باستماع آواز نی از جهت آنست که

سبب به نهج حال گردد.

{ در منابع در دسترس این شرح مثنوی را نیافتم }.

* 63. نستعلیق خفی خوش، شیر محمد و جان محمد،

۱۶ ذی قعد ۱۰۸۹ هـ، روز آدینه، هر شش دفتر، مجدول،

کمندبندی، ۲۹۸ گ.

■ شرح مختصر وقایه (فقه، نثر)

متن عربی بنام "وقایة الروایه فی مسایل الهدایه" از محمود بن صدر الشریعة الاول عبیدالله حنفی (۶۷۳ھ / ۱۲۷۴م) عبدالله بن مسعود بن تاج الشریعة (زنده در ۷۴۷ھ / ۱۳۴۶م) آن را بنام "النقایه" مختصر کرده است.

شرح از محمد صلاح الدین بن بدرالدین محمد الحزدوانی، بروزگار عبیدالله بهادر از بک به سال ۹۳۷ھ / ۳۱-۱۵۲۰م در شهر هرات به انجام رسانده است.

آغاز: الحمد لله... در حدیث صحیح وارد شده است که یک مرد فقیه بر شیطان اشد است از هزار عابد دیگر. مسئله علمی فاضلتر است از هزار نماز جنازه و هزار حج نافله و هزار عیادت مریض... و علم فقه بهترین علوم دین است و کتاب مختصر وقایه از بهترین کتاب این فن که مسائل معتبره این فن جامع است.

{ ن. ک: گنج بخش ۴: ۲۳۱۹ "وقایه: مختصر الوقایه (شرح)" - موزه: ۸۶۱. }

* 209. نستعلیق، عسور ابن مستی علی، ۲۳ جمادی الآخر ۹۸۳ھ، ۱۹۸ گ.

■ شرح نصاب الصبیان (فرهنگ، نثر)

متن منظوم از ابو نصر فراہی (م ۶۴۰ھ / ۲-۱۲۴۲م). شرح از محمد بن فصیح بن محمد المدعوبہ کریم الدشتیاضی.

آغاز: حمد و ثنای نامحدود و شکر و سپاس نامحدود
حضرت علیم معبود و کریم واجب الوجودی را که نصاب
صبیان انسان را تاج علم الاسماء بر سر نهاده.

{ ن. ک: همدرد: ۸۹ - گنج بخش ۳: ۱۰۷۰ - موزه: ۲۴۸ }

* 79. نستعلیق به دو خامه، عبدالله، ۱۲۸۹ هـ، عنوان
و نشان هاشنگرف، ۱۴۶ گ. پس ازین "لغات مثلثه" است که
زیر عنوان "نظم مثلث" در همین فهرست معرفی شده است.

■ شرفنامه: اسکندرنامه

■ شمس العارفین (عرفان، نثر)

از حضرت سلطان باهو (۱۰۳۹ - ۱۱۰۲ هـ / ۱۶۳۰ - ۱۶۹۱ م).
از کتابهایش: کلید توحید، قرب دیدار، مجموعة الفضل،
عقل بیدار، انتخاب کرده شده است. در هفت "باب".

۱. در فضیلت خواندن این کتاب و عمل کردن بر آن.

۲. در بیان شروع کردن ذکر و فکر و ترتیب تصور و

مشق وجودیه ...

۳. در بیان مراقبه و مکاشفه و احوالات آن.

۴. در فنا فی الشیخ.

۵. شرف ملازم شدن در مجلس محمدی صلی الله علیه

وسلم و فضیلت آن.

۶. در ترتیب خواندن دعوت بر اهل قبور ...

۷. در متفرقات.

آغاز: الحمد لله الذي نور قلوب العارفين بالهداية و
العرفان .. بعده شروع می کنم بعون الله تعالی این رساله

انتخاب کرده شد از ...

{ ن.ک: موزه: ۲۳۷ - مشترک ۲: ۱۶۶۸ }.

* 21. نستعلیق خوش، امیر حیدر، ۲۸ محرم الحرام

۱۲۰۱ھ، ۲۲ گ.

■ الصبر والمصابرة، رساله

از عبدالعلیم ملتانی. همان که رساله "زبدة التحقیقات فی سماع الاموات" (عربی) را در ۱۲۲۳ھ / ۱۹۰۵م نگاشته است. (ن.ک در همین فهرست).

آغاز: بعد از حمد و صلوة و سلام مر اهل دین و کیاست و صاحبان علم و دیانت و فراست را معلوم باد.

{ در منابع در دسترس نامی ازین کتاب نیافتم }.

* 109. نستعلیق، (عبدالعزیز، ۱۲۲۴ھ) ص ۲۲ الف تا

۲۳ الف بر حاشیه.

■ صد پند لقمان (اخلاق، نظم)

مولانا اهلی (شیرازی؟) عنوان نسخه چنین نوشته شده است "صد پند لقمان که مولانا اهلی نظم کرده اند. در خاتمه میسر آید: "سال هجرت هشتصد هشتاد و هشت. رفته است اندک که این منظوم گشت."

آغاز: حمد بی حد کردگار پاک را

آنکه ره بنمود در و ادراک را

{ ن.ک: مشترک ۹: ۴۸۱. این منظومه را نشان داده

است. در نسخه ما نام سراینده "اهلی" آمده است. اهلی شیرازی؟ }

* 107. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، ۶ گ، شماره ۳ در

■ صرف زبان عربي (دستور زبان، نثر)

از کسی که نام خود را در دیباجه نیاورده است. بنگرید به: گنج بخش ۳: ۱۱۰۲ نسخه های صرف زبان عربي را آورده است که نام نگارنده شناخته نشد. در آنجا شماره: ۲۲۹۵ را به بینید که آغازش به آغاز نسخه های زیر مطابقت دارد.

آغاز: بدانکه فعل صحیح ثلاثی را شش باب است.

{ ن. ک: گنج بخش ۳: ۱۱۰۲ }.

* 22. نستعلیق معمولی، لاله اخوندزاده در مدرسه خود بوقت چاشت روز پنجشنبه، ۲۹ جمادی الثانی ۱۲۱۶ هـ، ۴۰ گ.

* 152. نستعلیق، لاله اخوندزاده برای خواندن محمدی، ۲۳ رجب ۱۲۱۷ هـ، بروز جمعه، در مدرسه خود، پس از صرف میرگ ۲۷-۲۹.

* 81. نسخ، عبیدالله اخوندزاده ولد ملا انکو اخند برای پاس خاطر ملا عبیدالله اخند صاحب پیشوای وقت، ۹ رمضان ۱۲۴۲ هـ، ۴۶ گ.

■ صرف میر (دستور زبان، نثر)

از میر سید شریف گرگانی (۷۴۰-۸۱۶ هـ / ۱۳۴۰-۱۴۱۳ م). دستور صرف زبان عربي است برای مبتدیان، چند بار چاپ شده است. و در شبه قاره از کتابهای درسی بوده است.

آغاز: بدانکه ایدک اللہ فی الدارین کلمات لغت عرب
پر سه قسم است.

{ ن. ک: موزه: ۳۶۲ - گنج بخش ۳: ۱۱.۷ }.

* 152. نستعلیق، لاله اخوندزاده برای خواندن
محمدی، ۲۳ رجب ۱۲۱۷ھ، بروز جمعہ، در مدرسہ خادم
الفقراء اخوندزاده کہ مدرسہ خودش بودہ. گ. ۱-۲۷، پس
ازین صرف زبان عربی ست کہ پیش ازین در همین فہرست
گذشت.

■ صرف ہوائی (دستور زبان، نثر)

گویا از مولانا صالح ندایی بخارایی (م ۱۱۰۱ھ / ۳ -
۱۶۰۲م) از کتابہای درسی شبہ قارہ است. در سال ۱۲۷۱ھ / ۵
۱۸۵۴م چاپ شدہ است.

آغاز: بدان اسعدک اللہ تعالیٰ فی الدارین کہ کلمات
لغت عرب پر سه قسم است و اسم است و فعل است و صرف
است.

{ ن. ک: گنج بخش ۳: ۱۱۱۰ }.

* 140. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، ۲۲ گ.

■ صفت ایمان و احکام الصلوٰۃ (فقہ، نثر)

از ناشناس، عقاید و احکام اسلام از دیدگاہ اہل تسنن.
با سربندہای: اگر پرسند. اگر پرسند.

آغاز: الحمد للہ... حمد متوافر و ثنا متکثر مر حضرت
بی نیازی را کہ انعام او عام است... سوال اگر ترا پرسند کہ
تو مسلمانی؟ جواب بگو الحمد للہ.

{ ن. ک: گنج بخش ۴ : ۲۱۸۳ }.

* 107. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، عنوان ها شنگرف، شماره

یکم در مجموعه، گ ۱-۱۸.

■ صلوة مسعودي (فقه، نثر)

از زاهد ابو مسعود ابن محمد بن يوسف سمرقندي
(ديباجه) از فقهاي احناف، قرن ۷ھ / ۱۲م است. در مسایل
نماز در دو جلد نگاشته است.

آغاز: الحمد لله الذي اعز العلم والعلماء و اذل الجهل
والجهلاء ... اما بعد گوید که جمع کننده این مسایل شیخ فقیه
زاهد ابو مسعود.

{ ن. ک: آذر: ۴۵۷ - موزه: ۸۲۴ - آذر: ۴۵۷ }.

* 1. نستعلیق، الله يار ابن خديار در قرية السلطانية،
يوم الاثنين، آخر صفر ۱۲۵۲ھ، عنوانها شنگرف، جدول،
محشي، با مهر "خليفة ملا محمد شريف... " ۴۵۸ گ. جلد اول
است.

* 119. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، ناقص الآخر از باب ۴۸
در میان غسل میت. آغاز: الحمد لله الذي وعد الجنة للمطيعين
بكرمه و منه و فتح باب، جلد دوم است، ۵۱۰ ص.

■ ضابطه خلاصه الحساب (رياضي، نثر)

نام نگارنده شاید در ديباجه بود که نسخه حاضر بدون
ديباجه است. ن. ک: آغاز.

آغاز: بدانکه مراتب اعداد هر چند که هستند لكن
اصول ایشان سه مرتبه مي باشد همچون احاد و عشرات و

مات. و احاد از یکتائنه، عشرات از ده تا نود، که مسما به عقود
میباشند.

{ ن. ک: مشترک ۱: ۱۹۵ " خلاصة الحساب " از شیخ
بهائی و همانجا شروح آن، اما بعنوان " ضابطه خلاصة
الحساب " هیچکدر منابع در دسترس نیافتیم. }

* 181. نستعلیق طلبگی، باز محمد قوم سید، قرن
۱۴هـ، ۴۹ ص.

■ طب اکبر (طب، نثر)

از حکیم محمد اکبر ارزانی (م ۱۱۲۰هـ / ۱۷۱۸م) بن میر
حاجی محمد مقیم قادری. در سال ۱۱۱۲هـ / ۱۷۰۰م در دو جلد
نگاشته است.

آغاز: صحیح ترین کلامی که مشام ناطقه دانش آئین
را.

{ ن. ک: همدرد: ۳۷- موزه: ۱۰۱- مشترک ۱: ۶۱۷- گنج
بخش ۱: ۲۰۲. }

* 15. نسخ، قرن ۱۲هـ، عنوان و نشان ها شنگرف، یک
برگ از خاتمه افتاده، ۲۰۶ گ. آغاز برابر نمونه.

* 4. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، عنوانها شنگرف، آغاز
افتاده: انسان است که مصداق مصدوقه که لقد کرمانا بنی آدم
است آگاهی حاصل نمود. ۴۱۵ گ.

* 20. نستعلیق، ملا جان محمد اخندزاده دولت شاهی،
یوم الخمیس، سابع شهر جمادی الثانی ۱۲۰۵هـ، عنوانها
شنگرف، ۴۷۴ گ.

■ طب یوسفی : جامع الفوائد

■ طوطی نامہ (داستان، نثر)

از ضیاء الدین نخشبی. (م ۷۵۱ھ / ۱۳۵۰م)، در سال ۷۳ھ / ۱۲۲۹-۳۰م نگاشته است.

آغاز: مناجات بحضرت رازق را النعات فی غشه.
[ن.ک: همدرد: ۱۱۵ - آذر: ۲۲۰ - مشترک ۶: ۹۵۱ - گنج بخش ۳: ۱۲۷۴].

* 62. نستعلیق، ۱۲۱۲ھ، ۲۴۵ گ.

* 148. نستعلیق، نام کاتب محو شده، ۱۲۱۲ھ، نسخه

کامل. از آخر کناره برگ ها پریده شده. آغاز برابر نمونه.

* 171. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، ناقص الآخر، ورق اول

این نسخه از کتاب دیگر مجهول الاسم چسپیده شده است.

آغاز از ان برگ چنین است: حمد و سپاس مرفتاحی را که

فاتحه کتاب او مفتاح القال خزائن غیب است، آغاز نسخه

(افتاده): نیست و خارج از شائع نه مرا خرد باید، ناقص

الآخر، ۱۲۲ گ.

■ ظفر نامہ (اخلاق، نثر)

منسوب به بزرگمهر که گویا به زبان پهلوی بوده و این

سینا به فارسی در آورده است. سوال از بزرگمهر و جواب

از ارسطاطالیس.

آغاز: الحمد لله ... بدانکه آورده که روزی نوشیروان

عادل بزرگمهر را که وزیر او بود طلب کرد، فرمود که برای

من کتابی بساز.

{ ن. ک: موزه: ۲۰۹ - گنج بخش ۲: ۹۴۵ }.

* 107. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، شماره ۴ در مجموعه،
عنوانها شنگرف، ۶ گ.

■ عجاله نافعہ (طب، نثر)

از حکیم محمد شریف خان (م ۱۲۲۲ھ / ۱۸۰۷م) ابن
حاذق الملک حکیم محمد اکمل خان ابن حکیم محمد واصل
خان.

أغاز: الحمد لله الذي يطمعني و يسقني و اذا مرضت
فهو يشفين ... اما بعد ميگويد بجهل ناداني خود محمد شريف
خان.

{ ن. ک: مشترک ۱: ۴۰۸ ذکر آثارش و ازان میان این
اثر }.

* 5. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، عنوانها شنگرف، یک برگ
از انجام افتاده، ۱۵۹ گ.

■ عقاید (عقاید، نثر)

نام کتاب و نگارنده در نسخه نیامده است.

مشمول بر نه "باب".

۱. در بیان احکام ایمان آوردن که چگونه است و
چگونه تصدیق باید داشت.

۲. در بیان احکام ایمان آوردن به خدا.

۳. در بیان احکام ایمان آوردن به فرشتگان.

۴. در بیان احکام ایمان آوردن به کتابهای او.
۵. در بیان احکام ایمان آوردن به پیغمبران او.
۶. در بیان احکام ایمان آوردن به قیامت.
۷. در بیان احکام ایمان آوردن به زنده شدن.
۸. در بیان احکام ایمان آوردن به تقدیر الهی.
۹. در بیان احکام ایمان آوردن خواندن پیغمبر (ص) و خلفاء.

آغاز: بنام پادشاه عالم پروردگار بنی آدم آن جمله کتابهای که فرستاده است بر پیغمبران صلوات الله علیهم السلام. اما چهار کتاب را برگزیده.

* 102. نستعلیق، قرن ۱۳هـ، عنوانها سرخ، انجام افتاده، ش ۳ در مجموعه، گ ۵۲-۷۹، بامهر "عطاء محمد".

■ عقاید الاسلام: شرح قصیده آمالی

■ عقل و سلطنت: حسن و دل

■ عقل و عشق: حسن و دل

■ عوامل النحو: ترکیب شرح آیه عامل (نحو، نثر)
متن از عبدالقاهر بن عبدالرحمان الجرجانی (م ۴۷۱ یا ۴۷۴هـ/ ۱۰۷۸ یا ۱۰۸۱م)، شرح از ناشناس.

آغاز: العوامل فی النحو علی ما الفه الشیخ الامام الفاضل عبدالقاهر... العوامل موصوف است. مبتدا فی از جمله حروف جاره است.

{ ن.ک: گنج بخش ۲: ۱۱۲۸ تا ۱۱۲۹ چند شرح از

عوامل، اما نسخه ما از ان ها نیست}.

* 58. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، ۲۸گ.

■ غرة الكمال : دیوان خسرو دهلوی

■ غیاث اللغات (فرهنگ، نثر)

از محمد غیاث الدین بن جلال الدین بن شرف الدین
مصطفی آبادی (رامپوری) در سال ۱۲۴۲ھ / ۲۷ - ۱۸۲۶م.
نگاشته است.

فرهنگ الفاظ و اصطلاحات عربی و فارسی و ترکی به
فارسی است. چند باب چاپ شده است. نسخه حاضر فقط در
ترجمه واژه "فصلی" می باشد. غیاث اللغات چاپ ایران را
بنگرید که در آنجا ترجمه این واژه "فصلی" از بین رفته
است.

آغاز: فصلی. بعد از حمد صلوة میگوید، محمد غیاث
الدین مؤلف کتاب غیاث اللغات که آنچه حقیقت تاریخیات از
آئین اکبری و رساله قاضی نجم الدین خان و دیگر رسایل و
تقاویم ... و تعریف تاریخ چنین کرده اند.
{ن. ک: موزه: ۲۳۲}.

* 176. نستعلیق، (سید علی خواجه، ۱۳۰۲ھ) با رساله
معراج العروض، گ ۱-۱۱.

■ فرائض شرح سراجی : میراث (میراث، فقه،
پنجابی، منظوم)
از عبدالله لاهوری. (ز - ۱۶۶۴م)

در علم میراث بزبان پنجابی کتابی بعنوان "باران انواع" سروده است. نسخہ حاضر بخشی از آن است.

آغاز: اللہ اکبر ہمیشہ اوڑک ناہی کجہ

اللہ بعد درود محمد کهن شمار نہ کجہ

وت درود اولاد رسول دی مایوهر اصحاب

وت هر استاد هر هر مؤمن خالق بخش حساب

.....

عبدالله سائل یارب خالق ایہ کر تم کتاب

جو اس پڑھی رب رکھس عذابون ویکھی نہ عذاب

[ن.ک: ششماہی "کھوج" قلمی نسخہ نمبر شمارہ ۸

۹۔ از انتشارات شعبہ پنجابی، پنجاب یونیورسٹی، لاہور،

۱۹۸۲م]۔

* 136. نستعلیق، بر حاشیہ آن، ص ۶-۱۹.

■ فرائض، رسالہ در علم: میراث (فقہ، میراث،

منظوم)

از جلال الدین ابن احمد سلجوقی (دیباچہ) در روز

جمعہ نیمہ جمادی الاول ۱۲۲۳ھ / ۱۹۱۴م سروده است:

گشت این نسخہ یوم جمعہ درست

نیمہ رفت از جماد نخست

باز از ہجرت رسول ودود

سی و سه با ہزار سیصد بود

یا محمد ز لطف خویش ببین

یک نظر جانب جلال الدین

با عنوانہای: فصل در موانع ارث. باب در معرفت

سہامہای مقدرہ و اصحاب آن، در بیان احوال اب، در بیان اولاد ام، حال زوج، حال زنان، در بیان احوال بنات صلب، احوال بنات ابن، مسئلہ التثیب، احوال اخوات لاب و ام، احوال اخوات لاب، احوال ام، احوال جدات، در بیان عصبیات و جزاںہا۔

آغاز: بعد حمد خدا و نعت رسول

مدح اصحاب پاک، آل بتول

باز گوید بفضل رب مبین

بندہ پر گنہ جلال الدین

کمتر از کم کمینہ مخلوق

ابن احمد نتیجہ سلجوق

{ در منابع در دسترس نام این اثر و نگارندہ نیافتیم }۔

* 182. نستعلیق خوش، سلطان محمد، ۱۲۳۵ھ، عنوان

ہا قرمز، محشی، با یاد داشتی کتاب، دادن بہ ملا امین از قلم سراینده، ۶۱ گ۔

■ فرائض نصیر (فقہ، میراث، منظوم)

از ملا مخدوم نصیر، و تہذیب خواجہ حافظ مولوی محمد عبید اللہ ملتانی و این ابحاث متعلقہ جملہ حواشی از مولوی محمد عبدالعلیم مسکین ملتانی، حسب فرمائش مولانا مولوی حافظ عبدالکریم خلف الرشید مؤلف ممدوح (صفحہ عنوان) در آغاز نسخہ ما عنوانش چنین آمدہ است "ابیات علم میراث مع ما یتعلق بہا من الابحاث"۔

آغاز: بعد حمد حق تعالی پس صلوة و ہم سلام

بر رسول پاک و آلش ہم بر اصحابش تمام

بشنوید ای دوستان تفصیل اصحاب فروض
 بشنوید اول ولی تعداد القاب فروض
 انجام: کرد این تہذیب در ظن خودش ملا عبید
 اصغر و احقر بقدر وسع در دفع ملال
 یا الہی در جزائش عفو بنما زلتم
 یا خدا بخش این گناہم تو محبی للجمال
 {ن.ک: مشترک ۸: ۱۴۸۹-۱۵۳۵ "نظم فرائض:
 فرائض نصیر" - موزہ: ۸۴۰}.

* ۱۱۰۹. نستعلیق، عبدالعزیز، خلف الرشید مولوی
 سکندر متوطن بنون حال سکونتی ملتان بیرون دروازہ
 لوہاری، ۱۲۲۴ھ، ۲۸ص.

■ فرهنگ قرآن کریم

نام نگارندہ در نسخہ نیامدہ است، بدون دیباچہ، نشر
 روان، در لغات الفاظ قرآن کریم است بترتیب الفبائی، بر سر
 واژہ های قرآنی خط قرمز کشیدہ است و زیر آن حوالہ
 سورہ قرآن نوشتہ شدہ است. نیز بنگرید بہ آغاز.

آغاز: بدان ایدک اللہ کہ ترجمان تعریف تر زفان و
 دروی سہ لغت است ترجمان و ترجمان و ترجمان، الترحمہ
 تفسیر کردن زبانی بزبان دیگر. العوذ والعیاذ واللوز واللیاز
 پناہ رفتن بکسی با چیزی یا بجای اعوذ با اللہ، پناہ می گیرم
 ... باب الالف: آدم: پدر آدمیان آل و اہل خاندان و پس روان
 آل یس (یاسین) خاندان رسول، آیہ نشان آیات.

* ۱۹۱. نسخ خوش، محمد ابراہیم بن محمد رضا، ۲۸
 شوال المکرم ۱۱۳۲ھ، ۹۴گ.

■ فصول اکبری (دستور زبان، نثر)

از علی اکبر جونپوری، در ۶۰۶ھ / ۱۲۰۹م نگاشته است (خاتمه) بنگرید به گنج بخش ۳: ۱۱۲۰ در آنجا نسبت مکانی نگارنده "اله آبادی" آمده است. از کتابهای درسی شبه قاره، که شرح ها و حاشیه های از آن متداول بوده است نیز بنگرید به موزه: ۳۶۵ در آنجا سال مرگش ۱۰۹۱ھ / ۱۶۸۰م یاد شده است. و در خاتمه نسخه ما سال تألیف ۶۰۶ھ نوشته شده است.

آغاز: الحمد لله... بدان عملك الله تع (تعالی) که کلمات عرب سه قسم بوده، فعل و اسم و حرف. فعل کلمه است مبني برای افهام.

{ ن. ک: گنج بخش ۳: ۱۱۲۰ - موزه: ۳۶۵ }.

* 90. نسخ، محمد نسیم، قرن ۱۱ھ، عنوانها شنگرف،

محشی، ۲۶ گ.

■ فقه ناشناخته

نسخه های زیر یکی نیستند.

* 26. نستعلیق، فولاد بن حاجی محمد شارحی (کذا)

بتاریخ غره محرم الحرام ۱۰۴۹ھ، عنوانها شنگرف، مشتمل بر "فصل" ها. برای نشانی: فصل ۴: در بیان پوشیدن مردان و رُنان، ۵- در شناختن قبله، ۶- در بیان فرضیت امام، ۷- در بیان نیت نماز، ۸- فضیلت تکبیر اول، ۹- اوقات صلوة، ۱۰- بانگ نماز، ۱۸- در بیان نجاستها و پاک کردن تن و جامه. آغاز افتاده: و همیشه بود و همیشه باشد تا بود موصوف بود

صفات سزا و پاک است.

* 105. نستعلیق معمولی، قرن ۱۴-۱۳ھ، ناقص
طرفین، آغاز: از صفار نیز همان دہد مسئلہ در چہار با
بانی برای کشت کاروبار. ۲۶۰گ.

■ قرابادین قادری (طب، نثر)

از حکیم محمد اکبر ارزانی. در ۱۱۲۶ھ / ۱۷۱۴م بنام
شیخ عبدالقادر جیلانی در ۲۲ "باب" نگاشته است. چند بار
چاپ شدہ است.

آغاز: ثنای کہ شایان جناب مستطاب حضرت الہی
تعالی است... اما بعد بر رای حذاقت پیرای طالبان حرف
تحقیق و حکیمان.

(ن. ک: ہمدرد: ۴۵-۴۰. آذر: ۴۰-۳۵. موزہ: ۱۱۰-۱۰۰. مشترک ۱:

{ ۶۹۴.

* 106. نستعلیق، (نام کاتب بریدہ شدہ)، بروز
پنجشنبہ، ۱۹ رمضان المبارک ۱۱۷۵ھ، در موضع جوکھی بالاء
دروازہ در زمان شاہ جمجاہ احمد شاہ. عنوانها شنکرف،
۲۵۴گ.

■ قرآن مجید با ترجمہ فارسی

مترجم نامعلوم

آغاز متن: الحمد لله رب العالمین ...

آغاز ترجمہ (از آیت: اولئك علي هدي من ربهم...):

آن گروه بر راه راست از پروردگار ایشان و آن گروه ایشان

رستگاران بدرستی آنانکه کافر شدند یکسانست بریشان
آنکه بیم کنی ایشان را یا نکنی.

* 213. نسخ (عربیها) و نستعلیق (فارسیها)، خوش
زیبا، عبدالرحیم، صفحه اول و دوم منقش طلائی، جدول،
کمندبندی، در آغاز دو صفحه فهرست سوره‌های قرآنی،
ترجمه بین السطور بخط نستعلیق برنگ شنگرف. ۴۸۲ گ. ۱۱
س. ترقیمه این مصحف ملاحظه شود: تمت تمام شد کارم
نظام شد ترجمه مصحف روز پنجشنبه بتاریخ ۹۰۱ هـ کاتب
الفقیر حقیر عبدالرحیم غفرله ذنبه. هر که خواهد دعا طمع
دارم. زانکه من بنده گنهگارم. نوشتته بماند بخط غریب، -
نصر من الله و فتح قریب.

برای این کاتب بنگرید به:

[THE CALLIGRAPHERS OF THATTA BY M.A.
GHAFUR, PAKISTAN - IRAN CULTURAL ASSOCIATION,
KARACHI, (1968) P:57].

■ قرآن مجید با ترجمه فارسی

مترجم نامعلوم.

آغاز: الحمد لله ... سپاس مر خداوند جهانیان مهربان
بخشایش گر بادشاه روز جزاست.

* 214 نسخ معرب، ترجمه بخط نستعلیق، قرن ۱۲ هـ،
عنوان و نشانه‌ها شنگرف، ترجمه بین السطور، جدول، صفحه
اول و دوم منقش رنگین، کمندبندی، نسخه کامل.

■ قرآن مجید با ترجمه فارسی

مترجم نامعلوم.

آغاز: الحمد لله... ستایش مر خدای را پروردگار
عالمیان بخشنده مهربان بادشاه روز جزا، ترا می پرستم و از
تو یاری میخوام.

* 215 نسخ (متن)، نستعلیق شنگرف (ترجمه)،
مجدول طلائی، صفحه اول و دوم منقش مطلا و لاجورد، در
نسخه چهار جا هر دو صفحه مطلا و مذهب، نسخه کامل.

■ قصص الانبیاء (داستان، نثر)

به روایت محمد بن اسماعیل بن ابراهیم بخاری. (ن. ک:
آغاز). نسخه ای در سال ۱۲۷۰هـ / ۱۸۵۲م از مطبع محمدی در
بمبئی (هند) به تصحیح مولوی عبدالله اله آبادی، به نظر ثانی
مولوی غلام محی الدین به نظر ثالث محمد حرمت خان چاپ
شده بود. نسخه حاضر از آن نسخه چاپی نقل شده است.

آغاز: الحمد لله... اما بعد روایت میکند محمد بن
اسماعیل بن ابراهیم بن آذر بخاری باسنادی که او را بود از
امام المتقین جعفر صادق (رض).

[ن. ک: همدرد: ۱۵۷ - گنج بخش ۴: ۱۹۹۱ - مشترک ۶:
۱۱۷۲].

* 60. نستعلیق، میر علی نقی بفرمان محمد امین خان
... درانی، ۲۵ شعبان ۱۲۷۵هـ، ۷۴۵ ص.

■ قصص الانبیاء (قصه یوسف؟) (داستان، نثر)

از ناشناس.

قصہ های پیمبران خدا از روی آیات قرآنی، اول آیات قرآنی بخط شنگرف و سپس ترجمه و تفسیر آن آورده است. قصه یوسف و موسی. برای نشانی: علیه فعر فهم وهم له منکرون: یعنی برادران یوسف بنزدیک یوسف آمد، یوسف برادران را شناخت و برادران او را شناختند.

آغاز (افتاده): دوازده در راندد.. و گفتند فرمان نیست تا عزیز را خبر کنیم.

{ن.ک: مشترک ۶: ۱۱۷۲ تا ۱۱۸۰ در آنجا چند کتاب از قصص الانبیاء ذکر شده است}.

* 54. نستعلیق، آیات قرآنی شنگرف بخط نسخ، قرن ۱۲هـ، ناقص الطرفین، ۱۰۰ گ.

■ قصص الانبیاء (داستان، نثر)

از ناشناس. مشتمل بر ۸۰ "باب".

باب: ۶۴ - در بیان قصه اصحاب کهف.

باب: ۶۵ - در بیان قصه فرستادن یملیخا را بطلب

طعام.

باب: ۷۰ - در بیان قصه شمعون.

باب: ۷۱ - در بیان بعضی از کرامات و معجزات

حضرت (ص) به معراج رفتن و شنیدن کلام الهی

آغاز: باب در بیان آفریدن آسمان و زمین. نقلست که

اول چیزی که حضرت ملک ذوالجلال قیوم کبیر متعال گوهری

آفریده بود.

{ن.ک: مشترک ۶: ۱۱۷۲ تا ۱۱۸۰ چند کتاب از "قصص

الانبیاء".}

* 126. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، عنوانها شنکرف، ۲۴۰ گ.

■ قضا و قدر (منظومه)

از میرزا سلیم تهرانی (م در کشمیر ۱۰۵۷ھ / ۱۶۴۷م)
که سلیم شاملو نیز خوانده شده است. مثنوی فلسفی ست در
پیرامون ۲۲۰ بیت.

آغاز: شنیدم روزی از خونابه نوشی

جو گل از پاره تن خرقه پوشی

[ن. ک: مشترک ۷: ۸۶۵- موزه: ۶۱۵- آذر: ۲۸۹].

* 131. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، ص ۱۱۰-۱۱۹ در مجموعه.

■ قنیه الفتیان : غنیه الفتیان (فرهنگ، منظوم)

از مولانا صدر بدر، منظومه نوئیه در فرهنگ الفاظ
عربی به فارسی، نام نگارنده در موزه: ۳۲۹ بحواله نسخه
کتابخانه سپه سالار "صدرالدین بن بدرالدین" آمده است.

آغاز: حمد ایزد را که داده بنده را طبع روان

تا که در سلک بیان آورد نظمی چون حسان

[ن. ک: موزه: ۲۲۹- گنج بخش ۲: ۱۰۳۰- آذر: ۱۱۸].

* 166. نستعلیق، سید علی، عنوانها شنکرف، جدول،

در مجموعه شماره ۸، گ. ۲۱۰-۲۲۱.

■ قواعد الانشاء (انشاء، دستور نامه نگاری، نثر)

از سید مهدی علی متخلص به نامی، در ۱۲ فی القصد
۱۲۲۲ھ / ۱۸۱۷م نگاشته و بحضور نواب مبارز الدوله محتاج
الملك مرزا حسنکام الدین حسین بیگلربیگ در حسنه

گذرانیده شده (ص.ع). پروزگار آن نواب بفرمائش او نگاشته است.

مشتول بر پنج "رساله"

۱. در بیان قواعد مراسلات و آن متضمن است بر دو مکتوب.

۲. در جدول عرائض و مکاتبات.

۳. در نثر و نظم عربی مکتوبی.

۴. در ابیات فارسی مکتوبی.

۵. در مییضات و مسودات.

آغاز: انشای حمد منشی سحاب الثقال از دبیر فلک

متعذر و محال پس انسان ضعیف البنیان را چه طاقت که عهده تحریر ثنائش بر آید.

{ ن.ک: مشترک ۵: ۲۹۵ - نسخه ما بخط نگارنده است،

خیلی مهم }.

* 22. نستعلیق خوش، بخامه نگارنده ۱۲۲۲ هـ، جدول،

۱۳۲ گ.

■ قیامت نامه (عقاید، نثر)

از ناشناس. علامات و احوال قیامت با عنوانهای "باب"

بی شماره. برای نشانی بنگرید:

باب در بیان بیرون آمدن حضرت امام مهدی و صفت

آن گوید.

باب در بیان صفت دجال علیه لعنت

باب در بیان صفت تولد شدن دجال لعین

باب در بیان صفت خر دجال گوید

باب در بیان آجوج (کذا) و ماجوج
باب در بیان صفت جان دادن عزرائیل علیه السلام

گوید

آغاز: حمد و سپاس و ستایش بی قیاس بر آن خدای
که هژده هزار عالم را بیافرید و بیک روایت هشتاد هزار عالم
بیافرید.

{ ن. ک: گنج بخش ۲: ۵۲۷ در آنجا سه نسخه بدین
عنوان آمده است، اما نسخه ما از آنها جدائی دارد. }
* 102. نستعلیق معمولی، قرن ۱۲ هـ، با مهر "عطا
محمد" گ ۱-۲۸.

■ کریمما: نصیحت الملوک: پندنامه (منظوم)

از شیخ سعدی شیرازی.

آغاز: کریمما به بخشای بر حال ما

که هستم اسیر کمندها

{ ن. ک: آذر: ۲۸۹- موزه: ۶۱۷- مشترک ۷: ۲۹۶. }

* 204. نستعلیق، ۱۲۰۰ هـ، آغاز افتاده: خرابی زبی

داد بیند جهان - چون بستان خرم ز باد خزان، در مجموعه ش

۱، گ ۱-۱۲.

■ کلمات خواجه عبدالله انصاری: الهی نامه:

مناجات انصاری (منظوم)

از خواجه عبدالله انصاری هروی (م ۴۸۱ هـ / ۱۰۸۹ م).

آغاز: ای ز دریت بیدلان را بوی درمان آمده

یاد تو مر عاشقان را مونس جان آمد

صد هزاران عاشقان سر گشته بینم در جهان
 در بیابان غمت الله گویان آمده
 { ن. ک: مشترک ۴: ۲۴۱۱ - موزه: ۲۵۵ - آذر: ۱۰۳ - نیز
 بنگرید: دیباجه طبقات الصوفیه، چاپ ایران ۱۳۶۲ خ. }
 * 205. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، در مجموعه، ۱۳ گ.

■ کلمات خواجه عبدالله انصاری؟ (اخلاق، نثر)

این رساله ایست عرفانی به نثر آمیخته به نظم با
 تخلص انصاری و انصاریا.

* 129. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، عنوانها شنگرف، آغاز
 افتاده: مثنوی شب دو حرف است شین و با، شین او شرف
 نماز است و باء او بهجت نیاز است. هر دو را غنیمت شمار تا
 شاه بارگاه شوی. شب دو حرف است، شین و باء، شین او
 شفقت وانک لعلي خلق عظیم. ناقص الطرفین، ۲۲۰ گ.

■ کلیات عطار (منظوم)

از عطار نیشابوری (۵۱۲ - ۶۲۷ هـ / ۱۱۱۸ - ۱۲۳۰ م)
 دارای:
 ۱- مصیبت نامه
 ۲- منطق الطیر
 ۳- اسرار نامه (انتخاب)
 ۴- لسان الغیب (از عطار تونی است نه از عطار
 نیشابوری. اما درین کلیات از نیشابوری دانسته شده است.
 هر یک جای به خود معرفی شده است.

* 27. نستعلیق خفی، ۲۷ ذیقعد ۱۰۴۴ھ، ۲۵۵ ک.

■ کنز الدقائق، ترجمه فارسی (فقه، نثر)

متن عربی از امام ابی البرکات عبداللہ بن احمد نسفی (م ۷۱۰ھ / ۱۳۱۰م). ترجمه از ملا نصر اللہ بن محمد بن جمال الازدی المعروف بالکرمانی (دیباچہ) کتاب معروف فقہ حنفی است. با سربندهای. مسئلہ. مسئلہ.
آغاز: الحمد لله الذي اوضح مناهج الشريعة والاسلام و
اورد مناهل التكليف ... كتاب الطهارت، فرائض وضوء، شستن
روی.

{ ن. ک: آذر : ۶۶۱ - موزه : ۸۴۵ - گنج بخش ۴ : ۲۲۸۴ }.

* 120. نستعلیق پخته، قرن ۱۲ - ۱۳ھ، عنوانها

شنگرف، محشی، ۱۹۱ ک.

* 143. نسخ خوش، قرن ۱۲ - ۱۳ھ، عنوانها شنگرف،

۱۹۴ ک. آغاز: کتاب الطهارت. فرائض وضوء، شستن روی از
استنگاه موی پیشانی.

■ کنز السالکین (عرفان، نثر)

از خواجه عبداللہ انصاری هروی (م ۴۸۱ھ / ۱۰۸۹م). نام

کتاب در ترقیمه "میمونه" آمده است که نادرست است.

آغاز: حمد بیحد الہی را و درود بی عدد پادشاهی را

که برداشت از دیده دلها رمد و رفع السماوات بغير عمد
بگسترانید.

{ ن. ک: مشترک ۴: ۲۴۱۸ - آذر: ۱۰۳ }.

* 103 نستعلیق، خوش، غلام صدیق، غره ربیع الثانی ۱۳۱۷ھ، عنوان و نشان ها شنگرف و لاجورد، مجدول سه راه شنگرف و لاجورد، ۳۴۸ گ.

■ کنز القراء (تجوید، نثر)

از حاجی زبردست ابن کرم قوم افغان ترینی پس از نگارش "رساله منظوم در علم قرأت بزبان افغانی" بخواهش دوستان نگاشته است (دیباچه) از دانشمندان اواخر قرن ۱۲ھ/۱۸م.

مشمول بر سی و سه "فصل".

۱. فضیلت تلاوت، ۲. آداب تلاوت، ۳. لوازم تلاوت
۴. معایب قرأت، ۵. معرفت حروف رمایز قرآسیبعه، ۱۰. دانستن صفات حروف، ۱۵. حقیقت ادغام، ۲۰. بیان هاضمیر و حقیقت او، ۲۵. معرفت وقف و رمایز او، ۳۰. معرفت وقف کفران و محل آن، ۳۳. در بیان تجوید فاتحه و سوره اخلاص.
- آغاز: حمد متواتر و ثناء متکثر مر خدای راست که ذاتش واجب الوجود است. سپاس بیحد و ستایش بیعدد من الهی را است که لائق بندگی و سجود است.

{ ن. ک: موزه: ۱۸ - گنج بخش ۱: ۱۰۱ - مشترک ۱ - ۱۲۹ }.

* 166. نستعلیق، (سید علی خواجه، ۱۳۰۱ھ، همان نویسنده "نصاب الصبیان")، مجدول، عنوانها شنگرف، همراه نصاب الصبیان قبل از او، ۱۵۲ گ.

■ کنز اللغات (فرهنگ، نثر)

از محمد بن عبدالخالق بن معروف (دیباچه) بروزگار
سلطان محمد، مرتب به ترتیب حروف تهجی بر بیست و هشت
"کتاب" و هر کتابی مشتمل بر چند باب. کتاب اول الف است
... کتاب الالف باب الالف مع الالف من مصدر الثلاثي المجرد،
انادر یافتن و هنگام شدن، و به نهایت رسید.
آغاز: جواهر کنوز الفاظ حمد و ثنای و ستایش بارگاه
حضرت متکلمی که زبان آدمیان را کلید گنج خانه سخن
گردانید.

{ ن. ک: موزه: ۲۴۰ - گنج بخش ۲: ۱۰۴۹ }.

* 49. نستعلیق، مسکین... (محو شده)، غره جمادی

الثانی ۱۰۴۶ هـ، وازها شنگرف، نسخه مهم است، ۲۹۲ گ.

■ کیمیای سعادت (اخلاق، دین، نثر)

از حجة الاسلام ابو حامد محمد غزالی طوسی (۴۵۰ -

۵۰۵ هـ / ۱۰۵۸ - ۱۱۱۲ م). میان سالهای ۴۹۰ - ۵۰۰ هـ / ۱۰۹۷ -

۱۱۰۶ م نگاشته است. چند بار چاپ شده است. در یک مقدمه و

چهار "رکن".

آغاز: شکرو سپاس فراوان بعدد قطره باران و برگ

درختان در یک یک بیابان و زره های زمین و آسمان مر آن

خدای را که یگانگی.

{ ن. ک: آذر: ۱۰۲ - مشترک ۴: ۲۴۲۳ - گنج بخش ۲: ۹۶

- موزه: ۳۱۳ }.

* 39. نستعلیق خوش، قرن ۱۳ هـ، عنوانها شنگرف،

ناقص الطرفین، آغاز: و آهن و پوست، و غیر آن آهن گردد.

۲۸۷ گ.

* 32. نستعلیق خوش، علی قاری، قرن ۱۲ھ، عنوان
ها شنگرف، صفحه آخر نو نویس، نسخه کامل، آغاز برابر
نمونه.

■ گلستان (اخلاق، نثر)

از سعیدی شیرازی. در حدود ۶۵۶ھ/۱۲۵۸م در هشت
"باب" نگاشته است.

آغاز: منت خدای را عزوجل.

[ن. ک: آذر: ۲۰۰ - موزه: ۴۴۲ - همدرد: ۱۵۰ - گنج بخش
۲: ۱۲۷۷].

* 65. نستعلیق خوش، نور محمد قندهاری برای پسر
خود حاجی سرور، نقل از نسخه اصلی مصحح الدین شیرازی
بچهارم واسطه از کتب خانۀ مخدوم صاحب ملتانی، شعبان
۱۲۵۲ھ، عنوانها شنگرف، جدول، کمندبندی، نسخه کامل.

■ گلشن توحید: مثنوی شاهی (منظومه)

از شاهی، ابراهیم بن صانع مغلوی (گویا م ۹۵۷ھ/
۱۵۵۰م). در ۹۳۷ھ/۱۵۲۱م سروده است وی نخست از
دفترهای ششگانه "مثنوی معنوی" هر یک، صد بیت برگزیده
"مفردات مثنوی" نامیده است. سپس هر یک از بیتها را پنج
بیت از خود شرح کرده "گلشن توحید" نامیده است. در آن می
سراید:

سابق این شاهیء مولوی
از کتاب مثنوی معنوی

مفردات مثنوی کرد اختیار
در جهان شد عاشقان را یادگار

.....

من به شش صد بیت گفتم سه هزار
ماند از من عاشقان را یادگار
چونکہ با عون خدا کردم تمام
کردم اورا "گلشن توحید" نام
هم نوشتم آن زمان تاریخ او
بلیلی کو گلشن توحید جو

۹۲۷ھ

.....

این کتاب شاہدی و مولوی
گشت مفتاح کنوز مثنوی

.....

خود نوشت ختم کردش آن زمان
نہصد و چهل سال بر تاریخ آن
آغاز: حمد لا یحصی ثنای بیقیاس
بینهایت منت بی حد سپاس

{ ن. ک: مشترک ۲: ۱۶۲۷ - همانجا ۷: ۲۴۸ - موزه: ۶۱۹
در آنجا تاریخ نگارش ۹۴۰ھ آمده است - گنج بخش ۲: ۱۷۷۹ }.

* 178. نستعلیق، میر عبدالقادر، ۱۲۷۲ھ، مجدول،

عنوان ها شنگرف، ۱۴۴ گ.

* 179. نستعلیق پخته، قرن ۱۳ھ، عنوانها شنگرف،

مجدول، ۹۶ گ. برگ آغاز این نسخه در انجام پیوسته شده
است. آغاز برابر نمونه.

■ لسان الغیب (منظومه)

از عطار تونی. در کلیات عطار نیشابوری درج شده است و از همودانسته شده است.

آغاز: در لسانم نکبت گفتار اوست
در عیانم حالت دیدار اوست
{ ن. ک: مشترک ۷: ۶۱۴ }

* 27. نستعلیق خفی، (۱۰۴۴ هـ) شماره چهارم در کلیات عطار، گ ۱۷۳-۲۱۶.

■ لطائف الطوائف (لطائف، نثر ادبی)

از فخرالدین علی حسین کاشفی (م ۹۳۹ هـ) در ۹۳۹ هـ / ۳۳-۱۵۳۲ م. حکایات و مطائبات گروه های گوناگون را در ۱۴ "باب" و هر باب در چند "فصل" نگاشته است.

آغاز: بعد از ادای لطایف تحمیدات الهی و وظایف صلوات رسالت پناهی (موزه).

{ ن. ک: موزه: ۶۸۶ - پیشگفتار گلچین معانی بر چاپ "لطائف الطوائف" تهران، ۱۳۲۶ خ }.

* 164. نستعلیق خوش، قرن ۱۲ هـ، عنوانها شنگرف، آغاز افتاده: مزاح و اثبات آنکه مطایبه از جمله سنن مرضیه است که حضرت رسول (ص) با اولاد و ازواج و اصحاب و صحابیات و اطفال ایشان مزاح میفرموده اند. ۱۹۵ گ. جدول.

■ لمعات (عرفان، نثر)

از فخرالدین ابراهیم عراقی (م ۶۸۸ هـ / ۱۲۸۹ م) در

مراتب عشق در ۲۸ "لمعه" در ۶۶۹ھ / ۱۲۷۰م نگاشته است.
 آغاز: الحمد لله الذي نور وجه حبيبته بتجليات فتلا لاء
 منه او ابصر فيه غايات الكمال ففرح به سرور افسدره ...
 [ن.ک: آذر: ۸۰ - موزه: ۲۶۰ - گنج بخش ۲: ۷۷۲ -
 مشترک ۲: ۱۸۴۰].

* 101. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، عنوانها شنکرف، بادو مهر
 "بادشاه محمد عالمگیر غازی" ۷۵ گ.

■ مثلثات : نظم مثلث

■ مثنوی سنجر کاشی (منظومه)

از مولانا سنجر کاشانی (م ۱۰۲۱ھ / ۱۶۱۲م). در آغاز
 نسخه نام کتاب و سراینده بدینگونه آمده است "مثنوی مولانا
 سنجر کاشی از خسرو شاه پور و شیرین".
 آغاز: صباح عالم آراء چون مه بدر
 پدر نور و ز مادر لیلة القدر

[ن.ک: مشترک ۷: ۷۸۷ - فرهنگ سخنوران: ۲۷۷].

* 131. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، ص ۱۶۸-۱۷۲. و سپس

۱. تعریف باغ جهان آراء ص ۱۷۲-۱۷۳

۲. تعریف شهر و بلده اکبر آباد و بازار آن من کلام

میرزا کلیم ص ۱۷۳-۱۷۴

۳. تعریف هندوستان و بازار آن من کلام میرزا کلیم

ص ۱۷۴-۱۷۶

۴. کلام سراینندگان زیر:

مولانا اصفی شیرازی، میرزا صامت گونه آبادی،

جامي، آقا محمد عاشق اصفهاني، نورالعين واقف لاهوري،
 كمال خجندي، ميرزا حسن هراتي، قصاب كاشي، هلالی،
 عاشق صفاهاني، ميرزا محمد رفيع شيرازي، محتشم كاشي،
 مير مشتاق، ميرزا حسن زاهدي، ميرزا طوفان، نعمت خان
 عالي، صائب تبريزي، اصفی، سعدي شيرازي، ميرزا شاهي،
 ميرزا لائقي، در جواب ميرزا صائب تبريزي، حافظ شيرازي،
 فيضي دكني، قدسي شيرازي، هلالی، خسرو دهلوي، و جز آنها
 در متن و هامش، ص ۱۷۶ - ۲۰۰.

■ مثنوي شاهدي : گلشن توحيد

■ مثنوي قدسي شيرازي : وصف كشمير (منظومه)

از ميرزا جان محمد متخلص به قدسي شيرازي (م
 ۱۰۵۶هـ/ ۱۶۴۶م). عنوان نسخه چنين آمده است "مثنوي ميرزا
 محمد جان قدسي شيرازي در تعريف بهار كشمير".
 آغاز: الهي بلب اين گلستانم
 مكن عاجز ز وصف گل زبانم
 [ن.ك: آذر: ۲۲۷ - مشترك ۸: ۱۵۴۱].
 * ۱۳۱. نستعليق، قرن ۱۲هـ، ص ۱۵۰-۱۵۴ در متن و
 هامش.

■ مثنوي كلیم

از ابو طالب كلیم كاشاني (م ۱۰۶۱ یا ۱۰۶۲هـ / ۱۶۵۰ یا

۱۶۵۱م). عنوان نسخه چنین آمده است: "مثنوی میرزا طالبی کلیم بخصوص آسیب دست".

آغاز: کیم من داغدار از زمانه
زهر داغی خدنگی رانشانه
ز گمنامی بشهر خود غریبی
شکسته خاطر و محنت نصیبی
{ ن. ک: مشترک ۹: ۱۹۱۸ - منزوی ۴: ۲۱۳۲ "شکسته

یا" }

* 131. نستعلیق، قرن ۱۲ هـ، ص ۱۵۴. و سپس

۱. حمام بند سعدی شیرازی ص ۱۵۶-۱۵۸

۲. تعریف باغ فیض آباد ص ۱۵۸-۱۵۹

■ مثنوی معنوی (منظومه)

از مولانا جلال الدین محمد بلخی رومی (۶۰۴-۶۷۲ هـ /
۱۲۰۷-۱۲۷۳ م). در میان سالهای ۶۵۷-۶۶۶ هـ / ۱۲۵۹-۱۲۶۸ م
در شش دفتر نگاشته است. آغاز (دفتر اول):

بشنو از نی چون حکایت می کند

وز جدایی ها شکایت می کند

{ ن. ک: آذر: ۲۹۸ - منزوی ۴: ۳۱۴۴ - موزه: ۶۳۲ -

مشترک ۷: ۲۱۱ - همدرد: ۱۲۰. }

* 14. نستعلیق خوش، محمد امان ولد شیخ

عبد اللطیف، دوم رجب ۸۹-۸۸ هـ، دارای دفتر چهارم و پنجم

و ششم، در متن و هامش، آغاز: الظن الرابع الی احسن الرابع

و اجل المنافع... ای ضیاء الحق حسام الدین تونی - که گذشت

از مه بنورت مثنوی، ۶۵ + ۷۰ + ۸۴ گ.

* 211. نستعلیق خوش خفی، ۱۴ جمادی الاولی
۱۰۹۰ھ، جدول، سر لوح، چهار کالم، محشی، عنوانها
شنگرف، جلد چرمی، هر شش دفتر، آغاز برابر نمونه، ۲۱۹
گ.

* 55. نستعلیق خوش، قرن ۱۲ھ، جدول، سر لوح،
عنوانها شنگرف، دفتر چهارم و پنجم، آغاز: ای حیات دل
حسام الدین بسی، ۲۶۰ گ.

■ مجرب الشفاء : تحفه مرادی

■ مجلس افروز (منظومه)

از ابن یمین، حضرت ایشان ملا آگه شبر غانی
(ترقیمه).

آغاز: رب زدنی تحیر اُفیک

سال دمی الیک یاء تیک

{ ن. ک: مشترک ۷ : ۷۴۰ }.

* 84. نستعلیق، حاجی عبدالرحیم ابن القباد بن
عبدالرحیم بجهت فرزند محمد رشید، ۱۰۸۸ھ، همراه دیوان
ابن یمین، گ ۴۸-۵۸.

■ مجمع الجوامع: مخزن الادویه

■ مجمع العقاید (عقائد، نثر)

نام نگارنده در دیباجه و خاتمه نیامده است. مشتمل بر

مقدمه و هشت "باب" و خاتمه.

مقدمه: در بیان عقائد دین اسلام و ما يتعلق به.

باب ۱: در ذکر امیرالمؤمنین ابی بکر صدیق (رض) و آنچه باو تعلق دارد.

باب ۲: ذکر امیرالمؤمنین عمر بن خطاب (رض).

باب ۳: ذکر امیرالمؤمنین عثمان بن عفان (رض).

باب ۴: ذکر امیرالمؤمنین حضرت، حضرت پناه مرتضیٰ علی کرم الله تعالی وجه.

باب ۵: ذکر حضرت امام حسن (رض).

باب ۶: فضایل و کمالات خلفای راشدین.

باب ۷: در بیان شبهات شیعه و رد روافض و بیان بطلان باطله و اصحه.

باب ۸: در منع اصحاب (رض) و قصه رافضی که مقتول شده ...

خاتمه: در بیان هفتاد و سه فرقه که یکی از ان ناجی است و باقی همه ناری.

آغاز: حمد بیحد خدای راست که روشن گردانید سینهای ما را بنور ایمان و شکر بیحد ثابت است او را بافاضه نعمتهای بی پایان و درود بیعدد بر حبیب خدا محمد مصطفیٰ (ص) که افضل انبیاء است.

{ در منابع در دسترس نامی ازین کتاب بدست نیامده است }.

* 175. نستعلیق، روز جمعه، ۲ صفر ۱۱۶۱ هـ، عنوان ها شنگرف، پس ازین خاتمه روضه الشهداء در ذکر اولاد و سلسله نسب (حضرت علی کرم الله وجه) نوشته شده است.

■ مجموعه سلطانی (فقه، نثر)

از گروه فقهاء و علمای روزگار سلطان محمود غزنوی
(۲۸۸-۴۲۱ هـ / ۹۹۸-۱۰۲۰ م). بطریق سوال و جواب در ۴۰
"باب".

آغاز: الحمد لله... این کتابی ست در بیان فقه در عبادت
و نام این مجموع سلطانی است.

{ ن. ک: همدرد: ۱۷۰- گنج بخش ۴: ۲۲۹۴- موزه:

{۸۴۸.

* 159. نستعلیق، قرن ۱۳ هـ، عنوانها شنگرف، ۷۱ گ.

پس ازین یک برگ بخط همان نویسنده است. و در آن برگ
ترقیمه "کیدانی" چنین نوشته شده است. "تمام شد کیدانی
در فارسی در علم فقه تصنیف مولانا محمد جان ولد محمد
صدیق که مشهور است به لقب تاشکندی بتاريخ ۲۵ ربیع
الثانی ۲۶ جلوس والا (؟)، بروز شنبه بوقت نماز ظهر تحریر
یافت.

■ مجموع لطائف (عرفان، نظم)

نسخه ایست منظوم، نام سراینده در آن نیامده است.

اما نام کتاب چنین سروده است:

گفت "مجموع لطائف" نام کن

گوهر گنجینه اسلام کن (ص ۲۵)

مشمول بر هفت "فصل":

سالکان را این بهفت فصل آمده

بلکہ بر حق جہد بر وصل آمدہ

فصل ہا و عنوانہا: فصل اول در بیان توبہ کردن. فصل اول (چنین) در شناختن پیر و بیعت و اعتقادوی. لطایف من الارشاد، فصل دوم در اخذ بیعت و شرط آن، لطایف من الارشاد و معرفت سجدہ، لطایف من الرموز سالکین در احوال روح، فصل سوم در عقاید صوفیہ کہ سالک از ان ناگزیر است. فصل چہارم در بیان اوراد لیل و نهار و آداب آن.

آغاز: ای زبان اول بحمد بی نیاز

بلبل حمدی نو ای نو بساز

{ در منابع در دسترس بدین نام کتابی نیافتیم }.

* 169. نستعلیق، عبدالباقی ابن ملا نصر اللہ، رجب

المرجب ۱۲۹۸ھ، عنوانہا سرخ، ۲۰۸ ص.

مجموعہ

دارای رسالہ های زیر:

۱. سوال و جواب فقہی (تحفة العاشقین) گ ۱-۸ (در

جای خود آمدہ است)

۲. رسالہ چہارده خانوادہ گ ۹-۱۲ الف

۳. فقر نامہ: گ ۱۲ الف-۲۴

۴. نظم بزبان پشتو: گ ۲۴-۳۶

۵. رسالہ تصوف فارسی: گ ۳۷-۵۵

۶. کرسی نامہ حضرت رسول کریم (ص): گ ۵۵

۷. سوال و جواب (همون کہ در شمارہ یکم در ہمین

مجموعہ است، اینک نسخہ دیگر)

۸. طریقہ ختم غوثیہ و جز آنہا

* 194. نستعلیق معمولی، ملا اختر، قرن ۱۳ھ، عنوانها
شنگرف. گ؟

■ مجموعه

دارای: ۱- شرح اربعین، ۲- تفسیر سورة فاتحه،
۳- رساله دانستن بیماریهای مردان و زنان، ۴- چهل حدیث.
{هر یک ازین در جای خود معرفی شده است.}
* 162. نستعلیق و نسخ، قرن ۱۳ھ، عنوان و نشانها
شنگرف، ۶۰ گ.

■ مجموعه

دارای هفت رساله زیر:
۱. خواب نامه گ ۱ - ۴
۲. تحفة العاشقین گ ۴ - ۱۲
۳. فالنامه قرآنی گ ۱۳ - ۱۹
۴. تعبیر نامه
۵. فالنامه گ ۲۹ - ۴۲
۶. جنگ. شعرهای فارسی گوناگون
۷. حیدر بیگ نامه
{ ازین مجموعه شماره ۲، ۴، ۷، در جای خود معرفی
شده است. }
* 196. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، ۶۸ گ.

■ مختصر صلوات ماچینی (فقه، نثر)
از فضل الله بن ایوب بن ابی الحسن المنتسب الی

ماچین. برای فرزندان مسلمان به نام "مختصر صلاة ماچینی" در ۵ ماه رمضان ۱۷۱۵ هـ / ۱۲۱۵ م به انجام رسانده است. آغاز (افتاده از صفحه اول) الصلوة والسلام علي رسوله محمد... فضل الله بن ايوب... ماچین غفر الله له والاسلافه.

{ ن. ک: گنج بخش ۴ : ۲۲۴۷ }.

* 180. نستعلیق پخته، غوث محمد ساکن موضع مدو خیل، سلخ جمادی الاول ۱۱۱۸ هـ، روز سه شنبه، حق ملک عبدالله ولد صالح بافنده، جدول، عنوانها شنگرف، ۴۵ گ.

■ مخزن الادویه : مجمع الجوامع (پزشکی، نثر)

از محمد حسین بن محمد هادی العقیلي العلوي. مرید میر محمد علی الحسینی به سال ۱۱۸۵ هـ / ۱۷۷۱ م در یک مقدمه و سپس دو "مقاله" نگاشته است.

آغاز: الحمد لله الذي اظهر آثار قدرته بايجاد الموجودات بلامواد و ابراز اطوار بدایع صنایعه باحداث الكائنات. { ن. ک: مشترک ۱ : ۷۲۷ }.

* 35. نستعلیق پخته، ۲۷ ربیع الاول ۱۲۴۰ هـ مطابق ۱۹ نوامبر ۱۸۲۴ م، عنوانها شنگرف، جدول، نقل از نسخه چاپی چاپخانه محمد حسین، در دو جلد صحافی شده، ۲۷۶ + ۴۱۸ گ.

■ مخزن الاسرار (منظومه)

از نظامی گنجوی (م ۶۰۷ یا ۶۱۵ هـ) در سال ۵۸۲ هـ / ۱۱۸۶ م در بیست "مقاله" و یک "خاتمه" سروده است.

آغاز: هست کلید در گنج حکیم

بسم الله الرحمان الرحيم

{ ن. ک: آذر: ۲۰۶ - موزه: ۶۴۲ - همدرد: ۱۲۱ - مشترک

{ ۷۰: ۷.

* 92. نستعلیق، غره شهر صفر، ۱۰۷۰ هـ، در مقام

شاهجهان آباد، عنوانها شنگرف، محشی، بامهر "محمد شاه
معالي ۱۱۱۰ هـ " ۶۹ گ. آغاز برابر نمونه.

* 80. نستعلیق، خواجه عبدالغفور، يوم الخميس،

محرم الحرام ۱۱۱۹ هـ، محشی، عنوانها شنگرف، آغاز برابر
نمونه، ۱۰۰ گ.

* 130. نستعلیق، قرن ۱۲ هـ، عنوانها شنگرف، محشی،

آغاز برابر نمونه، ۸۱ گ.

■ مخزن المتقين : مسلک المتقين

■ مدارج النبوه (تذکره، سیره النبي، نثر)

از شيخ عبدالحق محدث دهلوي، (۹۵۸ - ۱۰۵۲ هـ / ۱۵۵۱ -

۱۶۴۲ م). در یک مقدمه و پنج "قسم" و یک تکمله نگاشته
است.

آغاز: هو الاول و الآخر والظاهر والباطن وهو بكل

شيء عليم. این کلمات عظیم (موزه).

{ ن. ک: موزه: ۷۵۹ - مشترک: ۱۰: ۲۷۳ - منزوي: ۶:

{ ۴۵۳۵.

* 25. نستعلیق، روز شنبه، ۲۶ ذيقعد ۷ جلوس فرخ سیر

بادشاه موافق ۱۱۲۰ هـ، نقل از کتاب که بدستخط شيخ عبدالحق

محدث بود و کتاب دیگر که در درس شیخ گذشته از خط خود حاشیه نوشته (ترقیمه)، آغاز (افتاده): تشبیه وجه شریف بقطعه قمر و شقه قمر که بمعنی قطعه و نصف ... واقع شد. ۶۴۵ گ.

■ مراتب الوصول : مقامات طریقه مجددیه، رساله در

■ مرأت صرف (دستور زبان، نثر)

از شیر محمد بن شیخ محمد قریشی. نام نگارنده و کتاب در دیباچه آمده است. مشتمل بر مقدمه و هشت "فصل" و خاتمه.

مقدمه : در بیان بعضی اصطلاحات حرفیه .

فصل اول : در ابواب ثلاثی مجرد و مزید فیه .

فصل هشتم : در ابواب مهموز پرورش سوال و جواب

آغاز : حمد ما کما هی و ثناء نامتناهی مر خدای را که

ذات او سالم است، از علت و مثال و صفات او منزّه است از

قلب و ابدال و درود فرخنده بر مرقد منور مشهد معطر خلاصه

کائنات ... اما بعد باعث بر تحریر این کلمات و تسطیر این

مقالات آنکه چون تعلیلات صرف پریشان بود.

{ ن. ک: گنج بخش ۳ : ۱۱۳۱ }.

* ۱۴۱. نستعلیق، قرن ۱۲ - ۱۳ هـ، عنوان و نشان ها

شنگرف، ۶۶ گ.

■ مرأت المحققین (عرفان، نثر)

از سعیدالدین محمود شبستری (م ۱۲۲۰ھ / ۱۳۲۰م).
 در بیان معرفت نفس و علم خدا شناسی و دیدن و
 دانستن بقای حق سبحانه و تعالی بواسطه دیدن صنایع و
 بدایع و عجائب و غرائب قدرت او در عالم ظاهر و باطن و
 شناختن آیات بینات او در عالم آفاق و انفس (دیباچه)، در
 هفت "باب".

باب ها: ۱. در بیان نفس طبیعی و نباتی و حیوانی و
 انسانی و قوت‌های ایشان.

۲. در آفرینش موجودات.

۳. در بیان واجب و ممکن و ممتنع.

۴. در بیان آنکه حکمت چه بود که حق جل و علا عالم و

آدم را بیافرید، بجهت آنکه تا حضرت او بشناسند و به تحقیق
 پرستش کنند.

۵. در مبداء ابدان و معاد.

۶. در تطبیق عالم بزرگ و کوچک یعنی برابر کردن تن

مردم بعالم، چون گفته بودیم که تن مردم نسخه عالم است.

۷. در مقابله کردن نام، بدانکه مجموع عالم بعضی

ظاهر است.

آغاز: حمد بیحد و ثنای بی عدد حضرت ذوالجلالی را

که آثار قدرت او در عالم آفاق و انفس چون آفتاب جهانتاب

بر چشم اهل بصیرت و خرد تابان است.

{ ن. ک: مشترک ۲: ۹۸۲ - مشترک ۳: ۱۸۹۶ - موزه:

{ ۱۵۴.

* ۱۷. نستعلیق خوش، (محمد اکرم، ۱۳۱۲ھ) بدنبال

"روضه الواعظین"، گ ۲۳۷-۲۵۲.

■ مسایل بیعت "پیری مریدی" رساله در ...
رک : زیر مسایل عرفانی.

■ مسلک المتقین : مخزن المتقین (فقه، نظم)
از صوفی اللہ یار بن اللہ قلی بخارایی . در ۱۱۱۱ و
۱۱۱۲ھ / ۱۷۰۰م. سروده است. مثنویست در عقاید و مسایل
نماز و زکوٰۃ و روزہ و حج و جز آنها.
آغاز: حمد بی حد و ثنای بی اعداد
بخدای کہ نور ایمان داد
{ ن. ک: موزه : ۸۴۹ - مشترک ۸ : ۹۸۴ }.

* 28. نستعلیق، ملا احمد بن محمد لطیف تاشکندی،
۱۱۹۱ھ، عنوانها شنگرف، با مهر "علیم الفرید بن اخوند ملا
حمزہ"، ۲۸۴گ. آغاز برابر نمونہ.

* 48. نستعلیق، احمد بن ملا محمد، ۸ رجب المرجب
۱۲۷۱ھ، بروز یکشنبه، عنوانها شنگرف، ۳۳۹ص. آغاز برابر
نمونہ.

* 34. نستعلیق، محمد قرہ ؟، رمضان المبارک ۱۲۷۴ھ،
عنوانها شنگرف، ۲۴۵گ. در آغاز فهرست مطالب نوشته شدہ
است، آغاز برابر نمونہ.

* 56. نستعلیق، عبدالصمد، ۱۲۰۴ھ، جدول، ۲۴۹گ،
آغاز برابر نمونہ.

■ مصباح العابدین (اوراد، نثر)
از سید زین العابدین الحسینی بروزگار شاہ صفی

حسني موسوي (۵۲-۱۰۳۸ھ / ۴۲-۱۶۲۸م) در بيان اوراد اثنا عشرية نگاشته است.

مشمتمل بر "مقدمه" و "دوازده" مطلب و "خاتمه اي". هر مطلب متعلق به يك ماه قمرى است و در آن اوراد وابسته به آن ماه آورده است.

آغاز: حمد و سپاس پروردگاري را كه بندگي و پرستش اوست. زين العابدین و فخر الساجدين و درود و صلوات بر اشرف موجودات محمد (ص) و آل او.
{ ن.ك: موزه : ۸۸۴ }.

* 135. نسخ، ۱۲۳۶ھ، عنوانها شنگرف، ۱۷۰ گ.

■ مصيبت نامه (منظومه)

از عطار نيشابوري.

آغاز: حمد پاڪ از جان پاڪ آن پاڪ را

كو خلافت داد مشت خاک را

{ ن.ك: مشترك ۷ : ۱۹۲ }.

* 27. نستعليق خفي، ۲۷ ذيقعد ۱۰۴۴ھ، شماره يكم در

كلييات او، گ ۱-۹۹، چهار كالم.

■ مطالع الانوار في ترجمة الآثار (سیرت)

از عفيف نور كاشاني. از مؤرّ خان قرن ۱۰ھ / ۱۶م. در

عمر ۲۱ سالگي نگاشته در ۲۱ "فصل". زندگينامه و تاريخ

حضرت رسول (ص) و خلفاي راشدين و بني اميه است.

آغاز: الحمد لله ... جنين گوید ضعیف ترین بندگان

حضرت رباني عفيف نور كاشاني بلغه الله الي نيل الاماني.

{ ن. ک: آذر: ۴۱۸ - موزه: ۷۵۹ - مشترک: ۱۰: ۲۰۹ }.

* 115. نستعلیق خوش، محمد حسین ولد ملا محمد

عارف، روز شنبه، ۲۹ جمادی الاول ۱۹ جلوس معلی مطابق

۱۱۴۹ھ موافق ۲۵ ماه اسوج، نقل از نسخه حیات بخش داماد

شیخ دیوان محمد چوپره که از گجرات آورده بود، ۲۶۱ ص.

■ مطلع الانوار (منظومه)

از امیر خسرو دهلوی، در سال ۶۹۷ھ / ۱۲۹۸م سروده

است. مثنوی عرفانی در ۲۰ "مقاله".

{ ن. ک: آذر: ۲۱۱ - همدرد: ۱۲۲ - مشترک: ۷: ۲۱۵ -

موزه: ۶۴۹ }.

* 70. نستعلیق، حافظ ملا موسی قوم تهیم انصاری، ۲۵

ربیع الثانی ۱۲۲۲ھ، عنوانها شنگرف، جدول، آغاز: زائجه

حکمت و توقیع راز نیست، مگر این رقم جان نواز. ۱۲۴گ.

■ معارج النبوة في مدارج الفتوة (سیرت)

از ملامعین مسکین هروی، در سال ۸۹۱ھ / ۱۴۸۶م

نگاشته است. زندگینامه پیامبر اسلام (ص). در یک مقدمه و

چهار "رکن" و یک خاتمه.

آغاز: ربنا اتنا من لدنک ... که صحایف لطایف اطباق

فلکی بنقوش تقریر آن موشح بود و ثنای که صفائح.

{ ن. ک: مشترک: ۱: ۶۴ و ۷: ۶۳۱ و ۱۰: ۲۳۵ و ۱۰: ۲۴۶ -

آذر: ۴۴۰ - موزه: ۷۶۰ }.

* 7. نستعلیق خوش، ظاهراً قرن ۱۰ یا ۱۱ هجری، اما در

نسخه تاریخ کتابت محو شده است و تاریخ تازه ۱۲۳۶ھ

نوشته شده است. عنوان و نشان ها شنگرف، فقط مقدمه معارج النبوة مي باشد، ۸۶ گ.

* 110. نستعليق خوش، ... ابن شيخ بابا الطالبی برای محمد ابن محمود الطالبی، ذيقعدة ۱۰۷۴ هـ، بامهر "محمد اویس"، آغاز افتاده: و ابواب کرامت و استقامت بر وجوه ظاهر و باطنش می کشودند، ۲۹۲ گ.

* 9. نستعليق خوش، فتح محمد، ۱۵ رجب ۱۰۹۱ هـ، عنوان و نشان ها شنگرف، جدول سه راه، آغاز: (رکن سوم) در وقایعی که از سال چهلیم از مولود حضرت رسالت (ص) بظهور پیوسته، ۴۸۷ گ.

* 153. نستعليق، قرن ۱۲ هـ، سرلوح، جدول، عنوانها شنگرف، آغاز: رکن اول از کتاب معراج النبوة (کذا) در بیان نور سرور حضرت رسالت (ص) از حین خلقت نور تا زمان ولادت آنحضرت (ص)، و درین رکن هشت باب، ۲۸۰ گ.

* 61. نستعليق، قرن ۱۲ هـ، عنوانها شنگرف، سرلوح. دارای: مقدمه و فقط دو "رکن"، بامهر "مرزا محمد سیال" (گ ۱۰۲)، آغاز برابر نمونه، ۲۸۰ گ.

* 46. نستعليق، قرن ۱۲ هـ، عنوان ها شنگرف، ناقص الطرفین، کناره های بالائی این نسخه آب دیده، آغاز (یک برگ از دیباجه افتاده): مارا چه مل که چون تو شاهی در سایه خود دید پناهی، ۵۴۰ گ.

■ المعالجات من الادوية والاعذیه و قوانین الاستفراغات (طب، عربی).

از ابوالحسن علاء الدین علی بن ابی الحزم القریشی
المطیب (دیباچه) به ابن نفیس دمشقی (م ۶۸۷ هـ / ۱۲۸۸ م).
همان نگارنده موجز القانون.

مشمول علی اربعه " فنون " :

۱. فی قواعد جزئی الطب اعنی علمیه و عملیه یقول کلی.

۲. فی الادویه و الاغذیه المفرده و المركبه.

۳. فی الامراض بعضو و اسبابها و علامتها و معالجتها.

۴. فی الامراض التي لا يختص بعضو و ون عضو آخر

اسبابها.

آغاز: الحمد لله ... الشيخ الامام ... ابوالحسن علاء الدین

... رتبت هذالكتاب علي اربعه فنون.

{ ن. ک: فاروقی ندوی: ۴۵ و ۹۹ }.

* 122. نستعلیق، قرن ۱۲ هـ، ۲۰ گ.

■ المعتقد في المعتقد: عقاید تورپشتی: تحفه

مظفری (عقاید، نثر)

از (شهاب الدین) ابو عبدالله فضل الله بن الامام السعيد

المرحوم تاج الدین ابو سعيد الحسن بن الحسين يوسف

التورپشتی (دیباچه) (م ۶۶۱ هـ / ۱۲۶۲ م) بنام سلطان اتابک

ابوبکر بن سعد بن زنگی (۶۲۳ - ۶۵۸ هـ / ۱۲۲۶ - ۱۲۶۰ م)

معنون گرداينده.

مشمول بر سه " باب " و هر باب مشتمل بر ده " فصل " .

۱. در ایمان بخدای عزوجل.

۲. در ایمان به فرشتگان و کتابها و پیغمبران.

۳. در دیگر مسایل اعتقادی بر موجب کتاب و سنت

واجتماع امت. آغاز: والاعتصام بكرمه العميم، قال مولانا
الصدر الاعظم الامام المعظم... يوسف التورپشتي شيد الله
اركان الشريعه... حمد و ثنائي خداوندي را كه حمد جز او را
نسزد و ثناء جز او را نه زيبد.

{ ن. ك: موزه: ۱۸۸ - مشترك ۲: ۹۸۵ }.

* 98. نسخ خوش، قرن ۱۰ - ۱۱ هـ، عنوان و نشان ها
شنگرف، بامهرهاي "المذنب ابن صالح"، "بنده آل محمد
عبدالمجيد ۱۱۲۱ هـ" ۱۷۳ گ.

■ معراج العروض (عروض، نثر)

از غياث الدين بن جلال الدين بن شرف الدين. در
۱۲۴۲ هـ / ۱۸۲۶ م اين كتاب را ساخته است. همان نگارنده
"غياث اللغات".

آغاز: عروض بضممتين ظهور بمعني عارض شده و بفتح
اول نام علميست معروف كه بدان اوزان محور دريافته
ميشوند.

{ ن. ك: مشترك ۱۳: ۲۷۱۶ }.

* 176. نستعليق، سيد علي خواجه، ۱۱ ربيع الاول شب
دو شنبه ۱۳۰۲ هـ، عنوان و نشان ها شنگرف، گ ۱۱ - ۴۰ در
مجموعه.

■ مفتاح فتوح: شرح فتوح الغيب (عرفان، نثر)

متن از شيخ عبدالقادر جيلاني. شرح از شيخ عبدالحق
محدث دهلوي (م ۱۰۵۲ هـ / ۱۶۴۲ م) در ۱۰۲۳ (=مفتاح فتوح) /
۱۶۱۴ م نگاشته است.

آغاز: هَذَا الْكِتَابُ فَتُوحُ الْغَيْبِ سَيِّدِنَا ... مُحَمَّدٌ عَبْدُ الْقَادِرِ
الْحُسَيْنِيِّ الْجِيلَانِيِّ ... الْحَمْدُ لِلَّهِ ... هَمَّةٌ سَتَائِشِهَا ثَابِتَةٌ اسْتَمْرًا
خُدَايَ عَزَّوَجَلَّ كَمَا يُرْوَدُ لِكُلِّ هَمَّةٍ عَالِمَهَا سَتٌ. مَلِكٌ وَ مَلِكُوتٌ وَ
جَنٌّ وَ اِنْسٌ وَ حَيَوَانَاتٌ وَ نَبَاتَاتٌ وَ جَمَادَاتٌ.

{ ن. ك: موزه: ۲۴۴ - مشترک ۳: ۱۷۲۹، نیز بنگرید برای
احوال نگارنده: شرح حیات شیخ عبدالحق محدث دهلوی از
خلیق احمد نظامی، چاپ دہلی ۱۹۵۲ م. }

* 93. نستعلیق پختہ، شیخ فرید ولد شیخ لعل، یوم
الخمیس، ۱۹ ذیحج ۱۱۲۵ھ، مطابق ۴۸ جلوس عالمگیر، عنوان و
نشان ہا شنکرف، ۲۱۸ گ.

✓ ■ مقامات طریقہ مجددیہ، رسالہ در بیان :
مراتب الوصول (عرفان، نثر)

از شاہ رؤف احمد رافت نقشبندی مجددی، مرید
عبد اللہ المعروف غلام علی،

در یک مقدمہ و چند "وصل" و یک خاتمہ نگاشته است.
مقدمہ در ترغیب بیعت نمودن بدست شیخ کامل و آداب او بجا
آوردن.

آغاز: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْاَوْلِيَاءَ وَخُلَفَاءَ الْاَنْبِيَاءِ وَ
حَيْرَ الْاَحْبَاءِ وَ سَبِيلَةَ الْاِهْتِدَاءِ وَ جَدَّ الدِّينِ الْمُحَمَّدِيِّ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ
وَ السَّلَامُ وَ التَّحِيَّاتُ بِوَجُودِ الْاِحْمَدِيِّ السَّرَنْدِيِّ.

{ ن. ك: مشترک ۳: ۱۹۶۸ - نیز بنگرید بہ تذکرہ علمای
ہند مترجم دکترا یوب قادری، چاپ کراچی ۱۹۶۱ م صفحہ
۱۹۸. }

* 150. نستعلیق، قرن ۱۳ - ۱۴ھ، عنوان ہا قرمز، ۲۲

گ.

■ مقدمة الصلوة : نام حق

■ مقصود الحافظين (تجوید، نثر)

از غیاث الدین بن کمال الدین بفرمائش ابوالمظفر محمد کامران در لاهور نگاشته است. (دیباچه). در ۱۴ "باب".

۱. در بیان مخارج حروف. ۲. در بیان صفات حروف.

۳. در بیان استفاده. ۴. در بیان بسمله.

۵. در بیان نون ساکن و تنوین.

۶. در بیان ادغام متمثلین و متقاربین.

۷. در بیان تفخیم و ترقیق. ۸. در بیان مد و قصر.

۹. در بیان ها کنایه. ۱۰. در بیان وقف آخر کلمه.

۱۴. در بیان اختلاف ابو بکر و حفص.

آغاز: همه ثناها و ستایشها مر حضرت غفوری راست که امرزنده گناه بسیار است و سپاسها و شکرها مر شکوری را که پذیرنده طاعت اندک و دهنده نعمت های بسیار است.

{ ن. ک: مشترک ۱ : ۱۲۶ }.

* 149. نستعلیق، قرن ۱۳ - ۱۴ هـ، عنوان و نشانها

شنگرف، شماره یکم در مجموعه، ۵۴ گ. دنبال این نسخه "مقصود القادری" است درین شماره، اما آن جداگانه معرفی شده است.

■ مقصود العارفين (تذکره، نثر)

از مخدوم عاری. بعمر ۷۱ سالگی در ۱۲۲۴ھ / ۱۸۰۹م در احوال مغل پھین نگاشته است.

آغاز: (افتاده از دیباجه): بن حضرت ہنپہ بن شیخ ہنپہ بن حضرت شیخ عمر بن شیخ محمد این چند کلمہ در بیان سیر خود سلوک و ذکر و فکر در وحدانیت حق سبحانہ و تعالی فرمودند... و نام این رسالہ "مقصود العارفین" نہادہ شدہ.

{ این کتاب را آقای نیاز ہمایونی بہ زبان سندھی ترجمہ کردہ است. و از طرف انسٹیٹیوت آف سندالاجی، دانشگاه سند، جامشورو در سال ۱۹۸۹م چاپ شدہ است. }
* 208. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، ۸۸گ.

■ مقصود القاری (تجوید، نثر)

از ملا نور الدین محمد قاری. بروزگار مہ زالدین مخاطب بہ قاضی قطب بنام جہانگیر پادشاہ (۱۰۱۴-۱۰۲۷ھ / ۱۶۰۵-۱۶۲۷م) در یک مقدمہ و شش "فصل" و خاتمہ ای نگاشته است.

آغاز: (تازہ نویس): بعد از حمد و صلوة این چند ورق در بیان مخارج حروف تہجی و بعضی از قواعد قرآنی کہ ناچار است قاری را ازان تہجی.

{ ن. ک: مشترک ۱: ۱۲۶- موزہ: ۲۰- آذر: ۵. }

* 149 نسخ خوش، قرن ۱۲ھ، دیباجہ تازہ نویس بر حاشیہ بخط دوست محمد مؤرخ ۲۸ عقرب ۱۲۴۴خ، بامہر "الراجی الی اللہ عبدالقاسم ۱۲۷۰خ"، برگ های بی ترتیب، ۱۵ گ.

■ مکتوب امام ربانی مجدد الف ثانی (عرفان، نثر)

از شیخ احمد سرہندی، معروف بہ حضرت مجدد الف
ثانی (م ۱۰۲۴ھ / ۱۶۲۴م).

{ ن. ک: آذر: ۸۶ - مشترک: ۳: ۲۰۰۱ - موزہ: ۲۷۳ }.

* 133. نستعلیق، محمد عارف، بحضور پیرزادہ میان
سیف الدین، ۲۲ صفر ۱۰۶۰ھ، عنوان ہا شنگرف، نسخہ مہم
است چون تاریخ کتابت قریب عہد مؤلف می باشد، آغاز
(افتادہ از مکتوب ۵۷): شدہ بودند و سینہای شان از عداوت و
کینہ پاک گشتہ، ۴۱ گ.

* 87. نستعلیق خوش، قرن ۱۳ھ، عنوان ہا شنگرف و
لاجورد، از انجام نا تمام ماندہ است از مکتوب دویست و ہفتم
بمیرزا حسام الدین. آغاز: الحمد لله رب العالمین اضعاف ما
حمدہ جمع خلقہ کما یحب ربنا و یرضی ... این دفتر اول است
از مکتوب ... الشیخ احمد فاروقی.

■ مکتوبات میان محمد عثمان (نامہ نگاری، نثر)

از میان محمد عثمان. بروزگار شاہجہان پادشاہ ہند
(۱۰۲۷ - ۱۰۶۸ھ / ۱۶۲۷ - ۱۶۵۷م) نگاشتہ است. نام کتاب در
ترقیمہ آمدہ است.

نسخہ از آغاز مکتوب سوم افتادہ است. نام ہای
مکتوب الیہان: مکتوب چہارم بطرف باقی خان، ۶ - عبد اللہ،
۱۱ - میان شاہ محمد، ۱۲ - برہان، ۱۳ - باقی بیگ، ۱۸ -
شاہجہان پادشاہ، ۲۱ - حمزہ، ۲۲ - شیخ ایوب.

آغاز (افتاده از مکتوب سوم): چند باشی بهر آن حلوه
و نان. زیر منت فلان و از فلان. برد این حلوه و نان آرام تو.
{ درباره نگارنده و این اثر آن در منابع در دسترس
هیچک چیزی نیافتم }.

* 155. نستعلیق، نیازالله، یوم پنجشنبه ۱۱ ربیع الاول
۱۲۹۵ هـ، در شهر قندهار و در مسجد و مدرسه ملا سیف الله،
مجدول، عنوانها شنگرف، ۶۶ گ.

۱. ملفوظات (عرفان، نثر)

نام نگارنده و نام کتاب مشخص نیست. اما بنگرید به:
مشترک ۲۰۲۸:۳ که در آنجا "ملفوظات عبدالرشیدی حقانی"
آمده است. که مشتمل بر سه "قسم" است. نسخه ما هم در سه
قسم است. اما در نسخه ما "قسم دوم" نیامده است. قسم اول
و سوم مطابق به "ملفوظات رشیدی" می باشد. اما آغازش
مختلف است. ن. ک. زیر.

آغاز: الحمد لله ... بدان اسعدک الله فی دارین که این
حکایت از سلطان مصطفوی و آن برهان دین محبت نبوی و آن
پرورده سلوک نبوت و آن خواجه دلیل فتوت ... شیخ بهاو الحق
والدین ابو محمد ذکریا ... فتوحات دین، او راقی چند قسم و
از احوال و حکایت وی جمع کرده اند. قسم اول از ملفوظ
شیخ الاسلام نظام الدین. قسم سوم (کذا). چون در نسخه قسم
دوم نیست) از ملفوظ شیخ جلال الدین بخاری.
{ ن. ک: مشترک ۲۰۲۸:۳ }.

* 199. نستعلیق خوش، قرن ۱۲-۱۱ هـ، مجدول،
عنوانها شنگرف، ناقص الآخر، ۶۸ گ.

■ ملکہ روم و فقیہ : داستان ملکہ روم

■ مناجات انصاری : کلمات خواجہ
عبد اللہ انصاری

■ مناجات حضرت شاہ نقشبند : انیس
الطالبین

■ منتخب الفوائد (دستور زبان، عروض، نثر)
از محمد ثناء اللہ در (سرچشمہ تعلیم =) ۱۱۵۸ھ /
۱۷۴۵م، نگاشته است. نام کتاب و نگارنده و تاریخ تالیف در
دیباچہ آمدہ است. نامبوب.

صد شکر خدای پاک کلام علام علیم
کاین سلک گہر یافتہ رنگ رنگ تنظیم
چون چشمہ فیض است بتعلیم علوم
تاریخ تمامش گو "سرچشمہ تعلیم" (۱۱۵۸ھ)
آغاز: ... سازی کلمہ ستائش منشی انشاء جریدہ کن
فکان کہ بسرنامہ جوہر اول محمد مرسل مراسلہ ایجاد
پیراست.

{ در منابع در دسترس بدین نام کتابی نیافتم }
* 86. نستعلیق، محمد کریم الدین، ۲۷ جمادی الاولیٰ ۱۰۹۰،
قرن ۱۳ھ، عنوان ہا شنگرف، محشی، ۶۲ گ.

■ منتخب اللغات شاہجہانی (فرہنگ، نثر)

از عبدالرشید الحسینی بن عبدالغفور حسینی مدنی
تقوی در سال ۱۰۴۶ھ/۲۷-۱۶۳۶م نگاشته است.

آغاز: ستایش و سپاس مالک الملکی را که تذکار الایبی
بی احصای و نعمای بی منتهایش...
{ ن.ک: منزوی ۲: ۲۰۲۲ - گنج بخش ۳: ۱۰۵۶ - همدرد:
۸۷- موزه: ۲۴۵ }.

* 33. نستعلیق، عبدالله، ۲۷ ذیحج ۱۱۴۰ھ، با یادداشتی
خریداری کتاب از ملا محمود مورخ ۱۲ محرم ۱۱۹۴ھ و با مهر
مالک "خادم الفقراء زین العابدین ۱۱۸۹ھ". (ص.ع)، ۲۶۸گ.
آغاز برابر نمونه.

* 6. نستعلیق، حافظ محمد هاشم ساکن قصبه
شکارپور، دوشنبه ماه شعبان المبارک ۱۲۱۵ھ، عنوان و نشان
ها شنگرف، ۲۶۰گ. آغاز برابر نمونه.

■ منطق، رساله در... کبری (منطق، نثر)

از میر سید شریف جرجانی. (۷۴۰-۸۱۶ھ/۱۲۴۰-
۱۴۱۳م). از وی دو رساله در منطق در دست بود که کوچکتر
را "صغری" و در برابر آن دو متن را "کبری" می خواندند.
رساله حاضر "کبری" است. که چند بار چاپ شده است. میر
شمس الدین پسر نگارنده این رساله "کبری" را به عربی
در آورده و "الدره" نامیده است.

آغاز: بدانکه آدمی را قوتیست در ا که منتقش می
گردد در وی صور اشیاء، چنانکه در آئینه، لیکن در آئینه
حاصل نشود.

{ ن.ک: موزه: ۱۴۷ - مشترک ۲: ۹۲۶ }.

* 167. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، انجام افتاده، ۱۱ گ.

■ منطق الطیر (منظومه)

از عطار نیشابوری.

آغاز: آفرین جان آفرین پاک را

آنکه جان بخشید و ایمان خاک را

{ ن. ک: آذر: ۳۱۷ - موزه: ۶۵۲ - مشترک ۷: ۱۹۳ }.

* 27. نستعلیق خفی، (۲۷ ذی قعد، ۱۰۴۴ھ)، شماره دوم

در کلیات او، گ ۱۰۰ - ۱۴۴.

■ موسیقی نامه

از ناشناس.

آغاز: در مدارک میگوید که مهتر سلیمان پیغمبر علیه

السلام زبان مرغان را دانستی، وقتی که فاخته آواز کردی.

{ ن. ک: مشترک ۶: ۱۱۴۷ "داستان موسی" }.

* 102. نستعلیق معمولی، قرن ۱۲ھ، شماره دوم در

مجموعه گ ۲۹ - ۵۲.

■ مهمات مسلمین (فقه، منظوم)

از شریف جمال، در خاتمه میسر آید:

من همی خواهم ای شریف جمال

هم نوا که نباشی از این حال

آغاز: حمد بیحد ثنای بی اعداد

بخدای که نور ایمان داد

{بنگرید به: مشترک، ۸: ۹۸۴ "مسلك المتقين" از صوفي
 الله يار بن الله قلي بخارايي و در همین فهرست به همین
 عنوان و مصنف. نیز مشترک، ۸: ۱۲۴۵ "فقه منظوم" از
 عبدالغفار قربتي که آغاز هر یک از این ها برابر باین "مهمات
 مسلمین" است. هر یک از این منظوم است و موضوع هم فقه
 است. اما درین نسخه نام کتاب "مهمات مسلمین" و در خاتمه
 نام سراینده شریف جمال آمده است.}

* 71. نستعلیق، قرن ۱۲هـ، بامهرهاي "عبدالرحمان"،

۴۲۸ گ.

■ مهمات المسلمین (فقه، نثر)

از ناشناس، نام کتاب در دیباجه آمده است.

آغاز: قال النبي عليه السلام طلب العلم فريضة علي
 كل مسلم و مسلمة. پیغمبر (ص) گفته اند که طلب کردن علم
 فريضة است بر همه مسلمانان از مردان و زنان و بنده آزاد.
 [ن. ک: گنج بخش ۲: ۲۳۱۲].

* 186. نستعلیق معمولي، قرن ۱۲هـ، عنوان و نشان ها
 شنکرف، شماره دوم در مجموعه، گ. ۱۰ الف-۸۷، پس از نام
 حق.

■ میزان الالفاظ (فرهنگ، نثر)

از ناشناس، در ۱۱۵۱هـ (= میزان الالفاظ) نگاشته شده
 است (دیباجه) مشتمل بر مقدمه و "مقاصد" و خاتمه. مقدمه
 در بیان آنچه دانستن آن پیش از مقصود به بود. محتوي بر
 فواید است.

آغاز: (یک برگ از دیباجه افتاده): در رفض حالت
 آرد، پیران پارسا را وهم بحکم محکم خیر الکلام ماقل و دل بنای
 پارسی بر حروف بیست و چهار گانه.

{ در منابع در دسترس کتابی ازین نام نیافتم }.

* 73. نستعلیق، نیاز نبی بن محمد ناصر قادری، ۲۹
 ربیع الاول ۱۱۵۲ هـ، ۲۲ جلوس محمد شاهی، عنوان و نشان ها
 شنگرف، ۳۱۴ ص.

■ نام حق: مقدم الصلوه (فقه، منظوم)

از شرف الدین بخارایی خراسانی. در ۱۵ جمادی
 الاولی ۶۹۳ هـ / ۱۲۹۴ م در مسایل نماز در ده "باب" سروده
 است.

آغاز: نام حق بر زبان همی رانیم

که بجان و دلش همی خوانیم

{ ن. ک: آذر: ۳۲۰ - موزه: ۸۵۴ - مشترک ۷: ۳۵۲ -

همدرد: ۱۲۴ }.

* 204. نستعلیق، ۱۲۰۰ هـ، گ ۱۳ - ۸۷.

* 186. نستعلیق معمولی، قرن ۱۳ هـ، در مجموعه

شماره یکم گ ۱ - ۱۰، آغاز: ابتدا می کنم بنام خدا - خالق
 خلق جمله اشیاء، نام حق بر زبان ...

■ نجوم

از کسی که نام خود و نام کتاب در دیباجه نیاورده

است. ن. ک: آغاز.

آغاز: الحمد لله ... شاعر این کتاب میگوید که سی و

شش جواب و سوال درین کتاب ساخته شده و بیان آنها این است. اول حقیقت طالع نه ستاره گفته شده است که صاحب طالع آنها اینست.

* 156. نستعلیق، قرن ۱۴هـ، عنوانها شنگرف، شماره اول در مجموعه گ ۱-۱۲، و پس ازین "رساله درباره دانستن ساعت های روز و شب و دانستن هفت کواکب" باب در دانستن سعد و نحس و روزهای ماه سی روز و جز آنها.

■ نزهت الأرقاح (عرفان، نثر)

از حسین بن عالم معروف به امیر حسینی هروی، در سال ۷۱۱هـ/۱۳۱۱م نگاشته است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین علی کل حال فی کل حین ...
قال سیدنا و مولانا ... حسین بن عالم بن ابی الحسن الحسینی
... نظم: بتوفیقش چون روشن دیدم آواز - سخن را هم بنامش
کردم آغاز.

{ ن. ک: آذر: ۸۷ - مشترک ۳: ۲۰۵۶ - موزه: ۲۷۹ -
همدرد: ۷۷ }.

* 91. نسخ خوش، غلام نبی ولد ملا قربان علی
بادغیسی، ۳ رمضان المبارک ۱۲۷۵هـ، نقل از کتاب عبدالجبار
مکتوبه ۱۰۲۴هـ، نسخه کامل، عمده و نفیس نسخه است.

■ نصاب الصبیان (فرهنگ، منظوم)

از ابو نصر فراهی (م ۶۴۰هـ/۱۲۴۲م)

آغاز: همی گوید ابو نصر فراهی

ز بعد حمد توحید الہی

{ ن. ک: آذر : ۱۲۵ - موزه : ۲۴۷ - گنج بخش ۳ : ۱.۶۶ - منزوی ۳ : ۲۰۲۹ }.

* 77. نسخ، ۱۲۲۰ھ، عنوانها شنگرف، مجدول، با مهرهای " لطف الله"، " یاجبار"، " تاسر زده اقبال عالمگیر" است. ۱۳۴ گ.

* 113. نستعلیق خوش، قرن ۱۳ھ، بجهت عبدالعلی خان، آغاز از دیباجه افتاده : آوردم تا بنوشتن و خواندن این نسخه ... را رغبت افتد و چون مجموعه این کتاب دو بیست و بیست بیت آمد آنرا نصاب الصبیان نام کردم، ۴۳ گ.

* 166. نستعلیق، سید علی خواجه، ۲۳ ذی قعد ۱۲۰۱ھ، مجدول، پس از " کنز القراء" گ ۱۵۳-۱۹۱.

■ نصاب تجنیس الالفاظ : بدیع البیان (فرهنگنامه، منظوم)

منسوب به امیر خسرو دهلوی (م ۷۲۵ھ/۱۳۲۴م).

آغاز: الحمد لله علی نواله - والصلوة علی محمد و آله
مصر شهر و شهر ماه و ماء آب و خوف سهم
سهم تیر و اجنحه چه بال باشد بال جان
{ ن. ک: آذر : ۱۲۳ - گنج بخش ۳ : ۱.۶۱ - موزه : ۲۴۶ }.

* 166. نستعلیق، (سید علی)، ۲۰ شوال ۱۲۰۱ھ، یوم سه شنبه، مجدول، در نسخه نامش " بدیع النصاب" آمده است، در مجموعه شماره سوم گ ۱۹۷ - ۲۱۰.

■ نصاب تجنیس اللغات : سلک گهر (فرهنگنامه،

(منظوم)

از عبدالرحمان ملقب به ضیائی.
آغاز: بعد توحید صفات خالق شام و سحر
واز پس نعت و ثنای خواجه خیرالبشر

...

کردم این مجموعه را در صنع تجنیس اللغات
تا ضیائی لغت دان را بیاد آرد مگر
{ ن. ک: گنج بخش ۳: ۱۰۶۳ - موزه: ۲۴۷ }.

* 166. نستعلیق، سید علی خواجه، ۳ ذیقعد یوم دوشنبه
۱۳۰۱ هـ، گ ۲۴۲ - ۲۵۲ - شماره ۶ در مجموعه.

■ نصاب مثلث: نظم مثلث

■ نصاب هفتم (فرهنگنامه، منظوم)

عنوان این نسخه در آغاز چنین نوشته شده است:
"نصاب هفتم قائله لا اعلم یعنی نام مصنف این نصاب هفتم
معلوم نیست."

آغاز: اوان حین و میقات است هنگام

فلق صبح و عشیه است عشاء شام

عطارد تیر دان و زهره ناهید

زحل کیوان و مریخ است بهرام

{ در منابع در دسترس نام این نصاب پیدا نشد }.

* 166. نستعلیق، سید علی خواجه، ۶ ذیقعد یوم چهار

شنبه ۱۳۰۱ هـ، شماره هفتم در مجموعه، گ ۲۵۲ - ۲۶۲.

■ نظم فرائض : فرائض نصیر

■ نظم مثلث : نصاب مثلث : مثلثات : لغات مثلثه
(فرهنگنامه، منظوم)

از مولانا بدیع الدین بدیعی اصفهانی، که در نیمه دوم قرن دهم هجری می زیسته، و در آن برای هر لفظ عربی سه معنی فارسی ذکر کرده. این منظومه بنام "نصاب مثلث" چند بار در هندوستان و یک بار در تهران بضمیمه نصاب الصبیان و یک بار بطور مستقل چاپ شده است.

آغاز: از پس حمد خداوند زمین و آسمان

کرده ام نظم مثلث چون لالی عمان

{ ن. ک: آذر: ۱۲۰ - موزه: ۲۴۳ - منزوی ۲: ۲۲ - نیز

بنگرید: فهرست خطی آستان قدس رضوی، تألیف احمد گلچین معانی از انتشارات اداره کتبخانه، ۱۳۶۰ خ، جلد هفتم (۲): ۷۵۱.

* 79. نستعلیق، (عبدالله، ۱۲۸۹ هـ) بدنبال شرح نصاب

الصبیان آمده است. شماره پنجم در مجموعه گ ۲۳۲ - ۲۴۲.

■ نفائس المآثر (تذکره سرایندگان، نثر)

از میر علاءالدوله سیفی قزوینی متخلص به کامی. در سالهای ۹۷۳ - ۹۹۸ هـ / ۱۵۶۵ - ۱۵۸۹ م در یک مطلع و ۲۳ بیت و یک قطعه و یک مقطع می نگارد. "مطلع" در دو مصراع. یکم در کیفیت صدور شعر، دوم در تعریف و قسم شعر ۲۳ بیت. هر بیت برای یک حرف در آن سرگذشت قطعه در

تاریخ گجرات و رویداد های آن سر زمین میان ۹۸۰ تا ۹۸۵ هـ.م.
 "مقطع" در سه مطلب. ۱. بابر بادشاه، ۲. همایون، ۳. اکبر
 بادشاه (رویداد هر سه کس). نسخه حاضر فقط جلد چهارم
 از "نفایس المآثر" است. ناقص الطرفین. ذکر سراینده گانی که
 در آن آمده است از بیت ۱۳ تا بیت هفدهم یعنی حرف ش تا ع
 میباشد.

نام های شعرائی مذکور درین نسخه: شیدا بلخی،
 شجاعی تخلص مولانا سیف الملوکي دماوندي، شهابی ملا
 عبدالله نام، شرف بافقی، شکیبی، شریف مهدی، شاهدی هروی،
 شعوری تربتی، شعوری بخاری.

بیت ۱۴ - (در حرف صاد): مولانا صادق حلوانی، شاه
 صفی، مولانا صیری، صفی شیرازی، صفی نیشابوری، صبحی
 ترکمان، صبوحی چغتایی، صالحی هروی، صبری، صابری،
 صادقی قندهاری، صبری، صیرفی، صرفی یعقوب کشمیری،
 صدر جهان، صبوری.

بیت ۱۵ در حرف ضاد: ضمیری ولد مولانا حیرانی،
 ضمیری، ضیائی.

بیت ۱۶ در حرف طاء: شاه طیب، شاه طهماسب، شاه
 طاهر، طالب گیلانی، طفیلی، طوفی تبریزی، طریقی، طالعی،
 طبیحی.

بیت ۱۷ در حرف ظا: ظهیر فاریابی،

بیت ۱۸ در حرف عین: عارف، عشقی، عاشق
 سمرقندی، عالم عارف کابلی، قاضی علائی، عزیز، عسکری،
 عبیدی، عزیز، عادل، عزیز الملقب به خان اعظم، عیسی قاضی
 صفی الدین، عتابی سبزواری، عاکفی لاهیجی، عشقی خان،

عشقی ساؤجی، عبدی کوهی، خواجہ عبدی.

آغاز (از منزوی ۶: ۴۷.۸): بسم الله... مطلع انوار
کلام قدیم. زینت دیباچہ ام الكتاب. زیب دہ فصل الخطاب.

آغاز (نسخہ حاضر): اصحاب تکلم و حیوانات و نباتات
را بذکر بلاد ملاپمتی است کوهی در شمال سند واقع شدہ کہ
آب سند از ان بہم میرسد.

{ ن. ک: مشترک، ۱۲: ۲۱۲۰ "فہرستوارہ" - منزوی ۶:
۴۷.۸ در آنجا دو نسخہ این تذکرہ را نشان دادہ است. یکم در
علیگر (ہند) و دوم در موزہ بریتانیا بحوالہ ریو ۳: ۳۶۲ نقل
کردہ است. }

* 154. نستعلیق خوش، عنوانها شنگرف، قرن ۱۱ھ،
۴ گ. نسخہ خیلی مهم است. ناقص الطرفین.

■ نفحات الانس من حضرات القدس (تذکرہ
بزرگان، نثر)

از عبدالرحمان جامی. در ۸۸۲ھ/۱۴۷۸م بہ انجام
رساندہ است. در شرح زندگی ۱۶ تن از رجال و نساء بزرگ
صوفیہ.

آغاز: الحمد لله الذي جعل مرآتي قلوب اوليا... اما بعد
میگوید پای شکستہ زاویہ خمول و گمنامی عبدالرحمان بن
احمد الجامی.

{ ن. ک: آذر: ۴۴۲ - موزہ: ۷۹۵ - گنج بخش ۲: ۲۱۵ -
مشترک ۱۱: ۸۲۰. نیز بنگرید برای احوال مؤلف: "جامی" از
علی اصغر حکمت ترجمہ اردوئی از سید عارف نوشاہی چاپ

اسلام آباد، ۲۰۱۴ھ/۱۹۸۳م}.

* نستعلیق خوش، عبدالله آہنگر، و مالک و قابض
میان اخی، ۲۹ شعبان ۱۰۸۸ھ، عنوان و نشان ہاشنگرف،
مجدول، کمندبندی، محشی، ۲۶۴ گ.

■ نگارستان چین (منظومہ)

از میرزا اسد (سید احمد سند ؟)

آغاز: نگارستان طرز خوش بیانی

سخن صورت گر چین معانی

{ ن. ک: آذر: ۲۲۴ - مشترک ۷: ۹۵۰ }.

* 131. نستعلیق، قرن ۱۲ھ، ص ۷۳ - ۸۱ در متن و

حاشیہ در مجموعہ.

■ نور نامہ مع اسناد (اوراد)

نور نامہ ایست شمارہ ۱۹۵ مع رسالہ های زیر:

۱. دعای استغفار، ۲. ناد علی و اسناد، ۳. دعای معظم،

۴. اسناد مہر نبوت، ۵. اسناد نامہ یازدہ نام حضرت پیر

دستگیر و اسم های معظم، ۶. شمایل نامہ.

* 195. نستعلیق، قرن ۱۲ھ مجدول، عنوان ہاشنگرف،

۵۴ گ.

* 200. نستعلیق و نسخ، قرن ۱۲ھ، آغاز: الحمد لله ...

بدانکہ در حدیث آمدہ است کہ اول خلق اللہ تعالیٰ خلاصہ

موجودات، ۱۰ گ.

■ نیرنگ عشق، مثنوی (منظومه)

از محمد اکرم غنیمت کنجاهی، در سلسله نوشاهیہ با سید صالح محمد (م ۱۱۱۸ھ/ ۱۷۰۶م) بیعت داشت و این یکی خلیفہ حضرت نوشہ گنج بخش قادری بانی سلسلہ نوشاهیہ (م ۱۰۶۴ھ/ ۱۶۵۲م) بود. غنیمت در آخر سال ۱۱۲۵ھ/ ۱۷۱۳م درگذشت.

آغاز: بنام شاهد نازک خیالان
عزیز خاطر آشفته حالان

[ن.ک: آذر: ۲۲۵ - مشترک ۷: ۱۷۰ - موزه: ۶۶۰ - گنج بخش ۳: ۱۹۵۰ - منزوی ۴: ۲۲۸۹ - همدرد: ۱۲۵ - نیز بنگرید به: شریف التواریخ از سید شرافت نوشاهی از انتشارات اداره معارف نوشاهیہ، ساہن پال شریف ضلع گجرات (پنجاب) جلد سوم، حصہ دوم صفحہ ۲۶۰ تا ۳۱۰].

* 57. نستعلیق، ماہ رمضان ۱۲۷۹ھ، عنوان ماہ شنگرف، جدول، ۴۸ گ.

* 131. نستعلیق خوش، قرن ۱۳ھ، ص ۱ - ۵۸ در متن و حاشیہ.

■ واسوخت (منظومه)

از کمال الدین یزدی متخلص بہ وحشی بافقی (م ۹۹۹ھ یا ۱۰۰۰ھ/ ۱۵۹۰ یا ۱۶۹۲م).

آغاز: دوستان شرح پریشانی من گوش کنند
داستان غم پنهانی من گوش کنند
[ن.ک: آذر: ۲۲۶ - مشترک ۷: ۷۱۹].

* 131. نستعلیق، قرن ۱۳ھ، ص ۱۴۵ در مجموعہ.

■ وجودیہ : رسایل عرفانی

■ ورقہ و گلشاه (داستان، منظوم)

از عیوقی. با سر بندی های "مجلس".
{ ن. ک: آذر: ۳۲۶ - مشترک ۸: ۱۵۴۰ }.

* 198. نستعلیق به دو خامه، قرن ۱۲-۱۳ هـ، آغاز

افتاده: گرفتند یاد از استاد... (ناخوانا) - خطوط پر بسنت
بنوشتند زیبا، ۵۲ گ.

■ وقایه: مختصر الوقایه (نقایه) (فقه، نثر)

متن عربی بنام "وقایة الروایة فی مسایل الهدایة" از
محمود بن صدر الشریعة الاول عبیدالله حنفی (م ۶۷۳ هـ / ۱۲۷۵ م
) است. عبیدالله بن مسعود بن تاج الشریعة (زنده در ۷۴۷ هـ /
۱۳۴۶ م) آن را بنام "النقایه" کوتاه کرده است.

آغاز: بسمله... کتاب النکاح، نکاح در لغت بمعنی
وطی است. بعد از آن استعمال کرده اند در تزویج سبب و طی
است و در کافی ست که نکاح در لغت بمعنی ضم است.
{ ن. ک: موزه: ۸۶۰ بحواله کشف الظنون ۲: ۲۰۲۱ و
معجم المؤلفین ۶: ۲۴۶ }.

* 125. نستعلیق، شیر محمد ولد ملا رحمدل زوری، ۱۶

ربیع الاول یوم جمعه ۱۲۸۹ هـ، ۸۶ گ.

■ یوسف و زلیخا (داستان، منظومه)

از نورالدين عبدالرحمان جامي (۸۱۷-۸۹۷ھ/۱۴۱۴-۱۴۹۲م). پنجمين مثنوي از "هفت اورنگ" اوست. كه در ۸۸۹ھ/۱۴۸۴م سروده است.

آغاز: الهي غنچه اميد بگشاي

گلي از روضه جاويد بنماي

{ ن.ك: آذر: ۲۲۹- مشترک ۷: ۵۵۷- موزه: ۶۶۷-

همدرد: ۱۲۶}.

* 170. نستعليق، قرن ۱۲ھ، ۱۴۷گ.

* 112. نستعليق معمولي، قرن ۱۳ھ، ناقص الطرفين.

آغاز: همچو گل كردند عريانش كنون- پابرهنه درميان خاك
و خون، ۱۲۲گ.

تھام شد

اختصارات منابع

در این فهرست از چندین کتاب و منبع استفاده شده است. کتابها که فقط یک یا دو مورد از آنها استفاده شده در همانجا با نام و نشان کامل خود یاد شده است. اما کتابها که مکرر مورد استفاده بوده با نام مختصر یاد شده است. و اینجا با ذکر رمز و زبان مشخصات کامل از آنها داده میشود.

آذر: فهرست نسخه های خطی فارسی
کتابخانه دانشگاه پنجاب لاهور "گنجینه"
آذر: تألیف سید خضر نوشاهی
انتشارات مرکز تحقیقات فارسی ایران
و پاکستان، اسلام آباد، ۱۹۸۶م.
(فارسی).

تاریخ تذکره های فارسی: تاریخ تذکره های
فارسی: تألیف احمد گلچین معانی،
دانشگاه تهران، تهران، جلد اول ۱۳۴۸خ،
جلد دوم ۱۳۵۰خ. (فارسی).

ذریعه: الذریعة الی تصانیف الشیعة:
تألیف محمد محسن نزیل سامرا الشهیر
بالشیخ آغا بزرگ طهرانی، ۲۵ ج. چاپ
دارالاضواء، بیروت، طبع ثانی. (عربی).

عدد السنین و الحساب : عدد سنین و الحساب : از
محمد ابرار حسین (مخطوطه) بخط
وحیدہ نسیم مورخ، ۱۰ اگست
۱۹۸۵ م. (اردو). { تذکرہ: درین کتاب
" گنجینہ شوق " مطابقت سالہای ہجری و
میلادی از روی این کتاب میباشد. }

فاروقی ندوی: توضیحی فہرست مخطوطات: از
مولانا فضل اللہ فاروقی ندوی، ہمدرد
فائونڈیشن پریس، کراچی. (طبی علوم) برزول

فرہنگ سخنوران: فرہنگ سخنوران: تالیف
دکتر ع. خیامپور، تبریز، ۱۳۴۰ خ.
(فارسی).

کشف الظنون: کشف الظنون عن اسمی الکتب
والفنون: تالیف مصطفی بن عبداللہ
معروف حاجی خلیفہ، منشورات مکتبہ
المثنی - بغداد، ۲ ج. (عربی).

گنج بخش: فہرست نسخہ های خطی کتابخانہ
گنج بخش: تالیف احمد منزوی، مرکز
تحقیقات فارسی ایران و پاکستان،
اسلام آباد، ۴ ج. ۸۲-۱۹۷۸ م. (فارسی).

مشترک : فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی
پاکستان : تالیف احمد منزوی . مرکز
تحقیقات فارسی ایران و پاکستان،
اسلام آباد، ۱۳ ج. از سال ۱۳۶۲ خ / ۱۴۰۳ م
تا ۱۳۷۰ خ / ۱۹۹۲ م. (فارسی).

منزوی : فهرست نسخه های خطی فارسی : تالیف
احمد منزوی . موسسه فرهنگی منطقه ی،
تهران، ۶ ج. ۵۲ - ۱۳۴۸ خ. (فارسی).

موزه : فهرست نسخه های خطی فارسی موزه ملی
پاکستان کراچی : نگاشته سید عارف
نوشاهی، مرکز تحقیقات فارسی ایران و
پاکستان، اسلام آباد، ۱۴۰۴ هـ / ۱۹۸۳ م.
(فارسی).

همدرد : فهرست نسخه های خطی فارسی کتابخانه
همدرد کراچی : تالیف سید خضر عباسی
نوشاهی، مرکز تحقیقات فارسی ایران و
پاکستان، اسلام آباد، ۱۴۰۹ هـ / ۱۹۸۸ م.
(فارسی).

اشارات و مخففات

ج: جلد

خ: خورشیدی (سال ایرانی)

رک: رجوع کنید

ص: صفحه

ص-ع: صفة عنوان

گ: برگ (ورق)

م: اگر قبل از اعداد آمد "متوفی، مرگ"

م: پس از عدد (میلادی)

ن-ک: نگاه کنید

ه: هجری قمری

نام هاي نگارندگان و مترجمان و شارحان

- آرزو شاهجان آبادي، سراج الدين علي خان ۲۰
 ابراهيم ادهم، ميرزا ۵۸
 ابن حاجب ۶۷
 ابن مالک جمال الدين ابو عبدالله محمد بن عبدالله ۶۲
 ابن نفيس دمشق، ابو الحسن علاء الدين علي بن ابي الحزم ۱۱۳
 ابن يمين، حضرت ايشان ملا آگه شبرهاني ۱۰۰
 ابن يمين فريومذي طبرايي ۴۴
 ابوالحکم سمرقندي ۵۵
 ابو الفتح صدر الملت والدين البيهاني ۶۶
 ابو اليس سمرقندي ۵۵
 ابوالمکارم بن علاء الملک جامي ۳۸
 ابو جعفر احمد بن علي المقرئ البيهقي ۱۵
 ابو نصر فراهي ۶۸، ۱۲۵
 ابي البرکات عبدالله بن احمد نسفي ۹۱
 احمد بن اسماعيل ابدالي قندهاري نقشبندي ۲۳
 ارزاني، حکيم محمد اکبر ۷۴، ۸۳
 الله يار بن الله قلي بخاراي ۱۰۹
 امام الدين، مولوي حکيم ۵۲
 امامي، سيد مهدي علي ۸۷
 امير حسيني هروي، حسين بن عالم ۱۲۵
 امير خسرو، خسرو دهلوي اهلي شيرازي ۷۰
 باخري، اسماعيل بن لطف الله ۳۸
 بديعي اصفهاني، مولانا بديع الدين ۱۲۸
 برهان مسکين ۲
 بزرگمهر ۷۵
 بنائي هروي، کمال الدين ۹
- بو صيري ۶۶ مکرر
 بهاء الدين نور بخشي رازي ترشيزي ۳۷
 بيدل عظيم آبادي ۵۶، ۴۵
 بيرجندي، مولانا نظام الدين عبدالعلي ۶۴
 پارسا بخاري بلخي، خوار محمد ۱۹
 تاشکندي، مولانا محمد جان ولد محمد صديق ۱۰۲
 تور پشتي، ابو عبدالله فضل الله ۱۱۳
 توفيق کشميري، ملا محمد ۷۰
 جامي، عبدالرحمان ۱۶، ۵۹، ۶۱، ۱۳۰، ۱۳۴
 جرجاني، ميرسيد اسماعيل ۶
 جرجاني (گرگاني)، مير سيد شريف ۱۲۱، ۷۱
 جلال الحق والشرع والدين ۲۵
 جلال الدين احمد سلجوقي ۷۹
 جلال الدين بخاري، شيخ ۱۱۹
 جلال الدين مولوي بلخي ۶۷، ۹۹
 جم دهلوي، ميرزا محمد علي ۲۲
 حافظ شيرازي ۴۶
 حافظ کلان ۴۳
 حميد، ملا حميد الله کشميري ۷
 خاقاني شيرواني ۴۶
 خسرو دهلوي، امير ۴۷، ۱۱۱، ۱۲۶
 خواجه محمد پارسا بخاري بلخي ۱۹
 خوشحال، خيرالدين محمود ۶۴
 درويژه ننگرهاري، اخوند ۳، ۱
 دولت شاه سمرقندي ۲۰
 راجو قتال، يوسف گدا ۱۸
 رکن الدين قریشي ۳۴
 رؤف احمد رافت نقشبندي مجدي ۱۱۵

زاهد ابو مسعود سمرقندي ۷۲
زبردست ابن کرم قوم افغان تريني،
حاجي ۹۲

زين العابدين حسيني، سيد ۱۰۹

سامي ۳۴

سراج الدين علي بن عثمان اوشي
فراغاني ۶۵

سعد الدين بن داملا عبدالغفار ۵۷
سعدی شیرازی ۸۹، ۱۱، ۹۴

سلطان باهو ۶۹

سليم تراني ۸۷، ۳۳

سنجر کاشاني ۹۷

سند شیرازی، میرزا ۱۳۱، ۲۹
سيد مير ۶۷

سیف ظفر نوبهاری ۴۱

شاهدي، ابراهيم بن صالح ۹۴

شهبستري، سعيدالدين محمود ۱۰۸

شرفالدين بخارايي ۱۲۴

شريف جمال ۱۲۲

شهاب الدين احمد بن حجر الهيتمي ۱۰

شير محمد بن شيخ محمد قریشي ۱۰۷

صالح بن مبارک بخاري ۸

صالح نداي بخاري ۴۷

صالح و صالحا ۴۴

صدر بدر ۸۷

ضياشي، عبدالرحمان ۱۲۷

عبدالحق محدث دهلوي، شيخ ۱، ۶، ۴، ۱۱۴

عبدالعليم ملتاني، مسكين ملتاني

عبدالله انصاري ۸۹، ۵۴، ۹۰، ۹۱

عبدالله لاهوري ۷۸

عبدالله بن مسعود بن تاج الشريعه ۶۸،
۱۳۳

عبدالرشيد الحسيني تتوي ۱۲۱

عبدالقادر جيلاني، شيخ ۱۱۴

عبدالقاهر بن عبدالرحمان جرجاني ۷۷

عبدالنبي بن عبدالرحمان ساکن سوک ۴۲

عبيدالله ملتاني، خواجه حافظ مولوي

محمد ۸

عراقي، فخرالدين ابراهيم ۹۶

عطار توني ۱۳، ۹۵

عطار نيشابوري ۳، ۱۴، ۲۰، ۴۸، ۹۰

۱۱۰، ۱۲۲

عفيف نور کاشاني ۱۱۰

علاء الدوله سيفي قزويني متخلص به

کامي، مير ۱۲۸

علاء مفتي بخارايي ۳۶

علي اکبر جونپوري ۸۲

عمر نسفي ۲

عنايت الله کنيوه لاهوري ۱۲

عيش فطرت، مولوي عبدالله ۱۰

عيوقي ۱۳۳

غزالي طوسي، ابو حامد محمد ۹۳

غنيمت کنجايي، محمد اکرم ۱۳۲

غيث الدين بن کمال الدين ۱۱۶

غيث الدين رامپوري، محمد ۷۸، ۱۴۴۴

فتاحي نيشابوري ۳۱

فضل الله بن ايوب ماهين ۱۰۴

قاسم انوار قاسمي ۴۸

قدسي شیرازی ۹۸

قليج الله بن محمد قليج ۴۳

کاساني، خواجگي احمد ۵۴

کاشفي، حسين واعظ ۷

مسكين ملتاني، ملا محمد عبدالعليم ۱۹.

۲۶، ۵۸، ۷۰، ۸۰

مظفر منجم گنابادي ۶۴

معين مسكين فراهي ۵۷

معين مسكين هروي، ملا ۱۱۱

مغربي، محمد شيرين ۵۰

ملا كلان سمرقندي واعظ ۵۷

مولائي شاه، حضرت ۵

مهري عرب ۵۹

مير خواند ۵۶

ناصرالدين چشتي ۱۷

نخشبي، ضياء الدين ۷۵

نصير، ملا مخدوم ۸۰

نظامي گنجوي، ۲۶، ۶۴، ۱۰۵

نعمت خان عالي ۲۳

نعيمي، سيد فضل الله ۵۰

نور الدين محمد قاري، ملا ۱۱۷

نورالعين واقف لاهوري ۶۰

نوعي شيرازي، ملا محمد رضا ۶۱

واعظ، ميرزا رفيع الدين قزويني ۱

والهي قمي ۳۲

وحشي بافقي، كمال الدين يزدي ۱۳۲

وصفي ۵۱

يعقوب جرخي ۲۳

يوسفي هروي ۲۸

كاشفي فخرالدين علي حسين ۹۶

كاشفي بيهقي، كمال الدين حسين بن علي

سبزواري ۲۴

كرماني، ملا نصر الله بن محمد جمال ۹۱

كريم الدشت بياضي ۶۸

كليم كاشاني، ابو طالب ۹۸

كليم، ميرزا ۹۷

كمال الدين بن فخرالدين جهرمي ۱۰

كمال الدين مسعود خجندي ۴۹

مجدد الف ثاني، شيخ احمد سرهندي ۱۱۸

محمد اويسي ۶۵

محمد باقر مجلسي، ملا ۳۱

محمد بن احمد زاهد ۲۱

محمد بن الحسن الحر العاملي ۶۳

محمد بن عبدالخالق بن معروف ۹۳

محمد ثناء الله ۱۲۰

محمد حسين بن محمد هادي العقيلي

العلوي ۱۰۵

محمد شريف خان، حكيم ۷۶

محمد صلاح الدين ۶۸

محمد طبيب حسيني آملی ۱۸

محمد عثمان، ميان ۱۱۸

محمد قاسم ولد ملا عالم جان بخاري ۲۸

محمد مقيم بن حاجي صفي قزويني ۶۲

محمود احمد بن محمد طائفي حسيني ۳۷

محمود بن صدر الشريعت الاول ۱۲۳، ۶۸

مخدوم عاري ۱۱۷

مراد كشميري ۶۳

نام های کاتبان (نویسندگان)

- ابن شیخ بابا الطالبي ۱۱۲
 احمد ۲۸
 احمد بن ملامحمد ۱.۹
 اسماعیل ۲
 الله بخش، ملا ۴۹
 امامی، سید مهدی علی (بخط نگارنده) ۸۸
 امیر حیدر ۷۰
 باز محمد قوم سید ۷۴
 بلخی بیچاره ۴۵
 پیرجان، سید ۵۵
 جان محمد اخندزاده دولت شاهي، ملا ۷۴
 جلال منور ۲۴
 حاجی عبدالرحیم ابن القباد ۴۵، ۱۰۰
 حافظ محمد هاشم شکارپوری ۱۲۱
 حامد بن... القادری ۲۵
 خواجہ عبدالغفور ۱.۶
 دیوان بیگی ۵۷
 دوست محمد ۱۱۷
 سلطان محمد ۸۰
 سید احمد ۱۷
 سید علی ۲۱
 سید علی خواجہ ۱۹، ۲۸، ۵۶، ۷۸، ۸۷
 ۱۲۷، ۱۱۴، ۱۲۶ مکرر
 سید محمد اخندزاده ۴
- شمس الدین ولد ملا عبدالرحمان ۴۵
 شمس علی ۱۵، ۱۶
 شهباز ۵
 شیخ احمد ولد میان غلام رسول عرف اوان ۱۱
 شیر محمد ولد جان محمد ۶۷
 شیر محمد ولد ملا رحمدل زوری ۱۲۳
 صالح شیخ سریلی ۱۶
 عبدالله (۱۱۴۰ھ) ۱۲۱
 عبدالله (۱۲۲۷ھ) ۳۱
 عبدالله (۱۲۸۹ھ) ۶۹، ۱۲۸
 عبدالله آهنگر ۱۳۱
 عبدالرحمان ۶۱
 عبدالرحیم ۴۸
 عبدالصمد ۱.۹
 عبدالعزيز ۵۸، ۷۰، ۸۱
 عبدالعزيز ولد محمد مقیم عرف سهام ۲
 عبدالغفور ولد اخند ملا محمد عطاء ۲۷
 عبیدالله اخوندزاده ولد ملا انکو اخند ۷۱
 عسور ابن مستی علی ۶۸
 علی قاری ۹۴
 علی نقی، میر ۸۵
 علی نقی استرآبادی ۶۴
 عیش فطرت، مولوی عبدالله (بخط مؤلف) ۱۰
 غلام حسین ۶، ۲۰
 غلام نبی ولد حاجی عزیز محمد قوم مهمند ۱۹
 غلام نبی ولد ملا قربان علی بادغی ۱۲۵
 غوث محمد ساکن مدو خیل ۱.۵

- فتح محمد ۱۱۲
فرید ۴
فولاد بن حاجی محمد شارحی (کذا) ۸۲
فیض احمد ولد شیخ محمد ۶۳
فیض محمد بارکزائی، ملا ۶۷
لالہ اخوندزادہ ۷۱ مکرر، ۷۲
محمد ابراهیم بن محمد رضا ۸۱
محمد اسحاق ولد حاجی محمد امین ۷
محمد اکرم ۱.۸، ۵۷
محمد امان ولد شیخ عبداللطیف ۹۹
محمد حسین ولد ملا محمد عارف ۱۱۱
محمد رجب، ملا ۴۶
محمد ضیاء ۶۵
محمد عابد بن مالک ۲۴
- محمد عارف ۱۱۸
محمد عظیم ۴۲
محمد قرہ (۴) ۱.۹
محمد کریم الدین ۱۲.۰
محمد نسیم ۸۲
مسکین ... ۹۳
مشرف مزاری، میرزا ۲۷
ملا احمد بن محمد لطیف تاشکندي ۱.۹
ملا اختر ۱۷، ۱.۴
میر سید علی ولد میر سید باقر ۱۴، ۵.
میر عبدالقادر ۹۵
نظام الدین، میر ۸
نور محمد قندهاری ۹۴
نیاز نبی بن محمد ناصر قادری ۱۲۴
ہمراہ خواجہ، ملا ۳۶
یحیٰی ۲.۰

مہرہا

فہرست کلمات و نام ہا کہ از روی نشان مہرہا خواندہ شدہ است

عبدالله ۱۱

عبدالرحمان ۱۲۳

عبدالرحمان عباسی ۱۱۷۳ھ - ۴۳

عبدہ سید علی ۱۹

عبدہ عطاء محمد ۴۴

عزیز ۱۱

عطا محمد ۷۷

علیم الفرید بن اخوند ملاحمزہ ۱۰۹

علی نقی ابن ابی محمد الاستر آبادی ۶۴

غلام ربانی ۱۳

فضل احمد ۱۹، ۲۸

فیض احمد ۱۲۴۲ھ - ۶۳

کتابخانہ شخصی حاج جلیل راحل ۲۱

لطف اللہ ۱۲۶

محمد اویس ۱۱۲

محمد شاہ معالی ۱۱۱۰ھ - ۱۰۶

محمد عثمان ۱۲۵۹ھ - ۲۰

محمد یوسف ۳

من حسین حسین منی ۱

مہر کتابخانہ امیر عبدالرحمان ۴۳

میر محمد کاظم رضوی ۶۳

افوض امری الی اللہ عبدہ محمد ہادی ۱

الراجی الی اللہ عبدالقاسم ۱۱۷

العبد حسن علی ۱۱۱۶ھ - ۵۶

المذنب ابن صالح ۱۱۴

بادشاہ محمد عالمگیر غازی ۹۷

بندہ آل محمد عبدالمجید ۱۱۲۱ھ - ۱۱۴

بندہ خاک منسارام ۴

تاج محمد است بزیر سایہ ۱۱۳۸ھ - ۴

تاسر زدہ اقبال عالمگیر ۱۲۶

خادم الفقراء زین العابدین ۱۲۱

خاک درگاہ شاہ جیلانی نور صاحبزادہ

غلام ربانی ۱۲۹۹ھ - ۱۳

خلیفہ ملا محمد شریف ۷۳

ز نور محمد است مہتاب ۴

سید علی ۱۹

شیر محمد ۱۲۴۷ھ - ۶۳

GANJINA-E-SHOUQ

DESCRIPTIVE CATALOGUE OF
PERSIAN MANUSCRIPTS OF
DR. NWAZ ALI SHOUQ

PREPARED BY
S. KHIZAR ABBASI NAUSHAHI

Kafi Publication, Karachi
1993